

KAZALO:

KAZALO:.....	1
Predstavitev dela v četrtem letniku.....	2
OCENJEVANJE ŠOLSKE ŠPORTNE VZGOJE.....	5
NOTRANJE OCENJEVANJE ŠOLSKE ŠPORTNE VZGOJE - PREDLOG.....	12
OPISNO OCENJEVANJE V PRVEM TRILETJU.....	20
ZUNANJE PREVERJANJE IN OCENJEVANJE ZNANJA PRI ŠPORTNI VZGOJI.....	23
ŠPORTNI DAN.....	31
ŠOLA V NARAVI.....	37
ŠOLSKI SISTEM V SLOVENIJI IN TEMELJNA ŠOLSKA ZAKONODAJA.....	40
STANDARDI IN NORMATIVI V ŠOLSTVU.....	46
UČITELJEVA KARIERA.....	50
ZAKONODAJA NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA DELO NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA STROKOVNI IZPIT NAPREDOVANJE	53
ZVEZA DRUŠTEV ŠPORTNIH PEDAGOGOVSLOVENIJE.....	66
JAVNI RAZPIS.....	72
MEDPREDMETNO IN MEDPODROČNO POVEZOVANJE PRI ŠPORTNI VZGOJI.....	74
PRIMERJAVA TELESNEGA RAZVOJA ŠOLSKE MLADINE MED LETI 1990 IN 2000 S POMOČJO PODATKOV ŠV KARTONA.....	79
ŠOLSKA ŠPORTNA TEKMOVANJA.....	107
ZAVOD ZA ŠPORT SLOVENIJE.....	114
VSEBINE ŠPORTNEGA PROGRAMA KR PAN.....	116
VSEBINE PLAVANJA V UČNEM NAČRTU ZA OSNOVNO ŠOLO IN NJIHOVO UDEJANJANJE.....	118
VARNOST PRI ŠPORTNI VZGOJI.....	122
INDIVIDUALIZACIJA PRI POUKU ŠPORTNE VZGOJE.....	124
DELO Z NADARJENIMI PRI POUKU ŠPORTNE VZGOJE.....	129

Predstavitev dela v četrtem letniku

dr. Janko Strel, dr. Marjeta Kovač, dr. Gregor Jurak

Vsebina predmeta v četrtem letniku

4. LETNIK

Zimski semester

- ◆30 ur predavanj,
- ◆15 ur vaj (spletne aplikacije, računalniški program, šolska športna tekmovanja)
- ◆kolokvij (zakonodaja, normativi, ocenjevanje, dodatni programi),
- ◆praksa: hospitacije, uvodni učni nastopi, dvomesečna mentorska praksa v osnovni ali srednji šoli.

Poletni semester

- ◆30 ur seminarskih vaj,
- ◆praksa: tedenska praksa v osnovni ali srednji šoli, dvomesečna mentorska praksa v osnovni ali srednji šoli.

Obveznosti študentov

Navodila za študente pri predmetu

Didaktika športne vzgoje lahko študenti dobijo v knjižnici fakultete ali pa v fotokopirnici PERO na Fakulteti za šport. Od januarja 2003 so predstavljena tudi na spletnih straneh Fakultete za šport na naslovu

www.sp.uni-lj.si

Obveznosti študentov

Zimski semester - obseg: 30 ur predavanj, 15 ur vaj, praksa

- ◆praksa:
  - hospitacije,
  - uvodni učni nastopi,
  - dvomesečna mentorska praksa v osnovni ali srednji šoli.
- kolokvij: zakonodaja, normativi, ocenjevanje, dodatni programi

Poletni semester: 30 ur seminarskih vaj, praksa

- praksa:
  - tedenska praksa v osnovni ali srednji šoli,
  - dvomesečna mentorska praksa v osnovni ali srednji šoli.
  - ◆ena seminarska naloga (aktualne teme) in javni zagovor.

4. LETNIK - TRETJI KOLOKVIJ

Po opravljenih predavanjih v zimskem semestru 4. letnika študenti pišejo januarja četrti kolokvij. Dodatni roki so na voljo junija.

Vsebina:

- ◆ocenjevanje,

- ♦ normativi in standardi,
- ♦ športni dnevi,
- ♦ šola v naravi,
- ♦ dodatni programi v osnovni šoli,
- ♦ pripravništvo, strokovni izpiti, napredovanja.

HOSPITACIJE

Športni pedagog na hospitacijski uri prikaže uresničevanje zastavljenih ciljev:

- ⇒ z izbiro vsebin,
- ⇒ z izbiro ustreznih metodičnih postopkov, metod in oblik dela, prilagojenih razvojni stopnji otrok,
- ⇒ z organizacijo ure.

Hospitacijam je namenjeno 12 ur. Študenti si ogledajo šest ur, od tega eno uro v vrtcu, eno uro na razredni stopnji, dve uri na predmetni stopnji osnovne šole in dve uri v srednji šoli, šest ur pa je namenjenih analizi.

UVODNI UČNI NASTOPI

Z uvodnimi učnimi nastopi študenti:

- spoznajo razvojne značilnosti otrok na različnih stopnjah šolanja, pridobijo informacije o športnih znanjih, gibalnih sposobnostih in drugih značilnostih učencev ter dijakov različnih starosti,
- se naučijo postavljati ustrezne cilje, izbrati vsebine, metode in oblike dela glede na učni načrt in razvojno stopnjo otrok,

Na podlagi dejanskih pogojev samostojno napišejo šest priprav.

- ♦ Vsak študent opravi dva uvodna učna nastopa, enega na osnovni in enega na srednji šoli.
- ♦ Vsak uvodni učni nastop traja osem ur.
- ♦ Prva ura je namenjena individualnemu delu z učenci, nato v naslednjih štirih urah študenti opravijo naloge, opisane v navodilih, tri ure pa so namenjene analizi.
- ♦ V skupini je osem študentov, ki na uvodnem učnem nastopu v petih urah pouka opravijo naslednje naloge:
  - ♦ Na prvi uri vseh osem študentov vodi cel oddelek.
  - ♦ Na ostalih štirih urah študenti izmenično opravljajo naslednje štiri naloge:
    - Dva študenta vodita vsak svojo skupino do 20 učencev oziroma do 32 dijakov po prej pripravljeni učni pripravi (OBR ŠT-DŠV 3).
    - Dva študenta-pomočnika pomagata pri pripravi športnih pripomočkov, varovanju, demonstraciji ipd.
    - Dva študenta spremljata potek ure z video kamero.
    - Dva študenta pripravita analizo celotne učne ure na obrazcu OBR ŠT-DŠV 7, vsak za svojega kolega.

Namen mentorske prakse

♦ Na mentorski praksi študenti pod vodstvom športnih pedagogov, ki imajo naziv mentor, svetovalec ali svetnik, dobijo predstavo o poučevanju v osnovni in srednji šoli ter poteku drugih športnovzgojnih dejavnosti in se naučijo samostojno voditi pedagoški proces.

Na mentorski praksi študenti spoznajo

- uporabo predpisanih učnih načrtov za osnovno in srednje šole,
- letni delovni načrt šole,
- učiteljev letni učni načrt (letno učno pripravo),
- načrtovanje športnovzgojnega procesa za dvomesečno obdobje,
- uresničevanje postavljenih ciljev, izbiro vsebin, ustreznih metodičnih postopkov in učnih metod ter oblik, prilagojenih razvojni stopnji otrok,
- organizacijske prijeme v različnih razredih,
- načrtovanje obremenitev,
- vodenje športnovzgojnega procesa,
- spremljanje in vrednotenje dela,
- vodenje šolske dokumentacije.

SEMINARSKÉ VAJE

Za vse študente je sodelovanje pri seminarskih vajah obvezno. Vsak študent pripravi eno seminarsko nalogo:

♦ Teme: problematika didaktike, učnega načrtovanja, didaktičnih pripomočkov, notranjega in zunanjega ocenjevanja oziroma šolskega športa v Sloveniji.

♦ Naloge so lahko raziskovalnega ali monografskega tipa.

DRUGE OBVEZNOSTI:

♦ Študent mora oddati dokumentacijo o mentorski praksi do določenega datuma v sredini maja, mentorji pa pošljejo poročilo o delu študenta.

♦ Šola v naravi: študent mora sodelovati v dveh šolah v naravi, obveznost opravi v 2., 3. ali 4. letniku oz. kot absolvent.

ŠOLA V NARAVI

Študentje morajo sodelovati v dveh šolah v naravi (poletni in zimski). Pri tem spoznajo:

- ⇒ namen šole v naravi,
- ⇒ načrtovanje šole v naravi,
- ⇒ organizacijsko izpeljavo (priprava, izpeljava, analiza),
- ⇒ uresničevanje postavljenih ciljev, izbiro vsebin, ustreznih metodičnih postopkov in učnih metod ter oblik, prilagojenih razvojni stopnji otrok,
- ⇒ organizacijske postopke v različnih situacijah (poučevanje, prosti čas, prehrana, prihod in odhod...),
- ⇒ načrtovanje obremenitev,
- ⇒ spremljanje in vrednotenje dela.

Obveznosti in pogoji za pristop k posameznim delom predmeta

♦ Pozitivno ocenjena prvi (osnovni didaktični pojmi) in drugi kolokvij (učna priprava) sta pogoj za opravljanje pedagoške prakse v četrtem letniku.

- ♦Prisotnost na vajah, seminarskih vajah, hospitacijah, uvodnih učnih nastopih, dvomesečni mentorski praksi v osnovni in dvomesečni mentorski praksi v srednji šoli, tedenski mentorski praksi v osnovni ali srednji šoli ter sodelovanje v dveh šolah v naravi je za vse študente obvezna.
- ♦Pred prijavo k izpitu morajo imeti študenti opravljene vse obveznosti (z izjemo šol v naravi) in pozitivno ocenjene vse tri kolokvije. Vpis ocene se izvrši ob predložitvi dokazil o vseh opravljenih obveznostih.

ORGANIZACIJA DELA

- ♦Nosilec predmeta je dr. Janko Strel, redni profesor.
- Študenti dobijo podpis nosilca predmeta (inskripcijo in frekvenco) v vsakem letniku na prvi in zadnji uri predavanj.
- ♦Študenti so pri vajah, seminarskih vajah in praksi (hospitacije, uvodni učni nastopi) razdeljeni v skupine. Razpored za vaje dobijo na začetku zimskega semestra v četrtem letniku, prav tako za za hospitacije in uvodne učne nastope, za seminarske vaje pa na začetku poletnega semestra v četrtem letniku.
- ♦Za posamezne dele predmeta so zadolženi različni predavatelji, zato se študenti glede vprašanj, ki se pojavljajo pri posameznih delih, obračajo neposredno nanje v času govornih ur ali po elektronski pošti.

SPROTNO OBVEŠČANJE

- ♦Vsa obvestila za študente, predstavitev predavanj, vaje, obrazci, ki jih študent potrebuje za svoje delo, določeni članki, povezani s problematiko didaktike oziroma športne vzgoje, predstavitev najnovejših publikacij, izpitni roki in rezultati kolokvijev in izpitov so na voljo študentom na spletnem naslovu

OCENJEVANJE ŠOLSKE ŠPORTNE VZGOJE

LITERATURA

- Makarovič, J. (1985). Odkrivanje talentov. Ljubljana: MK.
- Kristan, S. (1992). Ocenjevanje šolske športne vzgoje - da ali ne? Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.
- Šolska zakonodaja (1996). Ljubljana: MŠŠ.
- Kovač, M., Novak, D. (1998, 1999). Učni načrti športne vzgoje. Ljubljana: Urad za šolstvo.
- Kovač, M. (1998). Ocenjevanje šolske športne vzgoje. Posvet športnih pedagogov. Ljubljana: MŠŠ.
- Razdevšek - Pučko, C. (1998). Pedagoško-psihološki vidiki ocenjevanja pri športni vzgoji. Nova Gorica: Zbornik 11. strokovnega posveta ZDŠPS.
- Cankar, A. (1999). Ocenjevanje športne vzgoje bo žarišče negotovosti. Šport (4), 5-11.
- Puhan, N., Cankar, A., Vauhnik, J., Tušak, M. (1999). Dnevnik spremljanja učenčevih učnih dosežkov. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo.
- Problemi ocenjevanja in devetletna osnovna šola (2000). Zbornik. Uredila: Krek, J. in Cencič, M. Ljubljana: Pedagoška fakulteta in Zavod RS za šolstvo.

Kodelja, Z. (2000). Pravičnost ocenjevanja. V Krek, J., Cencič, M. Problemi ocenjevanja in devetletna osnovna šola. Ljubljana: Pedagoška fakulteta in Zavod Rs za šolstvo (15-24).

Krek, J. (2000) Pravičnost in razcep v vrednotenju znanja – ali ocena za hrbtom zavesti. V Krek, J., Cencič, M. Problemi ocenjevanja in devetletna osnovna šola. Ljubljana: Pedagoška fakulteta in Zavod Rs za šolstvo (25-42).

Šebart K., M. (2000). Notranje in zunanje preverjanje in ocenjevanje znanja. V Krek, J., Cencič, M. Problemi ocenjevanja in devetletna osnovna šola. Ljubljana: Pedagoška fakulteta in Zavod Rs za šolstvo (71-98).

Cankar, A., Tušak, M. (2000). V čem je relativnost ocenjevanja šolske športne vzgoje. Šport (1-2), 19-22.

Cencič, M. (2000). Nekatere ključne značilnosti dobrega notranjega preverjanja. V Krek, J., Cencič, M. Problemi ocenjevanja in devetletna osnovna šola. Ljubljana: Pedagoška fakulteta in Zavod Rs za šolstvo (99-112).

Šebart K., M., Krek, J. (2001). Komplementarnost divergentnih pojmovanj ocenjevanja znanja. Sodobna pedagogika 52 (3), 10-29.

oMarjanovič Umek, L. (2001). Znanje v kontekstu poučevanja in ocenjevanja. Sodobna pedagogika 52 (3), 30-39.

Dežman, B. (2001). Preverjanje in ocenjevanje znanja pri športni vzgoji v devetletni osnovni šoli. Uvodno predavanje. V: Škof, B., Kovač, M. (ur.) Zbornik 14. strokovnega posveta Zveze društev športnih pedagogov Slovenije »Uvajanje novosti pri šolski športni vzgoji« (str. 9-2). Kranjska Gora: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije

Kovač, M., Strel, J., Jurak, G., Dežman, B. (2002). Reforma in prenova šolskega sistema – nekatera teoretična izhodišča preverjanja in ocenjevanja znanja. Šport mladih, 10 (76), 42-44.

oKovač, M., Jurak, G., Strel, J. (2003). Nekatera teoretična izhodišča preverjanja in ocenjevanja znanja iz športne vzgoje. Šport – priloga 51(2), 21-27.

oKovač, M., Jurak, G., Strel, J. (2003). Predlog modela in meril notranjega preverjanja in ocenjevanja znanja pri športni vzgoji. Šport – priloga 51(2), 28-34.

oKovač, M. (2003). Izkušnje s prvim zunanjim preverjanjem in ocenjevanjem znanja iz športne vzgoje ob koncu devetletke. Didakta, 12(70/71), 20-23.

PRAVNA PODLAGA

□Nova šolska zakonodaja prinaša **opisno in številčno (petstopenjsko) oceno** tudi pri športni vzgoji.

□Podrobneje opredeljujejo ocenjevanje posebni **pravilniki o preverjanju in ocenjevanju znanja**. Določajo način preverjanja in ocenjevanja, napredovanje, ponavljanje, izpitne roke, možnosti ugovora na oceno, posebnosti za tiste, ki imajo status športnika ipd.

□Zakon o osnovni šoli (Šolska zakonodaja, MŠŠ, 1996, Uradni list 12/96, 33/97, 54/00, 59/01)

□Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli (Uradni list 29/96),

□Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v devetletni osnovni šoli (Uradni list 61/99),

- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja v gimnazijah (Uradni list 31/96, 22/97, 82/97, 15/98, 68/98, 70/99),
- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja v poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list 49/97, 15/98, 68/98, 70/99),
- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja z nacionalnimi preizkusi znanja ob koncu obdobja v 9-letni osnovni šoli (Uradni list 19/01, 74/01).

KAJ PRAVI PRAVILNIK (3. ČLEN) O PREVERJANJU IN OCENJEVANJU ZNANJA?

3. člen

(preverjanje znanja)

- S preverjanjem znanja se zbirajo informacije o tem, kako učenec razume učne vsebine. Učitelj preverja učenčevo znanje pred obravnavo novih učnih vsebin, med njo in po njej.
- Preverjanje znanja pred obravnavo novih učnih vsebin je namenjeno ugotavljanju učenčevega predznanja.
- Preverjanje znanja med učnim procesom je namenjeno ugotavljanju učenčevega razumevanja učnih vsebin ter analiziranju in odpravljanju vzrokov, zaradi katerih jih slabo razume ali jih ne razume.
- Preverjanje znanja ob koncu obravnave novih učnih vsebin je namenjeno ugotavljanju, kako učenec razume celoto obravnavanih učnih vsebin.
- Učiteljevi zapisi, pridobljeni pri preverjanju znanja, se ne smejo pretvoriti v ocene.

KAJ PRAVI PRAVILNIK (4. ČLEN) O PREVERJANJU IN OCENJEVANJU ZNANJA?

4. člen

(ocenjevanje znanja)

Ocenjevanje znanja je ugotavljanje in vrednotenje doseženega znanja. Ocenjevanje znanja določene učne snovi se med šolskim letom opravlja po tem, ko je bila učna snov posredovana, utrjena in je bilo preverjeno, da so jo učenci razumeli ter usvojili.

ZGODOVINA

- Leta **1975** smo petstopenjsko številčno oceno pri športni vzgoji nadomestili s tristopenjsko **besedno** oceno (vse tri ocene so pozitivne!).
- Število opravičenih se je zmanjšalo s 3 % na 1 % pri osnovnošolcih in z 10 % na 3 % pri srednješolcih.
- Mnogi so menili, da učitelj ne potrebuje ocene (Kristan, 1992), drugi so zahtevali ponovno uvedbo številčne ocene.
- Nikoli nismo empirično preskusili, kako bi pouk potekal brez ocene. Raziskav s področja ocenjevanja športne vzgoje ni.
- Šolska zakonodaja (1996) je uzakonila opisno in številčno oceno.
- Zavod RS za šolstvo je pričel (1998/99) s poskusno uvedbo številčne ocene na nekaterih srednjih šolah. Rezultatov poskusa Strokovni svet za splošno izobraževanje ni potrdil, saj so avtorji pripravili merila za ocenjevanje, ki temeljijo tudi na ocenjevanju vedenjskih vzorcev učencev, čeprav smo oceno iz vedenja že pred več leti ukinili.

NEKATERA TEORETIČNA IZHODIŠČA PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA

□Soočamo se z nekaterimi novimi pojmi (standardi znanja, notranje in zunanje preverjanje ter ocenjevanje znanja, pravičnost ocenjevanja ...) in njihovim razumevanjem, vzgojno-teoretičnimi pristopi (načini načrtovanja in ovrednotenja znanja) ter novimi organizacijskimi rešitvami (zunanje preverjanje na nacionalni ravni).

NEKAJ DEFINICIJ

□Vloga ocenjevanja je **določiti raven**, na kateri se dejansko dosežejo različni vzgojno-izobraževalni cilji, to je oceniti vzgojno-izobraževalne rezultate (Ausbel, 1978).

□**Ocenjevati** - pridobiti informacije o ravneh sposobnosti in znanja, ki so jih učenci pridobili v procesu poučevanja in učenja. Pomeni tudi **razvrstiti** učence.

□Ocenjevanje ni sopomenka meritve, temveč vključuje idejo o “**ovrednotenju**”, kar pomeni dejstvom, informacijam pripisati določen pomen.

TEORIJA OCENJEVANJA

□Obstaja posebna veda o ocenjevanju - **DOKIMOLOGIJA**.

□Ocenjevanje je ena najbolj **zahtevnih** in **odgovornih** faz vzgojnoizobraževalnega dela.

□Sledi prejšnjim fazam pouka - podajanju novih učnih vsebin, utrjevanju, spremljanju in vrednotenju.

□Po ustreznem načrtovanju ciljev, izbiri vsebin, metod in oblik dela mora učitelj preveriti, kako je učenec **dosegel zastavljene cilje**.

□Ocenjevanje je “**splošni teoretični problem**”, ki se dogaja v okviru konkretnega šolskega sistema.

□Ocenjevanje je še vedno domena predvsem učiteljev. Učitelj je avtor ocene. Rezultat - ocena pa pove nekaj tudi o samem procesu poučevanja in ocenjevanja, o učencih in učiteljih.

Bruscaglioni (1992) meni, da je vsako ocenjevanje **sistem s štirimi izhodi**:

→ustreznost ocenjevanja za posameznika

→trdnost učitelja znotraj lastnega modela ocenjevanja

→skladnost z navodili, ki jih dobi učitelj od zunaj

→hkratna prisotnost vseh treh zgoraj omenjenih razsežnosti.

□Spreminja se paradigma preverjanja in ocenjevanja, in sicer od psihometrične k pedagoški (Razdevšek-Pučko, 1998).

□Pomemben je predvsem **orientacijski učinek ocene**, njen vpliv na interese ter na ovrednotenje lastnih sposobnosti.

□**Ocena ni dobra ali slaba sama po sebi**, temveč šele v primerjavi s posameznikovimi lastnimi pričakovanji in ambicijami.

□Danes dajemo prednost **formativnemu** vrednotenju in ocenjevanju, ki otroku s **povratno informacijo** pomaga, da se razvija in napreduje.

□Povratna informacija mora biti čim bolj **objektivna**, način posredovanja pa mora biti spodbuden in prijazen.

Poudarek je torej na:

✓diagnostični in formativni vlogi preverjanja

- ✓ pridobivanju povratne informacije
- ✓ preverjanju in ocenjevanju kot integralnemu delu pedagoškega procesa
- ✓ vključevanju učencev v proces preverjanja (samopreverjanje in samoocenevanje)

SPREMLJANJE, VREDNOTENJE IN OCENJEVANJE

V teoriji ocenjevanja se pojavlja več izrazov:

- preverjanje,
- merjenje,
- opazovanje,
- spremljanje,
- vrednotenje in
- ocenjevanje.

□ V procesu poučevanja načrtno pridobivamo številne informacije o učencu s **preverjanjem** uresničevanja zastavljenih ciljev. Nekatere informacije pridobimo z **merjenjem**, druge z **opazovanjem**.

□ Merski postopki (testi) odražajo učenceve dosežke predvsem količinsko ter tako dopolnjuje kvalitativne podatke, ki jih pridobi učitelj o učencu z opazovanjem.

□ Šele **oba vira skupaj** (opazovanje in merjenje) dajeta zaokroženo podobo učenčevih dosežkov.

□ **Opazovanje in merjenje** se ne izključujeta, temveč med seboj dopolnjujeta.

□ Longitudinalno preverjanje (merjenje in opazovanje) imenujemo **spremljava**.

Spremljava tako vključuje preverjanje učenčevih znanj, sposobnosti, beleženje drugih podatkov v daljšem časovnem obdobju.

□ Na podlagi **spremljave** pridobljene informacije **ovrednotimo**, torej jim damo poseben pomen.

□ Ovrednotene informacije posredujemo učencu in njegovim staršem (povratna informacija).

□ Hkrati mora učitelj ovrednotiti tudi uspešnost procesa poučevanja, torej svoje delo. Na podlagi tega načrtuje nadaljnje delo.

□ **Ocenjevanje** je na podlagi spremljave in vrednotenja izraženo mnenje o učenčevih dosežkih.

□ Ocena je lahko **opisna** (prvo in drugo triletje devetletke), **besedna** (dvostopenjska: npr. opravil, ni opravil oziroma tristopenjska: zelo uspešno, uspešno, manj uspešno v sedanji osemletki in trenutno v srednji šoli) ali **številčna** (drugo in tretje triletje devetletke, srednja šola).

□ **Ocenjevanje** je tako na nek način eksplicitno, za razliko od preverjanja, pri katerem ni ocene (npr. učitelj preveri, ali znajo vsi pravilno podati žogo).

□ Zakaj sploh ocenjevanje znanja v šoli? Struktura vednosti implicira tudi vrednotno strukturo (Krek, 2000).

ZAKAJ OCENJEVANJE

○ Šolski aparat je pogosto ujet med številne, včasih protislovne obveze. Eno takih je tudi ocenjevanje.

○ Je sestavina delovanja šolske institucije in celotnega vzgojno-izobraževalnega sistema.

○ Daje pozitivne učinke.

ODNOS MED SPREMLJANJEM, VREDNOTENJEM IN OCENJEVANJEM GLEDE NA KOLIČINO INFORMACIJ

SPREMLJANJE

pridobivanje čim večjega števila relevantnih informacij
na podlagi merjenja in opazovanja

VREDNOTENJE

določenih informacij na podlagi začetnega in
končnega stanja

OCENJEVANJE

točno določenih podatkov

SPREMLJANJE

merila: napredovanje v znanju

VREDNOTENJE

napredovanje v znanju ob upoštevanju
gibalnih sposobnosti, zdravstvenega statusa

OCENJEVANJE

upoštevamo še motivacijsko in formativno vlogo ocene

OCENJEVANJE V UČNEM NAČRTU

Športni pedagog **celo leto načrtno spremlja in vrednoti** stopnjo osvojenosti športnih
znanj, učenčev telesni in gibalni razvoj, opravičevanje, vključevanje v šolske in
zunajšolske športne dejavnosti...

Ocenjujemo učenčev napredek v znanju ob upoštevanju telesnega in gibalnega
razvoja.

Ocena naj bo spodbujajoča.

Ocena ne sme biti disciplinski ukrep.

RAZVRŠČANJE ZNANJA

Vrste znanja

Teoretična

Praktična

Splošna

Specifična

RAZVRŠČANJE ZNANJA

Deklarativno

Proceduralno

Kondicionalno (stratetsko)

STANDARDI ZNANJA

Znanje je za namene preverjanja in ocenjevanja v učnih načrtih opredeljeno s standardi
(Marjanovič Umek, 2001)

Taksonomske ravni znanja

Znanje na ravni poznavanja dejstev, podatkov, pojmov, definicij, teorij

- Razumevanje in uporaba znanja na ravni ugotavljanja vzročno-posledičnih odnosov, iskanja primerov, reševanja problemov
- Samostojno treševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje na ravni posploševanja, sklepanj, sinteze in originalnih rešitev (Rutar Ilc, 2001)

PROBLEMATIKA

- Če vemo, **zakaj ocenjevati** (preveriti stopnjo osvojenosti standardov znanja učencev in uspešnost poučevanja učitelja), pa ostajajo še vedno odprta vprašanja: **kaj, kako in kdaj** ocenjevati.
- Ocena je vedno tudi pokazatelj učiteljeve uspešnosti.

KAJ OCENJEVATI

- Znanje ali
- “druge okoliščine” (to lahko označimo kot problematično z več vidikov, saj v tem primeru učitelj ocenjuje učenca in ne znanje)

KAKO OCENJEVATI

- Pomembno je, kako učitelj ocenjuje. V polju etičnega je pomembno, ali je ocena pravična ali nepravična.
- Kaj je pravičnost? Način, kako učitelj obravnava učenca – za enako izkazano znanje enaka ocena.

PREDLAGANI KONCEPT OCENJEVANJA

- Preverimo predznanje.
- Usmerjamo učenje (posredovanje novih vsebin, utrjevanje, ugotavljanje in popravljanje napak, preverjanje osvojenega znanja) in sproti spremljamo doseganje zastavljenih ciljev.
- Ko končamo s tematsko enoto, izpeljemo ocenjevanje.

KORAKI ZA OCENJEVANJE ZNANJA

- Natančno opredelimo, kaj naj bi se učenec naučil (opredelitev ciljev in standardov znanja).
- Opredelitev postopkov oz. dejavnosti, da bomo dosegli zastavljene cilje in standarde znanja
- Preverjanje učenčevega predznanja
- Preverjanje učenčevega napredovanja (sprotno preverjanje)
- Opredelitev meril za končno preverjanje
- Ocena učenčevega znanja (ocenjevalna merila)

PROBLEMATIKA

- Gotovo je v ospredju vprašanje, kako upoštevati **informativni, normativni, motivacijski, pedagoški in didaktični** pomen ocene.
- Učitelj je nenadomestljiv, ko gre za kvalitativno opazovanje učenca. O tempu razvoja njegovih sposobnosti, hitrosti osvajanja in kakovosti znanja lahko pove marsikaj, česar merski postopki (testi) ne morejo zaznati (Makarovič, 1985).
- Pri večini šolskih predmetov lahko poistovetimo cilje s **standardi znanja**.
- Pri športni vzgoji imamo opredeljene **štiri** kategorije ciljev (razvoj gibalnih sposobnosti, osvajanje gibalnih in teoretičnih znanj, pa tudi razvoj stališč, vrednot in oblikovanje

načinov ravnanja). Doseganja določenih, izjemno pomembnih ciljev **ne ocenjujemo**, čeprav posredno vplivajo na doseganje standardov znanja (stališča, sposobnosti...).

NAJPOMEMBNEJŠI POUČENKI

□ Jasno je treba vedeti, da **ocenjujemo znanje in ne vedenja**.

□ Ocenjujemo **relativni napredek** posameznika ob upoštevanju specifičnosti njegovega telesnega in gibalnega razvoja.

□ Stopnjo osvojenosti znanj naj učitelj ocenjuje **celostno**, upošteva naj predvsem relativni napredek.

□ V napredku v športnih znanjih so namreč posredno **vedno** vključene tako prizadevnost in trud, ki ga učenec vloži v delo, kot napredek v sposobnostih, učenčev sodelovanje zunaj šole itd.

□ Ocena ne sme biti odraz učenčevega oz. dijakovega vedenja ali disciplinski ukrep pedagoške (ne)moči učitelja.

□ Posebno pozornost je treba posvetiti načinu in pogostosti spremljave in merilom.

□ Ocena naj bo spodbudna: pohvali in poudari naj predvsem tisto, kar učenec že obvlada, opozori na pomanjkljivosti in poda usmeritve za izboljšanje.

□ Učitelj mora poznati modele diferenciacije in upoštevati načelo individualizacije.

□ Z ocenjevanjem ne bo imel težav, če bo storil tudi kaj za **motivacijo** mladih in upošteval najpomembnejše komponente pouka: individualizacijo, realno ocenitev osebnega napredka posameznika, vrednostne usmeritve učencev, zanimanje za učenčev odnos do športa, socialno delovanje, emocionalne in voljne dimenzije učencev.

□ Bodoči učitelj mora v času študija dobiti čim več znanja o **vodenju pouka** (t.i. classroom management) tako pri posameznih aplikativnih predmetih kot pri pedagoški praksi.

□ Danes so učitelji prepogostokrat zaposleni z ustvarjanjem discipline in največkrat zaradi premajhnega znanja o načrtovanju z organizacijo (improvizacijo) procesa.

□ Najbrž pri vsej problematiki ne gre le za vprašanje ali bomo ocenjevali s številkami ali besedami; predvsem gre za **spremembo procesa načrtovanja, poučevanja in preverjanja**, kajti "posledic slabega pouka ni mogoče odstraniti z nikaršnim, še tako strogim ocenjevanjem, slabo ocenjevanje pa marsikdaj izmaliči prednosti dobrega pouka" (Strmčnik, 1987).

NOTRANJE OCENJEVANJE ŠOLSKE ŠPORTNE VZGOJE - PREDLOG

LITERATURA

- Cankar, A. s sod. (2002). Preverjanje in ocenjevanje športne vzgoje v gimnazijah, v strokovnem in poklicnem izobraževanju. V. Kovač, M. (ur.), Škof, B. (ur.), Razvojne smernice športne vzgoje. Zbornik referatov (str. 89-96). Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.
- Hardman, K., (2002). Council of Europe survey. Committee for the Development of Sport (CDDS) European physical education/sport survey. Report on summary of findings. Strasbourg, Council of Europe.
- Kovač, M., Novak, D. (1998). Učni načrt za osnovno šolo. Ljubljana: Urad za šolstvo. Predmetna kurikularna komisija za športno vzgojo.

- Kovač, M., Dežman, B., Rogelj, M., Lorenci, B., Žakelj, M., Voglar, M., Bajc, D. (2001). Model zunanjšega preverjanja znanja iz športne vzgoje ob koncu devetletke. Ljubljana: Državni izpitni center (delovno gradivo).
- Kovač, M., Dežman, B., Lorenci, B. (2002). Mnenja športnih pedagogov o zunanjem preverjanju znanja iz športne vzgoje. V Kovač, M. (ur.), Škof, B (ur.), Razvojne smernice športne vzgoje. Zbornik referatov (str. 77-88). Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.
- Kovač, M., Jurak, G., Strel, J. (2003a). Nekatera teoretična izhodišča preverjanja in ocenjevanja znanja iz športne vzgoje. Šport – priloga 51(2), 21-27.
- Kovač, M., Jurak, G., Strel, J. (2003b). Predlog modela in meril notranjšega preverjanja in ocenjevanja znanja pri športni vzgoji. Šport – priloga 51(2), 28-34.
- Marentič Požarnik, B. (2000). Ocenjevanje učenja ali ocenjevanje za (uspešno) učenje? Vzgoja in izobraževanje 31 (2-3), 4-9.
- Primerjava ocen različno uspešnih kandidatov na ZPZ po predmetih (2003). Ljubljana: Državni izpitni center.
- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v 9-letni osnovni šoli. Ur. list RS, št. 61/99.
- Rutar Ilc, Z. in Marentič Požarnik, B. (2000). Preverjanje in ocenjevanje znanja: merjenje ali presoja. Vzgoja in izobraževanje 31, (2-3), 3.
- Rutar Ilc, Z. (2000). Izhodišča nove kulture preverjanja znanja. Vzgoja in izobraževanje 31, (2-3), 78-81.
- Rutar Ilc, Z. Žagar, D. (2002). Pojmovanja znanja. Vzgoja in izobraževanje 33 (2), 13-17.
- <http://anton.lj.zrsss.si/>
- www.ac-montpellier.fr/eps/

PRAVNA PODLAGA

- Zakon o osnovni šoli (Šolska zakonodaja, MŠŠ, 1996, Uradni list 12/96, 33/97, 54/00, 59/01)
- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli (Uradni list 29/96),
- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v devetletni osnovni šoli (Uradni list 61/99),
- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja v gimnazijah (Uradni list 31/96, 22/97, 82/97, 15/98, 68/98, 70/99),
- Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja v poklicnem in strokovnem izobraževanju (Uradni list 49/97, 15/98, 68/98, 70/99),

IZHODIŠČA

□Preverjanje in ocenjevanje znanja sta med najbolj vplivnimi, a najbolj zapletenimi in konceptualnimi izzivi v vzgoji in izobraževanju.

□Čeprav porajata številna nasprotja, odločilno vplivata na pouk, cilj preverjanja in ocenjevanja pa naj bi bil kakovostnejše načrtovanje in poučevanje ter posledično večje znanje učencev

□Notranje preverjanje in ocenjevanje znanja je avtonomija vsakega učitelja, upoštevati pa mora temeljna zakonodajna določila.

IZHODIŠČA – KJE SO TEŽAVE

- Pri športni vzgoji smo tudi do sedaj imeli oceno (tristopenjska besedna ocena), vendar se stroka ni poglobljeno ukvarjala z ocenjevanjem in njegovimi vplivi.
- Ker učitelji največkrat niso upoštevali temeljnih namenov ocenjevanja, prehod z besedne na številčno oceno povzroča številne razprave o tem, kaj ocenjevati in kako oblikovati oceno.
- Notranje ocenjevanje je avtonomija vsakega učitelja, zato učni načrti vseh predmetov dajejo le usmeritve za ocenjevanje, ne pa zelo natančnih navodil. Tudi zahteve na zakonodajni ravni so zelo splošne.

IZHODIŠČA - PRAVILNIK

- Tako **Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v 9-letni osnovni šoli** (Ur. list RS, št. 61/99) razmejuje preverjanje od ocenjevanja, določa vsebino in namen ter postopke, povezane z izpeljavo notranjega preverjanja in ocenjevanja pri vseh predmetih. Že sam naslov pravilnika pove, da pri vseh predmetih ocenjujemo učenčevo **znanje** in ne doseganja številnih drugih, vsekakor pomembnih t.i. nekognitivnih ciljev, kot so prizadevnost, trud, sodelovanje itd.

IZHODIŠČA – OPREDELITEV ZNANJA

□V povezavi z gibalnimi aktivnostmi se je dolgo časa uporabljal le izraz spretnosti, danes pa ta izraz uporabljajo tudi v povezavi z miselnimi, besednimi in socialnimi aktivnostmi (Marzano s sod., 1998 povzeto po Rutar Ilc in Žagar, 2002), ki jih uvrščajo k širšemu pojmovanju znanja. To pa pomeni, da v ocenjevanje vključujemo tudi npr. učinkovitost izvedbe prvin v določenih situacijah, učenčeve strategije izbora prvin med tistimi, ki jih obvlada, znanje načrtovanja in izpeljave individualne vadbe, razumevanje določenih učinkov športa ipd. Navedeno kaže, da je znanje zelo kompleksen pojem, ki ga ne moremo zožiti le na tehnično izvedbo posamezne prvine.

IZHODIŠČA - STANDARDI

- Za namene preverjanja in ocenjevanja so znanja v vseh učnih načrtih opredeljena s standardi.
- Učenci naj bi znali predvsem to, kar v uradnem učnem načrtu (Kovač, Novak, 1998) opredeljujejo standardi (gibalnega in teoretičnega) znanja. Standardi pokrivajo različne vrste znanja, pri nekaterih, kjer je tehnično znanje tesno povezano tudi z učinkovito izvedbo, pa tudi raven sposobnosti (plavanje, atletika, pohodništvo).
- To pomeni, da je pri določenih športih za namene notranjega preverjanja treba učencu določiti take osebne standarde, ki povezujejo oceno tehničnega in taktičnega znanja tudi z učinkovitostjo uporabe teh znanj v praktičnih situacijah (npr. pri skoku v višino ali v košarkarski igri).

VPLIV ZUNANJEGA PREVERJANJA NA NOTRANJE

- Za namene zaključnega preverjanja in ocenjevanja znanja iz športne vzgoje ob koncu devetletnega šolanja je bil pripravljen model preverjanja in strukturiranja ocene, merila ter opisniki - ocenjevalne lestvice ali profili (Kovač et al. 2001).
- Za namene notranjega preverjanja je skupina strokovnjakov (Cankar et al., 2002) po zgledu zunanjega preverjanja povzela merila z opisniki na petstopenjski ocenjevalni

lestvici, avtorji pa niso nakazali, iz česa naj bo sestavljena ocena in v kakšnem deležu učitelj upošteva njene strukturne dele (<http://anton.lj.zrsss.si/>).

VPLIV ZUNANJEGA PREVERJANJA NA NOTRANJE

- Zaporedje priprave modelov preverjanja in ocenjevanja prinaša določene probleme. Avtorji zunanjega preverjanja so opozorili, da mora biti notranje preverjanje **drugačno** od zunanjega (Kovač s sod., 2001).

- Zunanje preverjanje - model bodo avtorji postopno spreminjali; v začetni fazi ne bodo preverjali kompleksnejših nalog, zaradi izrazite tradicije merjenja s štoparico in metrom pa so s sestavo meril in opisnikov želeli usmeriti pozornost učiteljev na ocenjevanje tehničnega znanja. Ker je preizkus časovno natančno določen, hkrati pa mora ocenjevalec čim bolj objektivno oceniti učenčevu znanje, je zunanje preverjanje zasnovano preprosto. Zato ne more preverjati vseh znanj (tako po vsebinski zastopanosti, kompleksnosti in kognitivni stopnji), ki jih lahko preverjamo z notranjim preverjanjem.

VPRAŠANJA ZA RAZPRAVO

Kaj učitelji ocenjujejo pri pouku in kakšna merila uporabljajo pri tem?

- *Podatki o statističnih povezavah med zunanjo in notranjo oceno tistih učencev, ki so se v šolskem letu 2001/2002 udeležili zunanjega preverjanja, namreč kažejo, da so te zelo skromne.*

- *To pomeni, da notranje ocene sploh ne odražajo vrednotenja tega, kar naj bi ocenjevali (to je znanja), hkrati pa tudi ne razločujejo učencev (Kovač, Dežman, Lorenci, 2002; Državni izpitni center, 2003). Zato lahko sklepamo, da so pristopi k notranjemu ocenjevanju med posameznimi učitelji zelo različni.*

V čem je temeljni strah, saj smo oceno vedno imeli (čeprav je bila tristopenjska)?

- *Res je, da se več kot petindvajset let nismo obremenjevali z ocenjevanjem, saj je bila besedna ocena največkrat zožena na dve stopnji, o funkcijah ocenjevanja in njegovih povratnih vplivih na proces poučevanja pa ni nihče razmišljal, niti jih ni upošteval.*

- *Ali nas naenkrat moti zakonodajno določilo, kaj ocenjujemo, ali številka, ki nekako bolj vidno zrcali naše delo in ga primerja z drugimi učitelji?*

Zakaj se bojimo avtonomije?

- *Učitelj je precej avtonomen pri oblikovanju ocene, opažamo pa, da se verjetno številni te avtonomije bojijo, saj bi radi imeli natančna navodila za ocenjevanje (recepte ali kar zakonodajna določila), že izdelane naloge ipd.*

- *Ali je vzrok v tem, da se zavedamo, da ocena posredno odraža naše delo in jo čutimo kot zunanji nadzor (države, ravnatelja, staršev, drugih učiteljev na šoli)? Zavedamo se, da nas hkrati postavlja v primerjalni položaj z drugimi predmeti oziroma učitelji na šoli. Z oceno največkrat dajemo tudi prikrita sporočila učencem.*

OPOZORILA NA NEKATERE

NEUSTREZNE REŠITVE

- preozko razumevanje pojma znanje (osredotočenost le na znanje tehnike, ne pa na preverjanje uporabe tehničnega znanja v različnih situacijah; strategij izbora različnih znanj pri taktičnih rešitvah; znanja načrtovanja svojih programov; teoretičnega znanja, ki je opredeljeno v učnem načrtu ipd.);

- ocenjevanje vedenja (največkrat se kaže kot zahteva po »obvezni« udeležbi na »neobveznih« dejavnostih; tako npr. učitelji pogojujejo nastop na šolskih tekmovanjih z dobro oceno kljub temu, da je v učnem načrtu jasno zapisano, da je nastop na športnih tekmovanjih učenčeva avtonomna odločitev);
- ocenjevanje pretežno samo s štoparico in metrom merljivih dosežkov, kjer ocena temelji na vnaprej določenih absolutnih normah;
- ocenjevanje dosežkov športnovzgojnega kartona, kar kaže na popolno nepoznavanje vsebin učnega načrta (vsebinski sklop »ugotavljanje, spremljanje in vrednotenje telesnih značilnosti in gibalnih sposobnosti« v učnem načrtu nikakor ne pomeni baze podatkov, ki jo imenujemo športnovzgojni karton);
- pretirana skrb za učence, ki naj bi imeli le dobre ocene; s tem pa jih prikrito sporočamo, da na vrednotni lestvici predmet nima posebne veljave; za pretiranim številom dobrih ocen se včasih lahko skriva tudi slabo delo učitelja.

PREDLOG MODELA NOTRANJEGA OCENJEVANJA PRI ŠPORTNI VZGOJI

Model ocenjevanja sestavljajo

- strukturni deli ocene (področja spremljanja);
- razmerja med posameznimi strukturnimi deli;
- način preverjanja posameznih strukturnih delov;
- merila in opisniki (ocenjevalne lestvice ali profili);
- priporočila za oblikovanje ocene.

STRUKTURNI DELI OCENE

- ocena **gibalnega*** in
- ocena **teoretičnega** znanja

(kamor lahko uvrstimo tudi učenčevo znanje, s katerim zna pojasniti spremembe v svojem telesnem in gibalnem razvoju v nekem časovnem obdobju ter predstaviti funkcionalna znanja o načrtovanju vadbe in njeni spremljavi – t.i. avtentično preverjanje).

* Učitelj naj pri notranjem preverjanju in ocenjevanju posveti pozornost tudi tistim športom, ki jih zaradi organizacijskih zahtev ne moremo preverjati na zunanjem preverjanju. Prav tako naj preverja predvsem celostno storitev (npr. igro, gimnastično sestavo), česar še nismo vključili v zunanje preverjanje.

□S takšno sestavo ocene zajamemo kar **tri sklope ciljev** učnega načrta.

□Tako **ne ocenjujemo** gibalnih in funkcionalnih sposobnosti ter doseganja številnih t.i. nekognitivnih ciljev (trud, prizadevnost ipd.), jih pa z učenčevim izkazanim znanjem posredno ovrednotimo in spodbujamo. Zavedati se moramo, da se ustrezno razvite sposobnosti, prizadevnost, vloženo delo, sodelovanje ipd. vedno odražajo tudi v višji stopnji znanja, kar velja za vse šolske predmete.

□Preverjajmo tudi poznavanje svojih gibalnih sposobnosti, način spremljave, znanje načrtovanja vadbe. S takim načinom preverjanja znanja (t.i. avtentično preverjanje) ugotavljamo predvsem razumevanje in uporabo znanja na ravni vzročno-posledičnih odnosov, s tem pa se transmisijski model pouka (pouk kot prenašanje znanja) spreminja v transakcijski model, kjer pouk pomeni spodbudo za nadaljnje dejavnosti (Marentič Požarnik, 2000).

□Na ta način merimo višje, zahtevnejše cilje (uporaba znanja v novih situacijah, ustvarjalno delo, postavljanje in preverjanje hipotez). To terja učenčev preverjanje nekega stanja, načrtovanje dejavnosti, analiziranje in argumentiranje dosežkov. S tem se tudi razširja obseg uporabljenih načinov preverjanja in ocenjevanja znanja; tako preverjamo kakovost učenčevega razmišljanja in njegovo usposobljenost za praktično izvajanje, za povezovanje znanja ob reševanju življenjskih problemov (Marentič Požarnik, 2000),

RAZMERJA MED POSAMEZNI MI STRUKTURNI MI DELI

3. Triletje in srednja šola

Strukturni deli	Delež v oceni
Ocena gibalnega znanja	60 do 80 %
Ocena teoretičnega znanja:	
Znanje, povezano s posameznimi športi in splošno teoretično znanje	10 do 20 %
Znanje, povezano s spremljanjem sposobnosti, telesnih značilnosti, znanje načrtovanja in izpeljave vadbe, argumentiranje sprememb	10 do 20 %

NAČIN PREVERJANJA GIBALNEGA ZNANJA

- Pri notranjem preverjanju pa naj bi preverjali učenčev tehnično in taktično znanje (spretnosti, veščine) ter predvsem uporabo znanja v različnih avtentičnih situacijah (športna igra, gimnastična sestava).
- Pri nekaterih športih (npr. atletika) je treba najti ustrezno razmerje med prikazano tehniko in merljivim dosežkom.

NAČIN PREVERJANJA TEORETIČNEGA ZNANJA

Splošno teoretično znanje in poznavanje posameznih športov

- Med vadbo, ob praktičnem preverjanju
- S pisnim izdelkom (vprašalnik, zapis, učni listič)
- Izdelek, kot je seminarska naloga, raziskovalna naloga
Preverjanje je odvisno od razvojne stopnje učencev

znanje spremljave, načrtovanja in izvedbe vadbe

- Osredotočeno na posameznika
- V tretjem triletju in v poklicnih šolah se uemerimo na eno sposobnost, značilnost, razvojno posebnost
- V štiriletnih srednjih šolah se lahko osredotočimo na celostni status posameznika
- Učenec lahko izdelava tudi svoj portfolio

MERILA IN OPISNIKI

- Za ocenjevanje posamezne naloge ali celostnega prikaza učenčevega gibalnega znanja si izdelamo **merila** za ocenjevanje.
- Merila pojmujeemo kot ovrednotenje (razvrščanje na kakovostni lestvici) tistega, kar hočemo meriti in prek tega tudi spodbujati. Vsebujejo **ocenjevalno lestvico z opisom izvedbe**, ki ustreza posamezni oceni na ocenjevalni lestvici.
- Merila naj bodo **preprosta in jasna**, tako da učenec sam ve, kakšno oceno lahko pričakuje za izkazano znanje. S pomočjo meril lahko učenci tudi sami poskušajo ovrednotiti svoje znanje (**samovrednotenje**).
- Z merili seznanimo tudi starše.

NAČIN OBLIKOVANJA OCENE

Ocenjevanje gibalnega znanja (možnosti):

- Preverimo in ocenimo znanje pri vseh športih; izmed ocen, ki jih pridobimo, izločimo pri vsakem športu učenčevo najslabšo oceno.
- Preverimo in ocenimo znanje pri vseh športih; izmed npr. osmih športov upoštevamo pri končni oceni ocene iz petih športov, kjer je učenec najuspešnejši.
- Preverimo in ocenimo znanje pri vseh športih, vendar pri vsakem športu ponudimo učencu možnost izbire, katero izmed preverjenih vsebin bomo upoštevali v njegovi končni oceni; med predlaganimi vsebinami izbira učenec (preverimo tri plesse, učenec pa se odloči, oceno katerih dveh plesov bomo upoštevali);
- Preverimo in ocenimo znanje pri vseh športih, vendar pri vsakem športu ponudimo učencu možnost izbire, iz katerih vsebin ga bomo preverjali in ocenili; med predlaganimi vsebinami (t.i. katalog znanj) izbira učenec (npr. izmed petih plesov, ki jih poičujemo, preverimo in ocenimo dva po učenčevem izboru).

TEMELJNI POGOJI ZA KOREKTNO OCENJEVANJE

- poznavanje in razumevanje uradnega učnega načrta (predvsem operativnih ciljev in standardov znanja, pa tudi didaktičnih napotkov);
- poznavanje predznanja in sposobnosti otrok (ugotavljanje t.i. začetnega stanja);
- spoznavni cilji (gibalna in teoretična znanja) in standardi znanja morajo biti v učiteljevi letni učni pripravi natančno določeni;
- cilji in standardi znanj naj bodo merljivi (učitelj naj predstavi izbrana merila učencu);
- cilji in standardi znanj naj bodo realni (ne prezahtevni ali prelahki);
- ustreznost načrtovanja: ocenjevanje znanja je le sklepna stopnja, ki sledi preverjanju predznanja, posredovanju novih vsebin in utrjevanju pridobljenega znanja ter sprotne preverjanju;
- preverjamo in ocenjujemo le vsebine, ki smo jih posredovali učencem, ne pa tistih, ki so jih učenci pridobili zunaj šole; zavedati se moramo, da pri športni vzgoji na učenčevo izkazano znanje ne vpliva zgolj šola oziroma kakovost pouka in poučevanja v šoli, temveč pomembno tudi učenčeva zunajšolska dejavnost; ta je odvisna od športne aktivnosti družine, pa tudi športne tradicije kraja (vrsta in kakovost športne ponudbe društev in zasebnikov) in materialnih možnosti širšega okolja (velikost in število različnih vadbenih površin ter njihova bližina oziroma časovna in finančna dostopnost);
- preverjajmo različne vrste znanj;
- poznati moramo tehnike preverjanja in ocenjevanja znanja;

- ocenjevanje naj bo čim bolj ekonomično;
- ocenjevanje naj bo čim bolj objektivno (ne zavajamo učencev z nerealnimi ocenami) in pošteno (ocenjujmo to, kar smo učili; ocenjujmo znanje in ne učenca; učenci sprejemajo vsakršno oceno, samo da je pravična (Kodelja, 2000));
- ocena naj bo dobrodošla povratna informacija za učenca, učitelja in starše (formativna vloga ocene); razlaga ocene naj bo spodbudna in ne žaljiva;
- ocena naj bo motiv za uspešnejše delo učenca;
- učenca navajamo tudi na kritično ocenjevanje lastnih dosežkov.

EKONOMIČNOST OCENJEVANJA

- V procesu poučevanja se lahko zgodi, da učitelj posveti preverjanju in ocenjevanju znanja preveč časa. Ker je ena temeljnih značilnosti dobrega preverjanja in ocenjevanja tudi ekonomičnost, mora učitelj natančno načrtovati, kdaj bo preverjal in na kakšen način.
- Preverja naj sproti, ocenjuje pa ob koncu tematskega sklopa. Učenci morajo biti seznanjeni s svojimi dosežki, učitelj pa jim naj posreduje tudi napotke za njihovo izboljšanje.

KORAKI PRI OCENJEVANJU ZNANJA

- Natančno opredelimo, kaj naj bi se učenec naučil (opredelitev ciljev in standardov znanja)
- Načrtovanje dela - opredelitev postopkov oz. dejavnosti, da bomo dosegli zastavljene cilje in standarde znanja
- Preverjanje učenčevega predznanja, poučevanje
- Preverjanje učenčevega napredovanja (sprotno preverjanje)
- Opredelitev meril za ocenjevanje
- Ocena učenčevega znanja
- Oblikovanje končne ocene

NAJPOMEMBNEJŠI POUČENSKI

- Ocenjevanje je sestavina delovanja šole kot institucije in celotnega vzgojno-izobraževalnega sistema, ki daje pretežno pozitivne učinke.
- Za učitelja je verjetno najzapletenejši in najodgovornejši del procesa poučevanja, saj je ocenjevanje še vedno v domeni učitelja – učitelj je avtor ocene. Slediti mora logiki načrtovanja: vedno je to sklepni del procesa, ki ga izvede za posredovanjem novih vsebin in po utrjevanju znanja.
- Zaradi enakovredne vrednosti ocen v spričevalu in pomembnosti ocene pri posameznem predmetu v učenčevem končnem učnem uspehu je to ob vpeljevanju številčnega ocenjevanja eno od pomembnih vidikov uveljavljanja predmeta, zaradi zapletenosti odločitev pa eno od najbolj občutljivejših področij učiteljevega dela.
- Ocene različnih predmetov v spričevalu enakovredno vplivajo na učenčev učni uspeh, zato morajo biti med seboj primerljive.
- Ocenjevanje naj bo čim bolj objektivno, a spodbudno in pravično do učencev.
- Verjetno ne bo imel težav z ocenjevanjem tisti učitelj, če bo storil tudi kaj za motivacijo mladih in pri poučevanju upošteval najpomembnejše komponente pouka: dobro načrtovanje, učinkovito izpeljavo pedagoškega procesa, individualizacijo, realno ocenitev osebne napredka posameznika, vrednotne usmeritve učencev, socialno delovanje,

emocionalne in voljne dimenzije učencev, poštenost do učencev. Zato mora dobro poznati svoje učence in imeti čim več znanja o vodenju pouka (t.i. classroom management).

- Zavedati se mora, da je pomemben predvsem orientacijski učinek ocene, njen vpliv na interese ter na ovrednotenje učenčevih lastnih sposobnosti. Ocena ni dobra ali slaba sama po sebi, temveč šele v primerjavi s posameznikovimi lastnimi pričakovanji in ambicijami.

- Vsako dejanje učiteljevega ocenjevanja pa ima tudi sporočilno vrednost za učence. Predvsem ocena ne sme biti odraz slabega dela (na kar lahko sklepamo pri preveliki količini dobrih ocen) ali pedagoške (ne)moči učitelja (na kar lahko sklepamo pri preveliki količini slabih ocen).

- S samim dejanjem ocenjevanja in interpretacijo ocen dajemo predmetu določeno vrednotno usmeritev tako v očeh učencev kot drugih učiteljev in staršev.

□ Najbrž pri vsej problematiki ne gre le za vprašanje ali bomo ocenjevali s številkami ali besedami; predvsem gre za **spremembo procesa načrtovanja, poučevanja in preverjanja**, kajti “posledic slabega pouka ni mogoče odstraniti z nikaršnim, še tako strogim ocenjevanjem, slabo ocenjevanje pa marsikdaj izmaliči prednosti dobrega pouka” (Strmčnik, 1987).

OPISNO OCENJEVANJE V PRVEM TRILETJU

Cilji, opredeljeni v učnem načrtu

<i>cilji</i>	<i>ocenjevanje</i>
Razvoj telesnih značilnosti in gibalnih sposobnosti	ne
Pridobivanje gibalnih znanj	da
Seznanjanje s teoretičnimi vsebinami	da
Razvoj stališč, navad in vzorcev vedenja	ne

Cilji, predstavljeni v redovalnici

V redovalnici so predstavljeni le tisti cilji, ki se nanašajo na športna znanja. Ocenjujemo namreč le otrokovo znanje, ne pa njegovih sposobnosti, navad, stališč in vedenjskih vzorcev (Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja).

Ocenjujemo ...

... otrokov napredek v znanju in ne samo absolutnih dosežkov; seveda pa na otrokovo znanje posredno vplivajo tudi:

- ➔ njegove telesne značilnosti in gibalne sposobnosti, zato jih moramo spremljati in o tem seznaniti starše,
- ➔ prizadevnost, trud (zlasti pohvalimo tiste, ki napredujejo nekoliko počasneje)

KAKŠEN NAJ BO ZAPIS

☐ Ocenjevanje v prvem triletju je opisno.

☐ Pri opisu se izogibajmo šablonskih opisov, splošnih ali ekstremnih sodb, domnev, čustveno obarvanih mnenj ali primerjav z drugimi učenci. Zapis naj bo skrbno pretehtan, objektivno, a naravnano pozitivno.

Cilji, zapisani v redovalnici – 1. razred

Športna znanja

Učenka, učenec:

- ➔ sproščeno izvaja naravne oblike gibanja
- ➔ posnema predmete, živali, pojave in pojme v naravi
- ➔ izvaja enostavnejša gibanja ob glasbeni spremljavi
- ➔ ravna z različnimi športnimi pripomočki
- ➔ obvladuje svoje telo v različnih položajih

Cilji, zapisani v redovalnici

- ➔ z igro in naravnimi oblikami gibanja se uči osnovnih elementov atletike, gimnastike in gibanj z žogo
- ➔ zapleše preproste otroške plese
- ➔ prilagodi se na vodo do stopnje drsenja
- ➔ spozna gibalne dejavnosti na snegu in ledu
- ➔ pozna osnovne položaje telesa, rok in nog
- ➔ poimenuje različna športna orodja in pripomočke

Cilji, zapisani v redovalnici

- ➔ razume in upošteva preprosta pravila elementarnih in drugih iger
- ➔ pozna primerna športna oblačila in obutev
- ➔ pozna in upošteva osnovna pravila varnosti v telovadnici, na igrišču in v bazenu

SPRIČEVALO

Učenka, učenec:

- ➔ sproščeno izvaja naravne oblike gibanja
- ➔ posnema predmete, živali, pojave in pojme
- ➔ ravna z različnimi športnimi pripomočki
- ➔ teče, skače z enonožnim in sonožnim odzivom in meče žogico v daljino in cilj

- ➔ izvaja osnovne gimnastične prvine
- ➔ meče, podaja, lovi in vodi žogo

SPRIČEVALO

Učenka, učenec:

- ➔ zapleše dva otroška plesa
- ➔ drsi z glavo v vodi
- ➔ pozna osnovne položaje telesa, rok in nog
- ➔ pozna primerna športna oblačila in obutev
- ➔ pozna preprosta pravila elementarnih iger.

PRIMER OPISA

- Koordinirano in sproščeno se plazi, lazi in kotali, zaradi manjše moči rok in ramenskega obroča ima še težave pri visenjih
- zna posnemati najrazličnejše predmete in živali
- koordinirano uporablja različne športne pripomočke z eno in obema rokama, nekaj težav pa ji povzroča delo z rokami in nogami hkrati
- sproščeno teče na krajše in daljše razdalje, zna se enonožno in sonožno odriniti z mesta, ne uspe pa ji še povezati zaleta in odriva
- z žogico natančno zadeva cilj
- koordinirano poveže dva prevala naprej; ker še ne zna povezati zaleta in odriva, ima težave pri naskoku na skrinjo; sproščeno hodi po ožji površini

□žogo vodi na mestu in v počasnejši

hoji z eno roko, nekoliko nenatančno

meče v cilj z eno roko, pravilno podaja z

obema rokama, zelo je izboljšala tehniko lovljenja žoge

□ob glasbeni spremljavi zna zaplesati dva otroška plesa

□z glavo drsi v vodi 8 sekund

□pozna klone, ročenja in noženja in jih zna izvesti

□pozna športna oblačila za vadbo v telovadnici in na prostem, plavanje in zimske športe

□razume tudi zapletenejša pravila elementarnih iger

SKLEP

ocenjujte otrokov napredek v gibalnih znanjih tudi pri športni vzgoji iščite njegovo znanje in ne neznanja vsak otrok je lahko (z vašo pomočjo) uspešen

ZUNANJE PREVERJANJE IN OCENJEVANJE ZNANJA PRI ŠPORTNI VZGOJI

2003

LITERATURA

Članki v reviji Šport mladih

www.ric.si

www.sp.uni-lj.si

Kovač, M., Dežman, B., Lorenci, B. (2002). Mnenja športnih pedagogov o zunanjem preverjanju znanja iz športne vzgoje. V Kovač, M. (ur.), Škof, B (ur.), Razvojne smernice športne vzgoje. Zbornik referatov (str. 77-88). Ljubljana: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.

□Kovač, M. (2003). Izkušnje s prvim zunanjim preverjanjem in ocenjevanjem znanja iz športne vzgoje ob koncu devetletke. Didakta, 12(70/71), 20-23.

PRENOVA ŠOLSKEGA SISTEMA

Ob prenovi (notranje vsebinsko posodabljanje) se soočamo z:

novimi pojmi in njihovim razumevanjem (kurikulum, standardi znanja...);

vzgojno-teoretičnimi pristopi (načini načrtovanja in evalviranja);

novimi organizacijskimi rešitvami (triletja, zunanje preverjanje, nivojski pouk...).

TEMELJNA METODOLOŠKA ZAKONITOST PRENOVE ŠOLSTVA

Če želimo, da bodo spremembe zaživele v praksi, jih mora le-ta:

spoznati,

razumeti in

sprejeti.

ZUNANJE PREVERJANJE IN OCENJEVANJE - ZAKONODAJNA DOLOČILA

Zakon o osnovni šoli (Šolska zakonodaja, MŠŠ, 1996, Uradni list 2001)

Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v devetletni osnovni šoli (Uradni list 61/99),

Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja z nacionalnimi preizkusi znanja ob koncu obdobja v 9-letni osnovni šoli (Uradni list 19/2001),

Učni načrt za športno vzgojo za osnovno šolo (Kovač, M. Novak, D., Urad za šolstvo, 1998)

Zakon o osnovni šoli: ocenjevanje vseh predmetov je v

prvem triletju **opisno**;

v drugem **opisno in številčno**;

v tretjem **številčno**.

V tretjem triletju se poleg notranjega preverjanja in ocenjevanja znanje preverja in ocenjuje tudi z **zunanjim preverjanjem**.

Učenec opravlja **zaključno preverjanje z nacionalnimi preizkusi znanja iz matematike, materinega jezika in enega obveznega predmeta** (izbere lahko tudi športno vzgojo).

KAJ SO NACIONALNI PREIZKUSI ZNANJA

So **standardni postopki** preverjanja in ocenjevanja znanja, ki zagotavljajo **enake in primerljive možnosti vsem učencem** (Državna izpitna komisija, 2001).

Naloge ne morejo biti standardizirane, ker so izpitna tajnost. Standardiziran pa je postopek preverjanja in ocenjevanja znanja; po uporabi se nalogam določi metrijske značilnosti.

KDO SKRBI ZA NACIONALNA PREVERJANJA

na **državni ravni** je to **Državna komisija**

za posamezni predmet so imenovane **predmetne komisije**
na šolah so to **šolske komisije**

zunanji ocenjevalci so posebej določeni in usposobljeni

NAMEN PREVERJANJA IN OCENJEVANJA

Temeljni cilj preverjanja in ocenjevanja je **izboljšati znanje učencev**.

Učitelj preverja in ocenjuje večkrat v šolskem letu predvsem v diagnostične namene (**notranje, formativno preverjanje**); **zunanje preverjanje (sumativno preverjanje)** je le **dopolnitev** notranjemu preverjanju.

CILJI PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA Z NACIONALNIMI PREIZKUSI

Neposredni cilj:

Oblikovati učenčevo zaključno oceno iz nekega predmeta.

Posredni cilji:

Razvijati sposobnost učencev za **ocenjevanje lastnih dosežkov** (učencu da zunanja ocena **kritičen vpogled** v njegovo znanje).

Posredni cilji:

Prispevati k **enakim izobraževalnim možnostim** za vse učence.

Prispevati k bolj **enotnim merilom** učiteljevega ocenjevanja znanja (primerjava zunanjih meril z notranjimi, primerjava meril med učitelji).

Vplivati na **kakovost znanja**.

Evalvirati **učne načrte**.

NAČELA PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA Z NACIONALNIMI PREIZKUSI (Državna komisija, 2001)

Temeljno načelo je **načelo pravičnosti**.

Z nacionalnimi preizkusi znanja preverjamo cilje in standarde, zapisane v učnem načrtu.

Namen in pogoji morajo biti vsem jasni.

Vselej mora biti **v korist učencev** (**diagnostični pomen** za učitelja in šolo, **povratna informacija** za učenca in starše).

Je **sestavni del** celotnega preverjanja in ocenjevanja znanja (dopolnilo notranjemu preverjanju).

Biti mora **veljavno, zanesljivo, objektivno in občutljivo**.

Biti mora **nepristransko** do vseh učencev (glede na spol, regijo...). S tem bo zagotovljeno spoštovanje osebne integritete učencev.

Učencem mora omogočati, da pokažejo **različne vrste in ravni znanja**.

Dati mora uporabne rezultate (**vpliv na pouk**).

Nacionalne preizkuse je treba stalno evalvirati (ugotavljanje skladnosti z učnim načtom).

NEVARNOSTI NOTRANJEGA PREVERJANJA

osebna enačba učitelja - različna strogost ocenjevanja

halo efekt (upošteva splošno dobro ali slabo mnenje o učencu, prejšnje izkušnje)

prilagajanje meril znotraj razreda

napaka kontrasta

individualna presoja, kaj je ključno znanje

NEVARNOSTI ZUNANJEGA PREVERJANJA

preverja se le **določene vrste znanj**

večji vpliv na poučevanje kot notranje preverjanje

enkratno preverjanje

poučevanje le za zunanje preverjanje, **zožitev poučevanih vsebin**

OPREDELITEV ZNANJA

ožja opredelitev: osvojeni podatki, pojmi, zveze (osvojena gibalna znanja - kaj delamo)

širša opredelitev: procesi primerjanja, razvrščanja, analiziranja, presojanja, posploševanja (uporaba gibalnih znanj v različnih situacijah in za različne namene - kako delamo in zakaj delamo)

DELITEV ZNANJA

Splošno in specifično znanje (splošno - lahko uporabimo v različnih situacijah, specifično pa le v specifičnih)

Deklarativno (gibalni element), **proceduralno** (uporaba elementa v igri) in

kondicionalno (kdaj, kje in zakaj uporabiti to znanje - načrtovanje strategij za reševanje problemov)

OPREDELITEV ZNANJA V UČNEM NAČRTU ŠPORTNE VZGOJE

Znanje je razčlenjeno na:

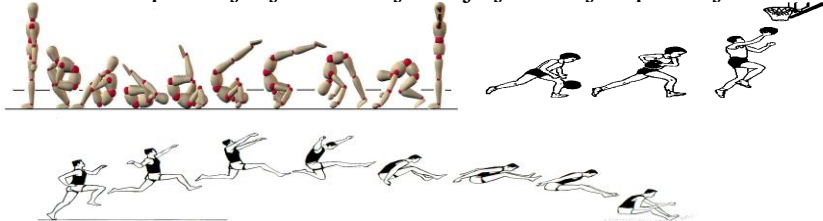
gibalno (splošno in specifično)

teoretično (splošno in specifično).

Iz opredeljenih standardov gibalnih znanj lahko razberemo, da prehajamo od deklarativnega znanja na uporabo znanja v različnih situacijah (proceduralno in kondicionalno znanje).

STANDARDI ZNANJA

Za namene preverjanja in ocenjevanja je znanje opredeljeno s standardi znanja

STANDARDI ZNANJA V UČNEM NAČRTU ŠPORTNE VZGOJE

Preverjamo le **stopnjo osvojenosti športnih** (praktičnih in teoretičnih) **znanj**, ne pa številnih nekognitivnih ciljev (sposobnosti, vedenjski vzorci, stališča...). Ti predstavljajo **pomembno komponento** pouka, **ne smemo pa jih ocenjevati**.

NACIONANI PREIZKUSI ZNANJA

testi - standardni postopki z normami oz. standardiziranimi vrednostmi
natančno določena pravila izvedbe in interpretacije dosežkov
ker preizkus znanja ne more biti popolnoma standardiziran postopek, uporabljamo izraz **zunani preizkus znanja po standardnih postopkih**

Nacionani preizkusi znanja

preizkusi so vsaj do določene stopnje metrično preverjeni
vsi učenci rešujejo iste ali primerljive naloge
enotna merila administracije preizkusa

PRIMER ŠPORTNE VZGOJE

Učni načrt športne vzgoje opredeljuje štiri vrste ciljev:
razvoj gibalnih in funkcionalnih sposobnosti ter telesnih značilnosti;
osvajanje raznovrstnih športnih znanj in njihova uporaba;
seznanjanje s teoretičnimi vsebinami;
razvoj in oblikovanje stališč, vrednot, navad, načinov ravnanja.

KAJ NAJ BI ZNALI UČENCI OB KONCU DEVETLETKE

standardi različnih športnih znanj

splošna kondicijska priprava
atletika
gimnastika z ritmično izraznostjo
ples
košarka, odbojka, rokomet, nogomet
izletništvo, pohodništvo, gornišstvo
plavanje

KAJ NAJ BI ZNALI UČENCI OB KONCU DEVETLETKE

Poznavanje pojmov, razumevanje pojavov, ugotavljanje vzročno-posledičnih odnosov

razumeti vpliv športa na zdravje
razumeti odzivanje organizma na napor in prilagoditev na različne oblike vadbe
spoznati dejavnike tveganja v vsakdanjem življenju in športu ter upoštevati načela varnosti
poznati primerno prehrano ob določenih športnih dejavnostih, hidracijo, uporabo vitaminov, poživil in preparatov, ki vsebujejo hormone

KAJ NAJ BI ZNALI UČENCI OB KONCU DEVETLETKE

razumeti preventivno vlogo športa v ozaveščanju proti različnim oblikam zasvojenosti in drugim patološkim pojavom sodobne družbe
spoznati posamezne športe, njihovo tehniko, taktiko, pravila, opremo, varnost

MODEL ZUNANJEGA PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA

Za zunanje preverjanje in ocenjevanje je pripravljen **model preverjanja in ocenjevanja**, ki je izvedljiv v danih (časovnih in organizacijskih) zahtevah. Zato se doseganje standardov gibalnih znanj iz določenih športov (plavanje, smučanje, pohodništvo) preverja **notranje**, v zunanje preverjanje pa je vključeno le poznavanje **teoretičnih vsebin teh športov**.

MODEL ZUNANJEGA PREVERJANJA IN OCENJEVANJA ZNANJA

praktične naloge 75 %

→ tri praktične naloge, vsaka prinese 25

% ocene; tip nalog: gibalni prikaz enega

ali več elementov

teorija 25 %

izračun ocene zunanjega preverjanja (seštevek točk, moderacija ocene)

Model zunanjega preverjanja in ocenjevanja znanja

izračun zaključne ocene

(ocena ob koncu 9. razreda + ocena zunanjega preverjanja): 2 = **zaključna ocena**

zaokrožuje se navzgor

primer: $(5 + 4) : 2 = 4,5$ → zaključna ocena je 5

Organizacija zunanjega preverjanja in ocenjevanja znanja

Tri praktične naloge - 75 %

vsi učenci v državi na isti dan izvajajo enake naloge (tretji torek v aprilu);

izhodišča: standardi znanja iz učnega načrta za zadnje triletnje

pripravljene so naloge iz atletike, gimnastike, plesa, košarke, odbojke, rokometu,

nogometu. Na podlagi ekspertnega mnenja in prostorskih zahtev so na polo uvrščene tri naloge.

Sestava merskega instrumentarija - praktični del

Naloge so sestavljene tako, da preverjajo predvsem **znanje** in so v manjši meri odvisne od sposobnosti.

So **enostavne**, učenec jih dela **samostojno** (ni dela v parih ali skupini), tako da preverjanje njegovega znanja ni odvisno od znanja partnerja ali skupine.

Kompleksnejše naloge, kjer na izvedbo vpliva sodelovanje v skupini ali drugi dejavniki, so del notranjega preverjanja.

Prva naloga iz športnih iger je za šolo izbirna (naloga je lahko enaka za fante in dekleta, šola pa lahko izbere za fante eno športno igro in za dekleta drugo).

Druga in tretja naloga sta s področij plesa, gimnastike ali atletike.

Naloge iz nogometu so zaenkrat namenjene samo fantom, nekatere naloge iz gimnastike z ritmično izraznostjo so prav tako namenjene le fantom ali le dekletom.

Vsak merski instrument obsega :

opis naloge (jasen in nedvoumen opis, skica ali videoposnetek);

določitev standardnih pogojev izvedbe (postavitve orodja, pripomočkov; dimenzije orodja, pripomočkov; oprema učencev, število poskusov); šeststopenjsko ocenjevalno lestvico (opis meril za posamezno oceno znanja); napotke za ocenjevanje (opis tehnike, določitev napak, napotki); čas preizkusa.

NAPAKE

Ocenjevalna lestvica temelji na oceni napak.

Te so lahko: velike ali majhne.

Vsebinsko so lahko:

tehnične (atletika, gimnastika, ples, športne igre*)
estetske (gimnastika, ples)
ritmične (ples)

* *Mogoči so še prekrški.*

Primeri - skrčka

- 0- ne izvede dane naloge
- 1 - dano nalogo izvede samostojno, vendar ne skladno z opisom: naskok v čep, seskok v globok počep
- 2 - samostojna izvedba skrčke, a z velikimi tehničnimi napakami (nizki boki, ni odriva z rokami, ni vidne faze leta, pri doskoku naredi dodatne korake)
- 3 - skrčka z majhnimi tehničnimi (ni vidnega odriva z rokami, ni vidne faze leta, dodatni koraki pri doskoku) in estetskimi napakami (telo ni napeto, pri doskoku mogoče niso skupaj...)
- 4 - skrčka z majhnimi estetskimi ali tehničnimi napakami
- 5 - tehnično pravilno izvedena skrčka brez napak ali z eno majhno napako

Primeri

Ocenjevalec ima na voljo:

natančen opis tehnike elementa z velikimi in majhnimi napakami ter kinogram opredeljene pogoje izvedbe, število ponovitev, navodila glede varnosti opisana merila za posamezno oceno ocenjevalni list z opisnikom določitve ocene

Organizacija zunanjega preverjanja in ocenjevanja znanja

Teorija na voljo je 45 minut, vsi učenci pišejo pisni test s **25 (28) vprašanji** (vsebine učnega načrta, opredeljene v 7., 8. in 9. razredu - splošne teoretične vsebine in teoretične vsebine posameznih športov);

naloge so **izbirnega tipa** (na vsako vprašanje so podani štirje odgovori; učenec obkroži odgovor, za katerega meni, da je pravilen; za pravilen odgovor dobi točko) ali

polodprtega tipa

Vsebinski sklopi

Vprašanja so razdeljena na več sklopov:

splošni športni izrazi

gibalne in funkcionalne sposobnosti ter telesne značilnosti, njihov razvoj in spremljava

pomen gibalne učinkovitosti
poznavanje vplivov športa
zakonitosti športne vadbe
športna oprema, varnost
vpliv športa na zdravje
značilnosti posameznega športa

Primeri

Vprašanja iz posameznega športa lahko razdelimo na več sklopov:
izrazoslovje,
tehnika in taktika
pravila
varnost
oprema

Poseben poudarek je dan plavanju, pohodništvu in smučanju.

PRIMERI

(glej www.ric.si/vodnik)

Potek zunanjega preverjanja in ocenjevanja znanja

Natančen opis preverjanja s primeri nalog je na spletnih straneh www.ric.si/vodnik, vse šole pa dobijo vodnik tudi v papirni obliki (fasciklu).

V letošnjem letu bodo (17. decembra) na spletnih straneh RIC objavljene po tri naloge za vsak šport (skupaj 21 nalog); že lansko leto smo tri mesece pred preizkusom objavili tri naloge s področja plesa.

Tri dni pred praktičnim preizkusom (ker je preizkus v torek, to pomeni četrtek pred preizkusom) imajo zunanji ocenjevalci in učitelj, ki skrbi za organizacijo preverjanja ter člani šolske komisije vpogled v naloge in organizacijska navodila.

Potek zunanjega preverjanja in ocenjevanja znanja

Pol ure pred preverjanjem komisija pripravi telovadnico.

V gradivu je opisana in narisana organizacijska shema preskusa; podana so tudi priporočila za opravljanje preizkusa pri različnem številu učencev.

Opremljena je osebna oprema učencev (oblačilo, obutev).

Praktični preizkus iz športne vzgoje: tretji torek v aprilu.

Za vsakega učenca je na voljo skupaj 15 minut za praktično preverjanje; učenec ima možnost predhodnega preizkusa; nato nalogo izvede dvakrat, upoštevamo boljšo izvedbo (boljše število točk).

Ob večjem številu prijavljenih učencev organiziramo vzporedne postaje oz. preverjanje v obliki krožne vadbe.

Teoretični preizkus pišejo v maju (redni rok) oz. juniju (naknadni rok). Čas preizkusa: 45 minut.

Na ocenejvalnem listu je šifra učenca. Za izvedbo dobi učenec določeno število točk.

Število doseženih točk in oceno učenec zve šele ob koncu šolskega leta.

Točke se pretvorijo v ocene na podlagi moderacije in določitve mej za posamezno oceno. Z analizo se nato preveri težavnost preizkusa.

OCENJEVALCI

Praktični del ocenjujejo zunanji ocenjevalci (športni pedagog, ki učenca ne poučuje, lahko pa uči na isti šoli); prav tako zunanji ocenjevalci ocenjujejo pisne preizkuse (preizkusi imajo samo šifre učencev).

Ocenjevalci morajo biti v bazi zunanjih ocenjevalcev; vsako leto se morajo udeležiti enodnevnega spopolnjevanja.

OPRAVLJENO DELO

Priprava **teoretičnih izhodišč**

Določitev **modela** (razmerje 25% : 75%)

Do sedaj pripravljene naloge za preverjanje (14 pol s po 28 vprašanji za pisni del; 8 praktičnih nalog za vsak od sedmih športov); vsaka naloga obsega opis naloge, potrebne pripomočke in opremo; navodila učitelju in učencu ter ocenjevalcu, merila in opisnike, opis tehnike z napakami; postavitev orodja

Priprava **navodil** za šole, učence in učitelje (objavljena v vodniku)

Priprava **organizacijskega modela**

Prvo leto poskusno pisno in praktično preverjanje (februar) in analiza; šola lahko vsako leto februarja izvede poskusno preverjanje

Priprava navodil za ocenjevalce (moderacija) za pisno in praktično preverjanje (redni rok in naknadni rok)

Usposabljanje zunanjih ocenjevalcev (vsako leto; zadolžen RIC)

Praktično preverjanje (tretji torek v aprilu)

Pisno preverjanje (začetek maja)

Moderacija navodil za popraviljanje pisnih nalog

Popraviljanje pisnih nalog

Določitev **mej** za posamezno oceno

Analiza preverjanja (vprašalnik za šole, učitelje in učence) in analiza ocen (glede na posamezne naloge, spol, praktični in pisni del ...)

Usposabljanje učiteljev v okviru **stalnega strokovnega spopolnjevanja** (zadolžen Zavod RS za šolstvo, seminarje lahko organizira tudi Fakulteta za šport)

Analiza **merskih značilnosti** nekaterih praktičnih nalog.

Objava člankov (revija Šport mladih, Vzgoja in izobraževanje, Didakta, zborniki posvetov)

Priprava člankov za učence.

ANALIZA LANSKEGA IN LETOŠNJEGA PREVERJANJA IN OCENJEVANJA

V preverjanje in ocenjevanje se je prvo leto vključilo **171 učencev** (najpogosteje izbran tretji predmet), drugo leto pa **161** učencev (tretji predmet po izboru).

Prvo leto smo analizirali odgovore 14 šol oz. 20 športnih pedagogov.

Mnenja o preverjanju so pozitivna, nekoliko so deljena o času preizkusa, učitelji predlagajo pripravo priročnika za učence in učitelje. V ta namen so člani komisije pripravili nekaj člankov, ki so bili objavljeni v reviji Šport mladih in na spletnih straneh www.sp.uni-lj.si/didaktika.

ANALIZA LANSKEGA IN LETOŠNJEGA PREVERJANJA IN OCENJEVANJA

Model je ustrezen, prav tako delež pisnega in praktičnega dela.

Prvo leto je le šest šol imelo na začetku šolskega leta vse potrebne pripomočke, drugi so jih kupili ali pa so si jih sposodili.

Po mnenju učiteljev bo zunanje preverjanje vplivalo predvsem na to, da bodo učitelji v celoti upoštevali učni načrt in delali bolj odgovorno.

Notranje ocenjevanje: 53 % učencev s šol, ki so bile prvo leto vključene v zunanje ocenjevanje, ima pri športni vzgoji odlično oceno; od tistih, ki so se s teh šol odločili za preverjanje, pa jih ima odlično oceno kar 60,6 %. Na zunanjem preverjanju jih je oceno odlično prvo leto doseglo 27 %.

Prvo leto so se preverjanja udeležili tudi štirje učenci, ki so imeli notranjo oceno zadostno.

Zaradi neskladja med notranjim in zunanjem ocenjevanjem je treba pripraviti tudi model notranjega ocenjevanja, saj ne vemo natančno, kaj učitelji ocenjujejo.

SKLEP

Temeljni nameni bodo doseženi, če bo zunanje preverjanje in ocenjevanje znanja prispevalo k:

kakovostnejšemu pouku in uresničevanju ciljev učnega načrta v vseh triletjih, izenačevanju materialnih možnosti za izpeljavo športne vzgoje, poenotenju meril med učitelji.

ŠPORTNI DAN

DNEVI DEJAVNOSTI

Program osnovne šole:

- ŠPORTNI DNEVI – pet v vsakem razredu
- NARAVOSLOVNI DNEVI
- KULTURNI DNEVI
- TEHNIŠKI DNEVI

www.mszs.si

ŠPORTNI DNEVI

IZHODIŠČA

Športni dnevi so **celodnevne** športne dejavnosti, ki imajo pomembne vzgojno-izobraževalne učinke. Smiselno morajo biti razporejeni **skozi celo leto** in namenjeni **vsem** učencem.

Njihov osnovni namen:

- ⇒ fiziološka učinkovitost,
- ⇒ poučnost,
- ⇒ prijetnost in zabavnost,
- ⇒ medsebojno sodelovanje med učenci

in učitelji celotnega učiteljskega zbora.

Športni dnevi morajo biti:

- ⇒ pestri,
- ⇒ intenzivni in
- ⇒ bolj kot doslej povezani z naravoslovnimi, kulturnimi in ekološkimi dejavnostmi.

■Mogoče je tudi kombinirati različne dneve dejavnosti (športni in kulturni dan, športni in naravoslovni dan), vendar morajo biti vsebine take, da se **dopolnjujejo** in da hkrati dosežemo cilje tako enega kot drugega področja.

■Vsebine se lahko v posameznih starostnih obdobjih ponavljajo, vendar se **širijo, poglobljajo in dopolnjujejo**. Športni dnevi v osnovni šoli morajo predstavljati **zaokrožen devetletni celostni vzgojno-izobraževalni program**.

■V **gimnaziji** je v okviru izbirnih vsebin, ki so obvezne za vse dijake, športnim dnevom namenjenih **35 ur**.

■Razporejeni naj bodo v vse štiri letnike (po dva v prvih treh letnikih in en v zadnjem letniku).

■Hkrati lahko športni pedagogi ponudijo **dodatne športne dni** tudi v okviru vsebin, poimenovanih **dijakova prosta izbira**.

CILJI

■zadovoljiti potrebe po gibanju, gibalnem izražanju in ustvarjalnosti
■razvedriti in sprostiti učence ter predvsem v višjih razredih nadomestiti pomanjkanje gibanja sodobne mladine

■vplivati na osebni razvoj učencev (sodelovanje v skupini, premagovanje težav, kulturni odnos do drugih in narave, spoštovanje svojih dosežkov ter dosežkov drugih, utrjevanje samozavesti) in oblikovati trajne športne navade

■glede na sposobnosti, zdravstveno stanje in motivacijo omogočiti učencem primerno, fiziološko učinkovito dalj časa trajajočo dejavnost

■seznaniti učence z različnimi športnimi dejavnostmi in možnostmi ukvarjanja s športom v prostem času ter jih usposobiti za samostojno športno udejstvovanje v poznejših starostnih obdobjih

■oblikovati pristen, spoštljiv in kulturnen odnos do narave kot posebne vrednote

■razvijati in poglobljati pozitivne odnose med učenci in učenci ter učitelji

■povezovati šport z različnimi vsebinami (naravoslovjem, kulturnimi značilnostmi pokrajine, posebnostmi prebivalcev, telesno obremenitvijo in odzivanjem organizma nanjo...) – **medpredmetne povezave**.

PODROČJA OZ. VSEBINSKI SKLOPI V OSNOVNI ŠOLI

V vsakem razredu osnovne šole imajo učenci **pet športnih dni**. Športni dan naj za učence traja vsaj štiri ure v prvem triletju, pet ur v drugem in šest ur v zadnjem triletju.

Vsaj trije športni dnevi naj potekajo v naravi:

- ⇒ **pohodništvo**
- ⇒ **zimske dejavnosti:** drsanje, smučanje, tek na smučeh, sankanje, pohod, igre na snegu
- ⇒ **različne druge aerobne dejavnosti v naravi** (orientacija, kolesarjenje, veslanje, kajakaštvo...).

Na vsakem športnem dnevu lahko ponudimo tudi več dejavnosti glede na interese in sposobnosti otrok, možnosti okolja, vremenske pogoje. Vsebine naj bodo diferencirane in prilagojene različnim sposobnostim otrok.

En športni dan naj bo namenjen **medrazrednim tekmovanjem v različnih športnih igrah ali atletskem mnogoboju**.

Tekmovanja naj imajo prilagojena pravila, ki omogočajo aktivnost vseh učencev glede na njihove sposobnosti, prednost pa naj imajo tekmovanja skupin, kjer je izpostavljen dosežek skupine in ne posameznika.

En športni dan naj bo namenjen **seznanju učencev z različnimi, novimi športi** (različne oblike aerobike, seznanjanje z različnimi plesnimi zvrstmi, jahanje, lokostrelstvo, borilni športi, hokej na travi, rugby, softball, tenis, squash...) ali športi, ki jih ne moremo izpeljati med rednim poukom športne vzgoje (plavanje in druge dejavnosti v vodi). Zaželjena je kombinacija različnih dejavnosti (npr.: jahanje, lokostrelstvo, hokej na travi; ples, aerobika, plavanje; tenis, squash, borilni športi...).

Vsebina športnega dne mora biti **zanimiva**, ker bomo le-tako učence pritegnili in motivirali za dalj časa trajajočo obremenitev. Poudrajeno naj bo **sodelovanje učencev**, ne pa storilnost ali tekmovalnost za vsako ceno. Učenci se morajo vrniti s športnega dne zadovoljni, ker jim bomo le tako oblikovali pozitiven odnos do športa, narave in zdravega življenja.

OBLIKE IN METODE DELA

Športni dan mora biti organiziran tako, da bodo aktivni vsi učenci. Razdeljeni naj bodo v manjše **homogene** skupine, ki jim ponudimo različne vsebine in obremenitev glede na sposobnosti učencev. Če je v ospredju medsebojna pomoč učencev drug drugemu, naj bodo skupine **heterogene**.

Če se odločimo za **tekmovalno obliko**, naj učenec tekmuje sam s seboj ali pa naj bo tekmovalje skupinsko.

Športni dan naj ne bo tekmovalje v klasičnem smislu, kjer je zmagovalec le eden. Obseg in intenzivnost naj si vsak odmerja sam ali pa pravila prilagodimo tako, da stopnja razvitosti gibalnih sposobnosti ne odloča o kakršnemkoli razvrščanju ali vključevanju oz. izključevanju posameznikov.

Tako lahko učencem tudi dopustimo, da sami izbirajo dolžine proge (kolesarjenje, orientacija, tek na smučeh...), zmagovalci pa so vsi, ki pridejo na cilj.

Prav tako na planinskem pohodu ponudimo več različnih končnih ciljev ali pa naj se učenci povzpnejo na isti cilj po različno zahtevnih poteh.

Tekmovalje lahko obogatimo tudi tako, da o dosežku ne odločajo le gibalne sposobnosti otroka, temveč dejavnost popestrimo z reševanjem vprašanj z različnih področij, pravilni oziroma napačni odgovori pa vplivajo na uvrstitev.

Nagradimo lahko tudi izvirne rešitve določenih problemov, ki jih učenci rešujejo med posamezno dejavnostjo.

Če organiziramo **tekmovalje v športnih igrah**, naj bo dejavnost zasnovana tako, da so pravila prilagojena (igralni čas naj bo razdeljen na tretjine ali četrtine, vsak učenec pa mora igrati vsaj v dveh tretjinah ali četrtinah; sestavimo lahko tudi manjše ekipe, razredi ali ekipe pa naj igrajo po sistemu vsak z vsakim).

Posebno pozornost posvetimo tudi sestavi ekip. Ekipe naj bodo **heterogene**; posebej pazimo na razporeditev manj sposobnih učencev. Če tekmovalje organiziramo na različnih ravneh zahtevnosti, sestavimo homogene ekipe.

Učenci lahko pomagajo tudi kot **organizatorji** (sodniki, zapisnikarji, demonstratorji, merilci...), vendar jim je treba naloge razdeliti tako, da jih bodo opravljali le krajše časovno obdobje. Za organizacijo usposobimo predvsem učence, ki so v celoti ali delno opravičeni pouka športne vzgoje.

Učenci si naj tekmovanja sošolcev tudi ogledajo, namen pa je predvsem navajanje na **kulturno spremljanje športnega dogodka.**

NAČRTOVANJE IN ORGANIZACIJA

Organizacija športnega dne za veliko število udeležencev zahteva **premišljeno pripravo in brežhibno izpeljavo**, če želimo, da bo športni dan za **učence in spremljevalce** prijetno doživetje.

Spoštovati je treba temeljne zahteve dobre organizacije:
Izbira prizorišča športnega dne

Večina športnih dni naj bi bila izpeljana v naravi. Sama izbira prizorišča veliko prispeva k motivaciji učencev, saj so **dejavnosti v novem okolju** veliko bolj zanimive kot tiste, ki jih izpeljujemo v pretesnih telovadnicah ali pa v okolju, ki je otrokom znano.

Šola ima lahko več stalnih prizorišč, vendar pri organizaciji športnega dne za posamezen razred **izbirajmo različna prizorišča**, saj je vsakoletno obiskovanje iste planinske točke ali izpeljava orientacije vedno na isti progi za otroke dolgočasna.

Primerno prizorišče ali pa nekaj možnih prizorišč izberemo po temeljitem premisleku glede na cilje in programe športnega dne, poznavanje učencev, vremenske pogoje, spremljevalce.

Ogled prizorišča športnega dne

Najprej moramo prizorišče temeljito spoznati, da morebiti dopolnimo vsebino športnega dne, zasnujemo organizacijo ter razmislimo o morebitnih varnostnih zahtevah. Če smo določili več prizorišč, si jih temeljito ogledamo in po podrobni analizi izberemo najustreznejše. V ospredju mora biti predvsem **varnost udeležencev.**

Priprava športnega dne

Po izbiri prizorišča naredimo **podrobno vsebinsko in organizacijsko pripravo.** Za otroke, spremljevalce in starše naredimo **kratka, natančna in nedvoumna navodila**, kjer jih seznanimo:

- ⇒ z namenom športnega dne,
- ⇒ vsebinami, med katerimi lahko izbirajo,

- ⇒ podrobnim potekom dejavnosti,
- ⇒ opremo, ki jo potrebujejo,
- ⇒ varnostnimi navodili in
- ⇒ navodili o primernem obnašanju.

Organizatorji in spremljevalci morajo dobiti:

- ⇒ **spisek udeležencev**, za katere so odgovorni,
- ⇒ skico poti,
- ⇒ zemljevide in
- ⇒ natančna navodila, kaj storiti v primeru nesreče.

Z vsemi spremljevalci se pogovorimo še na posebnem sestanku pred športnim dnevom, na katerem **preverimo celoten potek športnega dne, zadolžitve posameznikov**, jih opozorimo na morebitne spremembe in posebnosti posameznih učencev.

Pravočasno je treba **rezervirati prevoz** in poskrbeti, da se najavimo na prizorišču, saj nam bodo le tako lahko domačini nudili ustrezno pomoč, športni dan pa bo potekal brez zapletov.

Motivacija za športni dan

Za športni dan moramo otroke tudi ustrezno **motivirati**. Seznaniti jih moramo **z vsebino in organizacijskimi zahtevami**; če je le mogoče, naj tudi učenci sodelujejo pri oblikovanju športnega dne (priprava plakatov, obvestila po šolskem radiu, sodelovanje pri organizaciji, skrb za posameznike, ki imajo karšnekoli težave).

Na nižji stopnji povabimo k sodelovanju tudi starše, dedke in babice. Prav tako pa naj otroke motivirajo tudi učitelji drugih predmetov, ki bodo sodelovali pri organizaciji športnega dne.

Ovrednotenje športnega dne

Po končanem športnem dnevu pripravimo **analizo, pohvalimo** dobro izpeljane dejavnosti in **kritično ocenimo** pomanjkljivosti. Pri analizi naj sodelujejo tudi učenci, saj je športni dan namenjen prav njim, zato je njihovo mnenje lahko dragoceno pri načrtovanju prihodnjih dejavnosti.

Varnost

Pri organizaciji moramo zagotoviti varnost vsem udeležencem. Oceniti je treba morebitne nevarnosti in poskrbeti za ustrezno zavarovanje. Na nevarnosti morajo biti opozorjeni učenci, učitelji - spremljevalci in starši že pri pripravi na športni dan. Izbrati je treba takšna prizorišča, ki so čim bolj varna in pregledna. Vsako prizorišče si je treba prej temeljito ogledati in analizirati.

Posebej pozorni moramo biti pri organizaciji **zimskih športnih dni**, kjer lahko neugodne snežne in vremenske razmere povečajo možnost poškodb, prav tako pa je treba

upoštevati vremenske razmere in normative pri izletih v sredogorje in visokogorje, na kolesarskih izletih in dejavnostih na vodi ali v vodi. Če je mogoče, si zagotovimo tudi **sodelovanje zunanjih sodelavcev** (gorski vodnik, spremstvo policije na kolesarskih izletih...).

Vedno moramo poskrbeti za dovolj veliko število spremljevalcev, ki lahko ob morebitni nesreči spremljajo poškodovanega otroka k zdravniku.

Vsak spremljevalec skupine mora imeti nekaj osnovnih **pripomočkov za nudenje prve pomoči** (obveza, obliž), večja skupina pa tudi **torbico za prvo pomoč**.

Otroke moramo opozoriti tudi na **brezhibno opremo** (kolo, čelade in ščitnike za kolena in komolce, varnostne smučarske vezi, ustrezno obutev pri planinskem izletu). Spoštovati je treba vse **predpisane normative o številu spremljevalcev pri posamezni dejavnosti**. Če je le mogoče, zavarujemo udeležence pri zavarovalnici.

Varstvo narave

Otroke opozorimo na **primerno obnašanje in varovanje narave**. Vedno določimo tudi nekaj učencev, ki poskrbijo, da bo po končanem športnem dnevu narava ostala čista.

ŠOLA V NARAVI

KONCEPT ŠOLE V NARAVI za 9-letno osnovno šolo

- Sprejet 13. 12. 2001 na 46. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje.

ZAKONSKA PODLAGA

Osnovnošolsko izobraževanje (Zakon o osnovni šoli, Uradni list RS št. 12/96 in 33/97) obsega obvezni in razširjeni program. Šola v naravi je del **razširjenega programa**, zato je organizacija le-te za šolo obvezna. Udeležba otrok je tako kot pri drugih oblikah razširjenega programa **prostovoljna**.

KONCEPT

⇒ Šola **mora** učencu **ponuditi** program šole v naravi (zakonsko določilo).

⇒ V času obveznega izobraževanja je dolžna organizirati **vsaj dve šoli v naravi** (koncept). Priporočamo, da jo organizira vsaj enkrat ob koncu vsakega vzgojno-izobraževalnega obdobja.

⇒ **Učni načrt za športno vzgojo** predvideva v drugem triletju dve šoli v naravi (**poletno** s plavalnimi vsebinami in **zimsko** z dejavnostmi na snegu).

FINANCIRANJE

Financiranje šole v naravi (Zakon o organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja, 81. člen) se deli na dva dela:

■ iz **sredstev državnega proračuna** se skladno z zakonom, normativi in standardi ter kolektivno pogodbo zagotavljajo **osebni prejemki** tudi za program šole v naravi,

■ **drugi materialni del** prispevajo starši in/ali drugi.

Posebnost:

■ Zakon o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja v 83. členu predvideva, da za učence, ki zaradi socialnega položaja prispevka ne zmorejo plačati v celoti, sredstva v skladu z normativi in standardi, ki jih določi minister, zagotovi država.

■ Šola lahko pod določenimi pogoji organizira in ponudi **več kot dve** izvedbi šole v naravi, in sicer:

■ šola v naravi v času osnovnošolskega izobraževanja učencu/otroku **financirajo starši**; šola mora izvesti vse aktivnosti, da se vanjo vključijo tudi otroci, katerih starši prispevka ne zmorejo plačati;

■ šola v naravi je organizirana znotraj števila ur osnovnošolskega izobraževanja in uresničuje izbrane cilje učnega načrta, zato mora šola za učence, ki se šole v naravi ne udeležijo, v tem času organizirati **primerljiv program** (cilji šole v naravi);

■ šola mora za izvedbo šole v naravi pridobiti **soglasje večine staršev**.

KONCEPTUALNA OPREDELITEV

■ Cilji, dejavnosti in vsebine iz učnih načrtov več predmetov so vezani na **drugačno izvedbo** (npr. terensko delo, projektne naloge, športne dejavnosti).

■ Zlasti je pomembno **medpredmetno povezovanje** in prepletanje znanja različnih predmetnih področij ter vpetost v naravni in družbeni prostor, tj. povezava z okoljem, v katerem šola v naravi poteka.

■ Program šole v naravi se za skupine učencev praviloma izvaja v **naravnem okolju**. Prav ta specifična organizacijska oblika zagotavlja večjo možnost izvajanja vseh elementov socialno-integracijske vloge vzgojno-izobraževalnega programa.

NAČELA

■ Pri organizaciji šole v naravi mora šola upoštevati **načelo enakih možnosti** (pomagati učencem, katerih starši ne morejo zagotoviti sredstev za vključevanje otrok v program) in **prostovoljnosti**.

■ Upoštevati mora **posebnosti posameznih otrok** (npr. zdravstveno stanje).

■ Zagotoviti mora **ustrezen programa za učence**, ki se **ne vključijo** v šolo v naravi.

■ Šola v naravi je **posebna organizacijska oblika dela**, temelji namreč na izvedbi zunaj šolskih prostorov, po možnosti celo zunaj urbaniziranih okolij.

■ Program šole v naravi mora omogočati in spodbujati povezovanje med disciplinarnimi znanji (**medpredmetne povezave**).

■ Uvaja in spodbuja **različne oblike** in metode dela (npr. terensko, projektno delo in skupinsko delo).

■ Posamezni programi so "**specifično**" obarvani in enkrat poudarjajo eno, drugič drugo področje.

■ Program šole v naravi je naravnian/usmerjen k večanju **socialno-integracijske vloge** šole oz. vzgojno-izobraževalnega procesa, zato spodbuja sodelovanje z okoljem, razvija nove oblike sodelovalnega učenja in skupinskega dela.

- Program mora zagotoviti **avtonomnost učitelja**, podpirati njegovo strokovnost in odgovornost oz. omogočiti šoli suvereno izbiranje vsebin in ciljev šole v naravi.
- Program mora **spodbujati sodelovanje** vseh, ki so vključeni v vzgojno-izobraževalni proces, tj. učitelja, učenca, staršev in okolja.
- Program učencu omogoča **sooblikovanje vsebin**, predvsem prostočasne aktivnosti.
- Načrtovanje in organizacijo šole v naravi poudarja **prikriti kurikulum**, katerega učinke je treba pozorno spremljati.

CILJI

- Povečuje **trajnost in kakovost znanja**.
- Spodbuja **spodobnost za opazovanje** naravnega in družbenega okolja ter samostojno in odgovorno **ravnanje** do naravnega in družbenega okolja.
- Spodbuja **socialne in komunikacijske spretnosti** in veščine ter razvijanje demokratične komunikacijske kulture.
- Spodbuja sposobnost za **spoštovanje sebe in drugih oseb** ter vzpostavljanje medosebnih in družbenih odnosov.
- Razvija sposobnost **ustvarjalnega in kritičnega mišljenja in presojanja**, učenca usposablja za soočanje z življenjskimi problemi in za **samozavestno odpravljanje/reševanje le-teh**.
- Spodbuja **pozitiven odnos do zdravega načina življenja** ter vceplja **odgovornost za lastno varnost in zdravje**.
- Skrbi in spodbuja **skladen telesni in duševni razvoj** posameznika.
- Zagotovi **plavalno in smučarsko pismenost** osnovnošolca.
- Razvija **odgovoren odnos do okolja**.
- Spodbuja **vseživljenjsko učenje** (učenec spoznava različne možnosti pridobivanja znanja).

IZHODIŠČA ZA ORGANIZACIJO

- ✓ Šola ob soglasju staršev **zagotovi pogoje** za šolo v naravi in jo **organizira**.
- ✓ Vsaka šola sama oblikuje **izvedbeni program**, pri čemer upošteva cilje in načela splošnega programa šole v naravi ter okoliščine in materialne možnosti učencev.
- ✓ Pri organizaciji šole v naravi je potrebno **spoštovati** zakonske in podzakonske predpise.
- Šola lahko organizira šolo v naravi v različnih krajih, letnih časih in različnem trajanju/obsegu.
- Izvaja jo v okviru **števila ur** osnovnošolskega izobraževanja.

DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

- Načrtovanje izvedbenega programa konkretne šole v naravi temelji na:
- konceptu šole v naravi (sprejet na strokovnem svetu),
  - učnih načrtih posameznih predmetov za posamezni razred,
  - upoštevanju specifičnih možnosti, ki jih ponujata okolje in prostor, v katerem se izvaja program konkretne šole v naravi.
- Načrtovanje programa šole v naravi poteka v **sodelovanju s starši in učenci**.

- Pri izboru **učnih oblik in metod dela** je treba upoštevati posebnosti in možnosti, ki jih tovrstna organizacija dela daje/omogoča. Izbor naj bo čim bolj raznolik.
- Načrtovanje izvajanja programa temelji na **skupnem delu učiteljev ter ostalih izvajalcev programa**.
- Predvideti mora tudi povezavo in sodelovanje z okoljem in organizacijami, ki delujejo v okolju (učne poti, obiski muzejev).
- Učitelji in ostali spremljevalci otrok v šoli v naravi morajo biti pred odhodom dobro poučeni o možnostih ukrepanja v zvezi z zdravstveno oskrbo otrok.

ŠOLSKI SISTEM V SLOVENIJI IN TEMELJNA ŠOLSKA ZAKONODAJA

LITERATURA

- www.mszs.si
- Šolska zakonodaja (1996). Ljubljana: MŠŠ.
- Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju. (1995). Ljubljana: MŠŠ.
- Nacionalni kurikularni svet (1996). Izhodišča kurikularne prenove. Ljubljana: MŠŠ (str. 9-22).

ŠOLSKI SISTEM V SLOVENIJI IN ŠOLSKA ZAKONODAJA - LITERATURA

- Kovač, M. (2001). Physical Education. V: Barle Lakota, A., Gajgar, M., Turk Škraba, M. (ur.), The Development of Education. National Report of the Republic of Slovenia by Ministry of Education, Science and Sport (str. 89-92). Ljubljana: Ministry of Education, Science and Sport.
- Kovač Šebart, M. (2002). Samopodobe šole. Konceptualizacija devetletke. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- Krek, J. (2000). Evropski projekt kazalnikov in meril kakovosti šolskega izobraževanja za leto 2000. Vzgoja in izobraževanje XXXI:1/2000:4-8. Ljubljana: Zavod Republike Slovenije za šolstvo.
- Svetlik, I. (1997). Sredi kurikularne prenove. Zbornik Kurikularna prenova, str. 9-22. Ljubljana: Nacionalni kurikularni svet.

PREDŠOLSKA VZGOJA

- Javni programi
- Zasebni programi
- Celodnevni, poldnevni programi

OSNOVNOŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE

- Enotna osnovna šola (javni programi)
- Nekateri programi po posebnih načelih (npr. waldorfska šola)
- Osnovnošolski programi za otroke s posebnimi potrebami (šole s prilagojenim programom, šole za slepe in slabovidne, gluhe in naglušne, za invalidno mladino...)
- Omogočeno je šolanje na domu

SREDNJEŠOLSKO IZOBRAŽEVANJE

- Gimnazijski programi (splošna gimnazija, tehniška, umetniška, ekonomska; splošne gimnazije s športnimi oddelki) – javne in zasebne gimnazije
- Programi srednjetehtniškega izobraževanja (4-letni; 2-letni kot nadgradnja v sistemu 3 + 2)
- Programi poklicnega izobraževanja (srednje poklicno izobraževanje – 3-letno, šolski in dualni sistem; nižje poklicno izobraževanje – s končano in nedokončano osnovno šolo)
- Višje šole

ZAKLJUČEK OSNOVNE ŠOLE

Zunanje preverjanje in ocenjevanje znanja iz treh predmetov:

- materinščine
- matematike
- izbranega predmeta

ZAKLJUČEK ŠTIRILETNE SREDNJE ŠOLE

- gimnazijski program – matura (omogoča vpis na univerzitetni študij)
- srednjetehtniški programi – poklicna matura (omogoča vpis v visoke šole in nekatere univerzitetne študije)

ZAKON O ORGANIZACIJI IN FINANCIRANJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

UREJA:

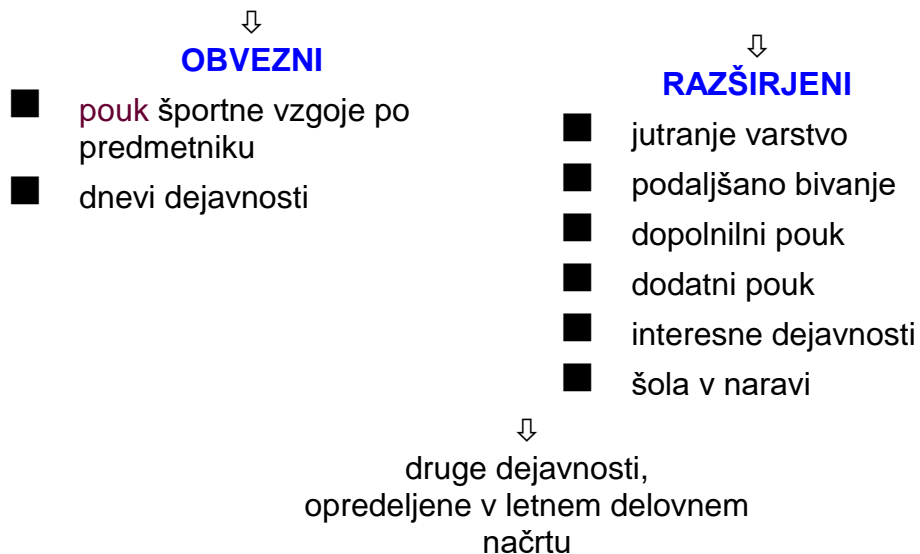
- pogoje za opravljanje vzgoje in izobraževanja
- določa način upravljanja in
- način financiranja vzgoje in izobraževanja na področjih:

- predšolske vzgoje
- osnovnošolskega izobraževanja
- vzgoje in izobraževanja otrok, mladoletnikov in mlajših polnoletnih oseb s posebnimi potrebami
- osnovnega glasbenega izobraževanja
- nižjega in srednjega poklicnega izobraževanja
- srednjega strokovnega in tehniškega izobraževanja
- srednjega splošnega izobraževanja
- višjega strokovnega izobraževanja
- vzgoje in izobraževanja v domovih za učence in v dijaških domovih ter
- izobraževanja odraslih.

NEKATERI CILJI SISTEMA VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA V REPUBLIKI SLOVENIJI

- optimalen razvoj posameznika
- omogočanje osebnostnega razvoja učencev v skladu z njihovimi sposobnostmi in zakonitostmi razvoja
- spoštovanje drugačnosti
- uveljavljanje možnosti izbire na vseh ravneh vzgoje in izobraževanja

- omogočanje vzgoje in izobraževanja, ki ustreza stopnji razvoja in življenjski dobi posameznika
- zagotavljanje enakih možnosti za vzgojo in izobraževanje otrok, mladostnikov in odraslih s posebnimi potrebami
- omogočanje razvoja in doseganje čim višje ravni ustvarjalnosti čim večjemu deležu prebivalstva
- oblikovanje in spodbujanje zdravega načina življenja in odgovornega odnosa do naravnega okolja.

PROGRAM OSNOVNOŠOLSKEGA IZOBRAŽEVANJA

**FINANCIRANJE - OSNOVNA ŠOLA
DRŽAVNI PRORAČUN**

■ PLAČE

- pouk
- dodatni pouk
- pol ure drugih oblik individualne in skupinske pomoči na oddelek
- dve uri interesne dejavnosti na oddelek
- šola v naravi
- podaljšano bivanje

- SREDSTVA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
- SREDSTVA ZA EKSPERIMENTALNO DEJAVNOST
- SREDSTVA ZA TEKMOVANJA
- SREDSTVA ZA OBŠOLSKE DEJAVNOSTI
- SREDSTVA ZA POSEBNE OBLIKE DELA Z NADARJENIMI

**FINANCIRANJE - OSNOVNA ŠOLA
LOKALNA SKUPNOST**

- MATERIALNI STROŠKI
- DODATNE DEJAVNOSTI ŠOLE

PRISPEVKI STARŠEV

**FINANCIRANJE - SREDNJA ŠOLA
DRŽAVNI PRORAČUN**

- PLAČE

- SREDSTVA ZA RAZISKOVALNO, RAZVOJNO TER EKSPERIMENTALNO DEJAVNOST
- STROKOVNO IZOBRAŽEVANJE IN IZPOPOLNJEVANJE STROKOVNIH DELAVCEV
- MATERIALNI STROŠKI, INVESTICIJSKO VZDRŽEVANJE, OBNOVA NEPREMIČNIN IN OPREME
- NOVE INVESTICIJE V SREDNJEM ŠOLSTVU.

PRISPEVKI STARŠEV

PRISPEVKI STARŠEV

**STORITVE, KI PO IZOBRAŽEVALNEM PROGRAMU
NISO OBVEZNE IN PRESEGAJO PREDPISANE
NORMATIVE IN STANDARDE**

- PROGRAMI MORAJO BITI V LETNEM DELOVNEM NAČRTU
- POTRDITI JIH MORA SVET ŠOLE
- VIŠINO PRISPEVKOV DOLOČI ŠOLA V SOGLASJU S ŠOLSKO UPRAVO

OBSEG VZGOJNOIZOBRAŽEVALNEGA DELA

DELOVNA OBVEZNOST UČITELJA

- UČNA OBVEZNOST
- PRIPRAVA NA POUK
- DRUGO DELO
  - ↓
  - zbiranje in obdelava podatkov
  - urejanje kabinetov, telovadnic in igrišč
  - organiziranje športnih dejavnosti,
  - priprava in vodstvo tekmovanj, šole v naravi, letovanj, taborjenj, ki jih organizira šola
  - druge naloge, ki jih šola opredeli v letnem delovnem načrtu

OBSEG VZGOJNOIZOBRAŽEVALNEGA DELA DELOVNA OBVEZNOST UČITELJA (40 ur)

TEDENSKA UČNA OBVEZNOST (pedagoške ure)

}
OSNOVNA ŠOLA
22 UR

|
SREDNJA ŠOLA
20 UR

UČENCI IN DIJAKI S POSEBNIMI POTREBAMI

POSEBEJ NADARJENI
UČENCI IN DIJAKI

UČENCI IN DIJAKI
Z MOTNJAMI

↓
ŠOLA

- prilagodi metode in oblike dela
- dodatni pouk v osnovni šoli
- napovedano spraševanje, možnost opravljanja izpita
- manjše število učencev v športnih gimnazijah
- druge oblike individualne in skupinske pomoči

IZVAJANJE VZGOJNOIZOBRAŽEVALNEGA DELA

OSNOVNA ŠOLA

PRVO TRILETJE

- razredna učiteljica, lahko skupaj s športnim pedagogom (sredstva za športnega pedagoga mora zagotoviti šola sama)

DRUGO TRILETJE

- športni pedagog ali razredna učiteljica, lahko pa športni pedagog skupaj z razredno učiteljico (če zagotovi šola sredstva); v četrtem razredu lahko poučuje en predmet predmetni strokovnjak, v petem dva, v šestem pa lahko poučuje predmete ali razredna učiteljica ali predmetni strokovnjak

TRETJE TRILETJE

- športni pedagog

NAČINI OCENJEVANJA

OSNOVNA ŠOLA

PRVO TRILETJE

- opisno

DRUGO TRILETJE

- opisno in številčno

TRETJE TRILETJE

- številčno

SREDNJA ŠOLA

- številčno

Podrobnosti o načinu ocenjevanja opredeljuje poseben Pravilnik o preverjanju in ocenjevanju znanja. Do začetka nove devetletke je v veljavi **tristopenjska besedna ocena** (uspešno, zelo uspešno, manj uspešno).

ZBIRKE PODATKOV - ŠPORTNOVZGOJNI KARTON

ZBIRKA PODATKOV O GIBALNIH SPOSOBNOSTIH IN MORFOLOŠKIH ZNAČILNOSTIH UČENCEV

OBVEZNO ZA VSE ŠOLE

OSNOVNA ŠOLA

- soglasje staršev

SREDNJA ŠOLA

- soglasje staršev
- soglasje polnoletnih dijakov

Podrobnejša navodila ⇒ vsakoletne okrožnice šolam ter spletne strani www.sportmladih.net – povezava športnovzgojni karton ter **Zakon o varstvu osebnih podatkov**

STANDARDI IN NORMATIVI V ŠOLSTVU

VSEBINA ODREDB

učna obveznost učiteljev, ravnateljev in drugih strokovnih delavcev

- merila za oblikovanje služb (svetovalna služba, knjižnice, snažilke...)
- merila za oblikovanje oddelkov in skupin
- elementi za sistemizacijo delovnih mest, za katere se sredstva zagotavljajo iz državnega proračuna

ODREDBA O NORMATIVIH IN STANDARDIH V

OSNOVNIH ŠOLAH

- Določa normative in standarde, ki so podlaga za sistemizacijo delovnih mest in določitev dela dohodka za izvedbo programa osnovne šole (I. člen).
- Elementi za sistemizacijo delovnih mest so **ure obveznega pouka**, dopolnilnega in dodatnega pouka, pevskega zbora, podaljšanega bivanja, individualne in skupinske pomoči.

Obveznost učiteljev

- Tedenska učna obveznost učitelja je **22 ur**, izražena v urah po 45 minut (3. člen).
- Razredništvo - v 1. in 8. razredu se prizna **dve uri** pouka tedensko, v drugih razredih pa **ena ura** tedensko (4. člen).
- Mentorstvo pripravniku - prizna se **ena ura** tedensko (4. člen).

Normativi za oblikovanje oddelkov

- Normativ za oblikovanje oddelkov v osnovni šoli je **28 učencev** (8. člen).
- Normativi se drugačni (8. člen):
  - v dvojezičnih osnovnih šolah,
  - v romskih oddelkih,
  - če so v običajnem oddelku posamezni romski otroci,
  - v bolnišnični šoli,
  - če so v oddelkih otroci s posebnimi potrebam
  - v kombiniranih oddelkih.

Normativ za oblikovanje skupin (9. člen)

- Normativ za oblikovanje skupin, ki jih zahteva učni načrt, je **20 učencev**.
- Normativ za spremstvo učencev **v šoli v naravi je 15 učencev**.
- Normativ za oblikovanje skupine pri **pouku plavanja** je 8 učencev neplavalcev oz. 12 učencev plavalcev.
- Normativ za oblikovanje skupine pri **pouku smučanja** je 12 učencev oz. 10 učencev smučarjev začetnikov.
- Izjeme: odobri s posebnim sklepom pristojni upravni organ (10. člen).

ODREDBA O NORMATIVIH IN STANDARDIH TER ELEMENTIH ZA SISTEMIZACIJO DELOVNIH MEST, KI SO PODLAGA ZA ORGANIZACIJO IN FINANCIRANJE PROGRAMA 9-LETNE OSNOVNE ŠOLE IZ SREDSTEV DRŽAVNEGA PRORAČUNA

Obveznost učiteljev

- Tedenska učna obveznost učitelja je **22 ur**, izražena v urah po 45 minut (2. člen).

▫ Razredništvo - v 1., 7. in 9. razredu se prizna vrednost **dveh ur** pouka tedensko, v drugih razredih pa **ene ure** tedensko (4. člen).

▫ Mentorstvo pripravniku - prizna se **ena ura** tedensko (4. člen).

Merila za oblikovanje oddelkov

▫ Normativ za oblikovanje oddelkov v osnovni šoli je 28 učencev (18. člen).

▫ Normativi se drugačni (18., 19., 20. člen):

▫ v dvojezičnih osnovnih šolah,

▫ v romskih oddelkih,

▫ če so v običajnem oddelku posamezni romski otroci,

▫ v bolnišnični šoli,

▫ če so v oddelkih otroci s posebnimi potrebam

▫ v kombiniranih oddelkih.

Merila za oblikovanje učnih skupin

▫ Normativ za oblikovanje učnih skupin pri **športni vzgoji od 6. razreda** dalje ter izbirnih predmetih s področja **športa in plesa** je **20 učencev** (24. člen).

▫ Skupina za pouk izbirnega predmeta se oblikuje, če je vključeno najmanj **15 učencev** (26. člen).

▫ Ne glede na prejšnje določilo se lahko oblikujejo učne skupine za izbirni predmet z manjšim številom učencev v šolah, ki zaradi majhnega števila učencev izvajajo le pouk štirih izbirnih predmetov (26. člen).

Izjeme pri oblikovanju oddelkov in učnih skupin

▫ Zaradi posebnih razmer se število učencev, določeno za oblikovanje oddelkov (28 učencev) iz 18. člena, ter skupin pri športni vzgoji in izbirnih predmetih (**20 učencev**) iz 24. člena lahko poveča za dva učenca v soglasju s pristojnim upravnim organom (30. člen).

▫ Če se med šolskim letom število učencev v skupini poveča za dva učenca nad številom, določenim z normativom, se ne oblikuje dodatne skupine (30. člen).

Merila za spremstvo učencev v šoli v naravi

▫ Normativ za spremstvo učencev v šoli v naravi je **15 učencev** (28. člen).

Merila za plavanje, smučanje in kolesarski izpit

▫ Normativ za oblikovanje skupine pri tečajnem pouku plavanja je 8 učencev neplavalcev oz. 12 učencev plavalcev (29. člen).

▫ Normativ za oblikovanje skupine pri tečajnem pouku smučanja je 12 učencev oz. 10 učencev smučarjev začetnikov (29. člen).

▫ Normativ za oblikovanje skupine za učenje in preverjanje vožnje v prometu za kolesarski izpit je 5 učencev (29. člen).

Elementi za sistemizacijo

Obvezni program:

▫ ure v skladu s predmetnikom

Razširjeni program:

▫ ure dopolnilnega in dodatnega pouka - 1 ura tedensko na oddelek

▫ interesne djavnosti s področja umetnosti ter tehnike in tehnologije v drugem in tretjem odbobju (3 tedensko)

▫ program dela v podaljšanem bivanju

▫ 20 ur letno na oddelek 5. razreda za pripravo in izvedbo kolesarskega izpita.

Elementi za sistemizacijo

Nadstandardni program (35. člen):

▫Šola lahko sistemizira tudi druga delovna mesta, ki presegajo elemente za sistemizacijo iz obveznega in razširjenega programa (npr. športni oddelki,) ali pa sistemizira delovno mesto v večjem obsegu, kot je določeno z normativi in standardi v tej odredbi (npr. vzporedno poučevanje športnega pedagoga in razredne učiteljice).

▫Potrebna sredstva si mora zagotoviti iz:

▫proračuna lokalne skupnosti

▫sredstev, pridobljenih z opravljanjem nadstandardnih storitev v skladu s sklepom sveta zavoda

▫drugih virov.

ODREDBA O NORMATIVIH IN STANDARDIH V SPLOŠNIH IN STROKOVNIH GIMNAZIJAH

Pravilnik opredeljuje:

▫učno obveznost učiteljev

▫normative za oblikovanje oddelkov in skupin

v splošnih gimnazijah in v gimnazijskih športnih oddelkih.

Tedenska učna obveznost (2. člen, 1.1):

▫20 ur pouka

▫za posebne naloge učiteljev, ki poučujejo v športnih oddelkih (svetovanje in učna pomoč, preverjanje in ocenjevanje znanja ter druge oblike individualnega dela), niso pa pedagoški ali športni koordinatorji, se prizna največ 9 ur tedensko na oddele

▫Razredništvo: dve uri tedensko v prvem in zaključnem letniku, drugače ena ura (III. člen, 1.4.)

▫Mentorstvo pripravniku: 1 ura tedensko (III. člen, 1.4.)

▫**Športni in pedagoški koordinatorji** imajo zmanjšano učno obveznost, del delovnega časa pa je namenjenega koordinaciji dela. Zmanjšanje učne obveznosti je odvisno od števila športnih oddelkov:

▫za 5 ur pouka tedensko pri 1 športnem oddelku

▫za 6 ur pouka tedensko pri 2 športnih oddelkih

▫za 7 ur pouka tedensko pri 3 športnih oddelkih

▫za 8 ur pouka tedensko pri 4 športnih oddelkih.

Na šolah s 5 do 8 oziroma 9 do 12 športnimi oddelki se drugemu oz. Tretjemu koordinatorju zniža učna obveznost po gornji lestvici.

NORMATIVI ZA OBLIKOVANJE ODDELKOV

▫Normativ za oblikovanje oddelka 1. letnika je 30 vpisanih novincev in največ 32 dijakov. (VII. člen, 5.1.)

▫**Normativ za oblikovanje športnega oddelka** 1. letnika je praviloma najmanj 18 in največ 22 dijakov. Če se zaradi osipa v višjih letnikih zmanjša število dijakov v oddelku na 11 in manj, se oddelek ukine (VII. člen, 5.4.).

□Na podlagi utemeljene vloge lahko šola v soglasju s pristojnim upravnim organom oblikuje oddelke, ki gornjo mejo oddelka (32 v običajnih oddelkih in 22 v športnih oddelkih) presega za 1 do 2 dijaka (VII. člen, 5.9.).

NORMATIVI ZA OBLIKOVANJE

SKUPIN

□Enak ustreznemu normativu za oblikovanje polnoštevilnega oddelka, vendar tako, da se dijaki delijo po spolu ter združujejo praviloma iz oddelkov istega letnika (VIII. člen, 6.9.).

□Če tako oblikovana skupina šteje 16 in manj dijakov, se v skupino združujejo dijaki iz iz dveh ali več zaporednih letnikov.

□S šolskim letom 1999/2000 je normativ za oblikovanje skupin pri športni vzgoji praviloma 20 dijakov v skupini, pri čemer se dijaki delijo po spolu ter združujejo praviloma iz oddelkov istega letnika. Za enega oz. dva dodatna dijaka se ne oblikuje nova skupina.

□Če je v posameznih letnikih manjše število dijakov istega spola, se v skupino združujejo dijaki iz iz dveh ali več zaporednih letnikov.

□Normativ 20 začne veljati za zaključni letnik, v naslednjih šolskih letih pa se postopoma uvaja v nižje letnike.; za oddelke 1. letnika bo uveden v šolskem letu 2002/2003.

□Določbo bodo uveljavile šole, ki bodo lahko zagotovile izvajanje športne vzgoje v svojih pokritih športnih prostorih.

ODREDBA O NORMATIVIH IN STANDARDIH V POKLICNIH IN STROKOVNIH ŠOLAH

□Enaka učna obveznost za športne pedagoge kot v gimnazijah.

□Normativ za oblikovanje oddelkov:

□nižje poklicno izobraževanje 25 dijakov

□srednje poklicno in srednje strokovno izobraževanje 32 dijakov

Normativ za oblikovanje skupin:

□Je enak normativu za polnoštevilni oddelke, le da se dijaki delijo po spolu in združujejo praviloma znotraj istega letnika.

□Če tako oblikovana skupina šteje 16 dijakov ali manj, se vanjo združujejo dijaki zaporednih letnikov.

□Normativ 20 se vpeljuje po enakem principu kot v gimnaziji.

UČITELJEVA KARIERA

LITERATURA

•Šolska zakonodaja (1996). Ljubljana: MŠŠ.

•Zakon o športu (1998). Ljubljana: MŠŠ.

•Pravilniki: www.mszs.si; www.spic.tv

- www.sp.uni-lj.si

DEFINICIJE

- **IZOBRAZBA:** na področju poučevanja športne vzgoje in izbirnih predmetov s športnega področja ter za delo v športu je to javno veljavni univerzitetni program, kjer po opravljeni diplomi dobi diplomant naziv učitelj športne vzgoje
- **USPOSOBLJENOST:** javno veljavni programi (potrdi jih Strokovni svet RS za šport), kjer dobi na koncu usposabljanja udeleženec potrdilo o usposobljenosti za enega od amaterskih nazivov, s katerim mu je omogočeno (profesionalno, volontersko, pogodbeno, zasebno ...) delo v športu
- **SPOPOLNJEVANJE:** pridobivanje dodatnih znanj, spretnosti in veščin
- **LICENCIRANJE:** če nacionalna panožna zveza tako določi, si je za opravljanje strokovne dela v športu treba pridobiti licenco (dovoljenje za opravljanje dela)

IZOBRAZBA – PODROČJE VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

- Za delo na področju vzgoje in izobraževanja (poučevanje športne vzgoje v zadnjem triletju osnovne šole (lahko tudi v drugem triletju), v vseh srednješolskih programih in izbirnega predmeta Šport) je potrebna visokošolska izobrazba športne smeri.
- To je trenutno javno veljavni univerzitetni program športne smeri, ki poteka na Fakulteti za šport v Ljubljani; po diplomi pridobi diplomant naziv diplomirani učitelj športne vzgoje.
- V osnovni šoli poučujejo športno vzgojo tudi razredne učiteljice (obvezno v prvem triletju, v drugem triletju pa lahko razredna učiteljica ali športni pedagog).

IZOBRAZBA

Na slovenskih šolah poučujejo učitelji z različno stopnjo izobrazbe (94., 96., 97. in 146. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja):

- **srednjo** (končana srednja šola za telesno vzgojo v Mariboru; skladno s 146. členom – prehodne določbe)
- **višjo** (višješolski študij – potekal je na FŠ v Ljubljani in bivši Pedagoški akademiji v Mariboru; skladno s 146. členom)
- **visoko** (končana univerzitetna izobrazba športne smeri v Sloveniji (Fakulteta za šport) ali v tujini (potrebna je nostrifikacija diplome))

IZOBRAZBA – IZBIRNI PREDMET PLESNE DEJAVNOSTI

Izbirni predmet **plesne dejavnosti** lahko poučuje:

- kdor ima poklic plesalec oziroma je končal umetniško gimnazijo, smer ples, in je solist opere in baleta ter ima najmanj 5 let plesne prakse ali kdor ima poklic plesalec oziroma je končal umetniško gimnazijo in je solist v zboru opernega baleta ter ima najmanj 10 let plesne prakse.
- kdor ima najmanj srednjo izobrazbo, izpolnjuje pogoje za pridobitev statusa samostojnega kulturnega delavca s področja plesa in ima najmanj 5 let prakse iz sodobnega plesa.
- Učitelj predmeta ples je lahko tudi, kdor je končal univerzitetni študijski program iz dramske igre in umetniške besede ali športne vzgoje.

IZOBRAZBA – ŠPORTNO PODROČJE

- Strokovni delavec v športu mora imeti ustrezno strokovno izobrazbo ali usposobljenost (26. člen Zakona o športu).
- Za delo na področju športa si udeleženec izobraževanja pridobi izobrazbo z javno veljavnim univerzitetnim programom, ki poteka na Fakulteti za šport v Ljubljani in kjer po opravljeni diplomi dobi naziv učitelj športne vzgoje
- Skladno z 28. členom Zakona o športu mora tisti, ki opravlja vzgojno-izobraževalno delo v športni vzgoji (to je trenersko delo) in je v rednem delovnem razmerju, imeti visokošolsko izobrazbo športne smeri.

USPOSOBLJENOST ZA DELO V ŠPORTU

- Za delo v športu je potrebna ustrezna strokovna izobrazba **ali usposobljenost** (26. člen Zakona o športu). Programe usposabljanja potrdi Strokovni svet RS za šport.
- Z usposabljanjem dobi udeleženec enega od nazivov, potrebnega za delo v športu. Naziv mu podeli nosilec usposabljanja s potrdilom o usposobljenosti (javna listina).
- Skladno z EU imamo v Sloveniji tri stopnje usposabljanja: 40-urni programi za prvo stopnjo, 120-urni programi za drugo stopnjo in 300-urni programi za tretjo stopnjo.
- Nazivi, ki jih podeljujejo nacionalne panožne zveze skupaj z Inštitutom za šport, so različni: npr. vaditelj, trener različnih stopenj, inštruktor ipd.

PRIPRAVNIŠTVO

- Pripravištvo opravlja vsak, ki začne po diplomi prvič delati v vzgojno-izobraževalnem zavodu ali v športu z namenom, da se usposobi za samostojno delo.
- Diplomant ga opravlja na področju vzgoje in izobraževanja ali na področju športa (glej posebno predstavitev).

STROKOVNI IZPITI

- Po končanem pripravištvu opravlja pripravnik strokovni izpit (glej posebno predstavitev).
- Področje vzgoje in izobraževanja (velja tudi na področju športa)
- Področje športa (pri prehodu v vzgojno-izobraževalni sistem mora opraviti del izpita – šolska zakonodaja)
- Področje javne uprave (strokovni izpit za delavce, ki delajo v javnih zavodih)

NAPREDOVANJE

- Poteka na področju vzgoje in izobraževanja in na področju športa.
- Vzgoja in izobraževanje: napredovanje v nazive (možna prehodnost) in v plačilne razrede (glej posebno predstavitev)
- Šport: napredovanje v nazive

ZAPOSLOVANJE – VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE

- V vrtcu (športni pedagog lahko dela le, če opravi še dodatni študijski program za področje predšolske vzgoje – poteka na Filozofski fakulteti (40. člen Zakona o vrtcu)
- Osnovna šola (prvo triletje – športni pedagog lahko poučuje skupaj z razredno učiteljico)
- Drugo triletje (športni pedagog ali razredna učiteljica)
- Tretje triletje (športni pedagog)

- Izbirna predmeta Šport in Plesne dejavnosti (športni pedagog; plesne dejavnosti še drugi)
- Srednja šola (športni pedagog)
- Športni pedagog lahko dela tudi v jutranjem varstvu ali v podaljšanem bivanju.

ZAPOSLOVANJE - ŠPORTNO PODROČJE

- ŠPORT: Možnost zaposlitve v društvih, panožnih zvezah, drugih športnih zvezah; v javnih zavodih za področje športa; športne šole nacionalnega pomena; različna ministrstva – notranje zadeve – policija, carina; obramba)
- ZASEBNO DELO (status zasebnega delavca v športu)
- TURIZEM, ZDRAVSTVO

ZAKONODAJA NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA DELO NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA STROKOVNI IZPIT NAPREDOVANJE

dr. Marjeta Kovač

ZAKONI IN PODZAKONSKI AKTI, KI UREJAJO DELO NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

ZAKON O ORGANIZACIJI IN FINANCIRANJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

poglavje XII - Financiranje

poglavje XIV - Zaposleni v vrtcu in šoli

poglavje XV - Izobraževanje in napredovanje strokovnih delavcev in ravnateljev

poglavje XVI - Delovno razmerje

ZAKON O DELOVNIH RAZMERJIH

ZAKON O TEMELJNIH PRAVICAH IZ DELOVNEGA RAZMERJA

ZAKON O VIŠINI POVRAČIL STROŠKOV V ZVEZI Z DELOM IN NEKATERIMI DRUGIMI PREJEMKI

ZAKON O DOLOČITVI MINIMALNE PLAČE IN O NAČINU USKLAJEVANJA PLAČ

ZAKON O PLAČAH DELAVCEV V JAVNIH VZGOJNOIZOBRAŽEVALNIH ZAVODIH

ZAKON O RAZMERJIH PLAČ V JAVNIH ZAVODIH, DRŽAVNIH ORGANIH IN V ORGANIH LOKALNIH SKUPNOSTI

KOLEKTIVNA POGODBA ZA NEGOSPODARSKE DEJAVNOSTI V REPUBLIKI SLOVENIJI

KOLEKTIVNA POGODBA ZA DEJAVNOST VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA V REPUBLIKI SLOVENIJI

PRAVILNIK O NAPREDOVANJU ZAPOSLENIH V OSNOVNEM IN SREDNJEM IZOBRAŽEVANJU V NAZIVE

PRAVILNIK O PRIPRAVNIŠTVU IN STROKOVNIH IZPITIH DELAVCEV NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

PRAVILNIK O STROKOVNEM SPOPOLNJEVANJU, IZOBRAŽEVANJU IN USPOSABLJANJU STROKOVNIH DELAVCEV V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU IN O POSTOPKU ZA IZBIRO PROGRAMOV

PRAVILNIK O NAPREDOVANJU ZAPOSLENIH V VRTCIH TER OSNOVNEM IN SREDNJEM ŠOLSTVU V PLAČILNE RAZREDE

SKLEP O DOLOČITVI KADROVSKIH POGOJEV ZA UČITELJE IN SODELAVCE LABORANTE V PROGRAMIH SREDNJIH IN OSNOVNIH ŠOL

PRIPRAVNIŠTVO IN STROKOVNI IZPIT V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

■ Po uspešno opravljenem pripravništvu strokovni delavec opravlja **strokovni izpit** (102. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja, Uradni list RS, št.12/96).

■ Pripravništvo določa 110. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja.

■ **Pripravnik** je strokovni delavec, ki v vrtcu oz. šoli prvič začne opravljati delo, ustrezno smeri in stopnji njegove strokovne izobrazbe, z namenom, da se usposobi za samostojno opravljanje dela. Pripravništvo traja najmanj šest mesecev in ne več kot deset mesecev.

- Pripravnikovo delo vodi, spremlja in ocenjuje **mentor**.
- Pripravnik v času pripravništva sodeluje s strokovnimi delavci pri vzgojno-izobraževalnem delu in se pripravlja na strokovni izpit.
- **Mentorja** pripravniku določi ravnatelj izmed strokovnih delavcev, ki opravljajo delo, za katero se bo pripravnik usposabljal, imajo naziv svetnik ali svetovalec oz. imajo najmanj tri leta naziv mentor.
- Mentor pripravi pripravniku **program**, ki vključuje metodično, didaktično ter drugo pripravo, potrebno za opravljanje strokovnega izpita. Po končanem pripravništvu mentor izdela **poročilo o poteku pripravništva** in ga posreduje komisiji za opravljanje strokovnega izpita.
- Pripravnik sklene delovno razmerje s šolo za čas pripravništva. Če so v času pripravništva letne počitnice, se pripravništvo podaljša za čas počitnic (113. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja).
- Način in postopek izbire, razporeditev pripravnikov, potek in trajanje pripravništva, sestavine programa pripravništva ter način spremljanja in ocenjevanja pripravništva določi **minister** (114. člen Zakona o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja).
- Zato je minister izdal **Pravilnik o pripravništvu in o strokovnem izpitu strokovnih delavcev na področju vzgoje in izobraževanja** (Uradni list RS, št. 30/96, 54/97, 50/98).

PRAVILNIK O PRIPRAVNIŠTVU IN O STROKOVNEM IZPITU STROKOVNIH DELAVCEV NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

Pravilnik določa:

- ⇒ postopek izbire in razporeditev pripravnikov
- ⇒ trajanje pripravništva in sestavine programa pripravništva
- ⇒ naloge mentorja
- ⇒ vsebino in postopek opravljanja strokovnega izpita za strokovne delavce v vzgoji in izobraževanju.

- Pripravnštvo traja **10 mesecev**. Lahko se podaljša zaradi daljše odsotnosti in za čas letnih počitnic.
- Pripravnik po uspešno končanem pripravnštvu opravlja **strokovni izpit**. **Strokovni izpit** opravlja tudi strokovni delavec, ki ni opravljal pripravništva, je pa v šoli opravljal delo najmanj toliko časa kot traja pripravništvo.
- Strokovni izpit lahko opravlja učitelj, ki ima uspešno opravljenih **najmanj pet praktičnih nastopov**. Le-te opravi v prisotnosti učitelja, ki izpolnjuje pogoje za mentorja pripravniku, in ravnatelja.
- Strokovni izpiti se opravljajo v času od **15. septembra do 15. julija** pred izpitno komisijo. Od dneva vložitve prijave do dneva opravljanja strokovnega izpita ne sme preteči več kot 90 dni.

Strokovni izpit obsega:

⇒ **ustni del**

⇒ **pisno nalogo.**

S pisno nalogo se preveri usposobljenost strokovnega delavca za samostojno reševanje konkretnih problemov na strokovnem področju.

Ustni del izpita obsega:

1. ustavno ureditev RS in predpise, ki urejajo človekove ter otrokove pravice in temeljne svoboščine
2. predpise, ki urejajo področje vzgoje in izobraževanja
3. slovenski knjižni jezik.

Strokovni delavec je ocenjen z oceno **opravil/ni opravil**.

NAPREDOVANJE STROKOVNIH DELAVCEV V VZGOJI IN IZOBRAŽEVANJU

Strokovni delavec lahko napreduje v **nazive** in/oz. v **plačilne razrede**.

Napredovanje v nazive določa **Pravilnik o napredovanju zaposlenih v šolah v nazive** (Uradni list RS, št. 64/96, 80/98) v plačilne razrede pa **Pravilnik o napredovanju zaposlenih v vrtcih in šolah v plačilne razrede** (Uradni list RS, št. 41/94, 49/95, 66/96).
PRAVILNIK O NAPREDOVANJU ZAPOSLENIH V ŠOLAH V NAZIVE

Učitelj lahko napreduje v naziv:

- ⇒ **mentor**
- ⇒ **svetovalec**
- ⇒ **svetnik.**

■ V naziv **svetnik** lahko napreduje samo delavec, ki ima visoko strokovno izobrazbo.

■ O napredovanju v naziv odloči **minister** na predlog ravnatelja. Pridobljeni nazivi so **trajni**. Strokovni delavec pa lahko izgubi naziv z odločbo o odvzemu naziva.

V naziv **mentor** lahko napreduje delavec, ki:

- ⇒ je zaposlen v vzgoji in izobraževanju najmanj 4 leta
- ⇒ je uspešen pri svojem delu
- ⇒ je uspešno končal programe stalnega strokovnega spopolnjevanja, ki so skupaj ovrednoteni z najmanj 4 točkami
- ⇒ je opravil različna dodatna strokovna dela iz 18. člena, ovrednotena z najmanj 4 točkami.

Ne glede na te pogoje napreduje v naziv mentor strokovni delavec, ki je izpolnil 25 let delovne dobe in je uspešen pri svojem delu.

V naziv **svetovalec** lahko napreduje delavec, ki:

- ⇒ je imel naziv mentor najmanj 5 let
- ⇒ je uspešen pri svojem delu
- ⇒ je uspešno končal programe stalnega strokovnega spopolnjevanja, ki so skupaj ovrednoteni z najmanj 7 točkami
- ⇒ je opravil različna dodatna strokovna dela iz 18. člena in zbral 18 točk.

V naziv **svetnik** lahko napreduje delavec, ki:

- ⇒ je imel naziv svetovalec najmanj 5 let
- ⇒ ima visoko strokovno izobrazbo
- ⇒ je uspešen pri svojem delu
- ⇒ je uspešno končal programe stalnega strokovnega spopolnjevanja, ki so skupaj ovrednoteni z najmanj 7 točkami
- ⇒ je opravil različna dodatna strokovna dela iz 18. člena, ovrednotena z najmanj 38 točkami.

■ Omogočeno je tudi hitrejše napredovanje v naziv svetovalec (po 4 letih dela) in svetnik (po 8 letih dela) za nadpovprečno uspešne delavce.

■ Strokovno izobraževanje in dodatno strokovno delo, ki ga je delavec že uveljavil pri napredovanju v plačilne razrede, se ne upošteva pri napredovanju v nazive.

Delovna uspešnost:

- ⇒ delo z učenci
- ⇒ sodelovanje s starši
- ⇒ sodelovanje z drugimi strokovnimi delavci
- ⇒ uporaba strokovnega znanja, pridobljenega z izobraževanjem
- ⇒ drugo delo, ki je posebnost stroke oz. delovnega mesta.

Strokovno izobraževanje, spopolnjevanje in usposabljanje:

- ⇒ programi v okviru stalnega strokovnega izobraževanja, spopolnjevanja in usposabljanja, objavljeni v katalogu in ovrednoteni s točkami

Dodatno strokovno delo:

- ⇒ lahko je ocenjeno z eno, dvema, tremi, štirimi, petimi osmimi ali desetimi točkami

PRAVILNIK O NAPREDOVANJU ZAPOSLENIH V VRTCIH IN ŠOLAH V PLAČILNE RAZREDE

Z napredovanje v **višji plačilni razred** pridobi zaposleni **višji količnik** za določitev osnovne plače. Količniki so določeni z Zakonom o delovnih razmerjih in kolektivno pogodbo.

Zaposleni iz tarifne skupine VII do IX (visoka izobrazba ali več) lahko napredujejo za **pet plačilnih razredov**. Strokovni delavci, ki nimajo naziva (mentor, svetovalec ali svetnik), lahko napredujejo največ za tri plačilne razrede.

- Zaposleni lahko napredujejo po preteku **najmanj treh let** od zadnjega napredovanja.
- Zaposleni, ki je izpolnil pogoje za napredovanje, napreduje za en plačilni razred. Izjemoma lahko napreduje hkrati za tri plačilne razrede.
- Strokovno izobraževanje in dodatno strokovno delo, ki ga je delavec že uveljavil pri napredovanju v nazive, se ne upošteva pri napredovanju v plačilne razrede.

Pogoji za napredovanje so:

- ⇒ dodatna funkcionalna znanja (višji naziv, npr. magisterij, doktorat; aktivno znanje tujega jezika; znanja, pridobljena z različnimi tečaji...)
- ⇒ interdisciplinarna usposobljenost delavca za opravljanje del na različnih delovnih mestih v okviru poklica (mentorstvo; vodenje aktiva...)
- ⇒ ustvarjalnost (vodenje seminarjev, članstvo v komisijah, objavljeni članki, vodenje krožka...)
- ⇒ nadpovprečna delovna uspešnost, izkazana v daljšem času.

Pogoje se oceni s točkami. Za izpolnjevanje pogojev mora delavec predložiti dokazila. O napredovanju zaposlenih odloča **ravnatelj**.

Zakonodaja v športu

PRIPRAVNIŠTVO IN STROKOVNI IZPITI

Zakonodaja v športu
pripravništvo in strokovni izpiti
Pripravnik

► Pripravnik je strokovni delavec, ki izpolnjuje z zakonom in drugimi predpisi določene pogoje za opravljanje pripravništva in začne v športnem društvu, nacionalni panožni športni zvezi, drugi zvezi športnih društev, Olimpijskem komiteju Slovenije, zavodu, gospodarski družbi, pri zasebniku in drugi organizaciji, registrirani za opravljanje dejavnosti v športu, in ustanovi, ki je ustanovljena za opravljanje dejavnosti v športu (v nadaljnjem besedilu: delodajalec) prvič opravljati delo, ustrezno strokovnemu področju, za katerega se usposablja, z namenom, da se usposobi za samostojno opravljanje dela.

Zakonodaja v športu
pripravništvo in strokovni izpiti
Trajanje
Objava pripravniških mest
Program pripravništva
Naloge

Zakonodaja v športu
pripravništvo in strokovni izpiti

► Naloge, s pomočjo katerih pripravnik pod vodstvom mentorja spoznava delo na področju športa
► Naloge, ki jih pod vodstvom mentorja opravi samostojno: praktični nastopi, neposredno delo.

Zakonodaja v športu
pripravništvo in strokovni izpiti

► Zagotovitev pogojev s strani delodajalca

► Usposabljanje v drugih institucijah

► Praktični nastop

Zakonodaja v športu
pripravništvo in strokovni izpiti

► Mentorstvo - imenovanje

► Mentorja pripravniku izmed strokovnih delavcev, ki izpolnjujejo z zakonom določene pogoje, določi delodajalec.

► Za mentorja je lahko imenovan, kdor izpolnjuje naslednje pogoje:

ima najmanj naziv mentorja,
je v rednem delovnem razmerju,
ima visokošolsko izobrazbo športne smeri,
ima najmanj pet let delovne dobe.

Zakonodaja v športu
pripravništvo in strokovni izpiti

► Naloge mentorja :

- pripravi program pripravništva,
- svetuje pripravniku, kako naj pristopi k nalogam, ki jih mora izvesti v skladu s programom,
- svetuje pripravniku strokovno literaturo in druge vire za individualni študij,
- spremlja pripravnikove priprave in njegov dnevnik glede na potek izvedbe posameznih delov programa pripravništva ter ga ob zaključku pripravništva oceni,
- sodeluje z drugimi strokovnimi delavci,
- izdela poročilo o poteku pripravnikovega usposabljanja in o njegovi usposobljenosti za samostojno opravljanje dela in
- opravlja druge naloge, povezane s programom pripravništva.

Zakonodaja v športu

pripravništvo in strokovni izpiti

► Mentor :

poročilo
dokumentacija
nadzor

► Zamenjava mentorja

Zakonodaja v športu

pripravništvo in strokovni izpiti

► STROKOVNI IZPIT

Zakonodaja v športu

pripravništvo in strokovni izpiti

- Strokovni izpit opravlja pripravnik po uspešno končanem pripravništvu.
- Strokovni izpit opravlja tudi strokovni delavec, ki pripravništva nima opravljenega po tem pravilniku, je pa pri delodajalcu opravljal strokovno delo najmanj toliko časa, kolikor traja pripravništvo skladno s tem pravilnikom, in izpolnjuje z zakonom določene pogoje o izobrazbi.
- Strokovni izpit po tem pravilniku opravljajo: trenerji, športni pedagogi.
- Strokovni delavec iz prvega in drugega odstavka tega člena lahko opravlja strokovni izpit, ko ima uspešno opravljenih najmanj pet praktičnih nastopov. Praktični nastop opravi v prisotnosti mentorja.

Zakonodaja v športu

pripravništvo in strokovni izpiti

► Roki

► Obseg strokovnega izpita

► Priznanje

Zakonodaja v športu

pripravništvo in strokovni izpiti

► Prijava

► Opravljanje strokovnega izpita

Ustni

del strokovnega izpita je sestavljen iz treh delov, ki jih kandidat opravlja ustno po naslednjem vrstnem redu:

- ustavna ureditev Republike Slovenije,
- predpisi, ki urejajo področje športa,
- slovenski knjižni jezik.

Posamezen del izpita lahko traja največ 20 minut.

Vsebino strokovnega izpita določi minister.

Ministrstvo objavi vsebino strokovnega izpita v posebni publikaciji

Zakonodaja v športu

pripravništvo in strokovni izpiti

▶ Ocenjevanje :”je opravil” ali “ni opravil”

Strokovni delavec opravi strokovni izpit, če opravi oba dela (praktični nastop in ustni del) strokovnega izpita.

▶ Ponovno opravljanje in pritožba

▶ Zapisnik

▶ Evidenca

Zakonodaja v športu

pripravništvo in strokovni izpiti

▶ PRIZNANJE IZPITA

▶ Strokovni izpit, opravljen na področju športa, se delno prizna tudi v vzgoji in izobraževanju, kandidat opravlja le del, povezan s šolsko zakonodajo

▶ ROKI

PRAVILNIK O NAPREDOVANJU V NAZIVE

Splošne določbe

Postopek podelitve

Pogoji za napredovanje

Odvzem naziva

Prehodne in končne določbe

NAZIVI

● **MENTOR**

● **SVETOVALEC**

● **SVETNIK**

SPLOŠNE DOLOČBE

● **Napredovanje v nazive**

● **Trajanje naziva**

● **Upoštevanje pridobljenih nazivov**

POSTOPEK PODELITVE

● **O napredovanju v nazive po tem pravilniku odloča minister, pristojen za šport.**

● **Odločba se izda v roku 30 dni od vložitve predloga.**

● **Strokovni delavec pridobi naziv :**

● **s 1. decembrom, če je bil predlog za napredovanje vložen v prvem roku,**

● **s 1. marcem, če je bil predlog vložen v drugem roku,**

● **s 1. julijem, če je bil predlog vložen v tretjem roku.**

POSTOPEK PODELITVE

● **Predlagatelj**

● **Predlagatelj ugotavlja izpolnjevanje pogojev strokovnih delavcev za napredovanje trikrat letno. Predloge za napredovanje vložijo pri ministrstvu, pristojnem za šport:**

● **v prvem roku v mesecu oktobru,**

● **v drugem roku v mesecu januarju in**

● **v tretjem roku v mesecu maju.**

•Strokovni delavec lahko sam predlaga napredovanje do konca novembra, do konca februarja oziroma junija.

•Predlog za napredovanje, ki ni vložen pravočasno, se obravnava v prvem naslednjem roku za vložitev predlogov.

POGOJI ZA NAPREDOVANJE V NAZIV MENTOR

V naziv mentor lahko napreduje strokovni delavec v športu, ki:

- je zaposlen najmanj 4 leta na področju športa,
- ima opravljen strokovni izpit,
- je uspešen pri svojem delu,
- je uspešno končal programe strokovnega izobraževanja, ki so skupaj ovrednoteni z najmanj 4 točkami,
- je opravil različna dodatna strokovna dela, ovrednotena z najmanj 4 točkami.

Na glede na določbo prejšnjega odstavka lahko napreduje v naziv mentor strokovni delavec v športu, ki ima opravljen strokovni izpit in je na področju športa zaposlen najmanj 25 let, če je uspešen pri svojem delu.

POGOJI ZA NAPREDOVANJE V NAZIV SVETOVALEC

V naziv svetovalac lahko napreduje strokovni delavec v športu, ki

- je imel naziv mentor najmanj 5 let,
- je uspešen pri svojem delu,
- je uspešno končal programe strokovnega izobraževanja, ki so skupaj ovrednoteni z najmanj 7 točkami,
- je opravil različna dodatna strokovna dela, ovrednotena z najmanj 18 točkami, in je od tega zbral najmanj 6 točk za dodatna strokovna dela, navedena v b), c), d), e), f) ali g) razdelku 19. člena tega pravilnika.

POGOJI ZA IZJEMNO NAPREDOVANJE V NAZIV SVETOVALEC

Ne glede na določilo prejšnjega člena lahko v naziv svetovalac izjemoma napreduje strokovni delavec v športu, ki:

- je zaposlen najmanj 4 leta na področju športa,
- je nadpovprečno uspešen pri svojem delu,
- je opravil različna dodatna strokovna dela in zbral najmanj 18 točk za dodatna strokovna dela, navedena v b), c), d), e), f) ali g) razdelku 19. člena tega pravilnika.

POGOJI ZA NAPREDOVANJE V NAZIV SVETNIK

V naziv svetnik lahko napreduje strokovni delavec v športu, ki:

- je imel naziv svetovalac najmanj 5 let,
- ima visoko izobrazbo športne smeri,
- je uspešen pri svojem delu,
- je uspešno končal programe strokovnega izobraževanja, ki so skupaj ovrednoteni z najmanj 7 točkami,
- je opravil različna dodatna strokovna dela, ovrednotena z najmanj 38 točkami in je od tega zbral najmanj 18 točk za dodatna strokovna dela, navedena v c), d), e), f) ali g) razdelku 19. člena tega pravilnika.

POGOJI ZA IZJEMNO NAPREDOVANJE V NAZIV SVETNIK

Ne glede na določilo prejšnjega člena lahko v naziv svetnik izjemoma napreduje strokovni delavec v športu, ki:

- ima visoko izobrazbo,
- je zaposlen najmanj 8 let na področju športa,
- je nadpovprečno uspešen pri svojem delu,
- je opravil različna dodatna strokovna dela in zbral najmanj 38 točk za dodatna dela, navedena v c), d), e), f) ali g) razdelku 19. člena tega pravilnika.

POGOJI ZA NAPREDOVANJE V NAZIV

●Upoštevanje strokovnega izobraževanja in dodatnih del

●Doba zaposlitve na področju športa

●Delovna uspešnost :

delo s športniki oz. drugimi udeleženci vadbe,
sodelovanje s starši in zdravniki,
sodelovanje in timsko delo z drugimi strokovnimi delavci,
uporaba strokovnega znanja, pridobljenega z izobraževanjem,
drugo delo, ki je posebnost stroke oz. delovnega mesta.

POGOJI ZA NAPREDOVANJE V NAZIV

●Vrednotenje dodatnega strokovnega dela z eno točko

- enoletno mentorstvo športniku ali ekipi, ki je dosegla prva tri mesta na državnem prvenstvu v svoji kategoriji,
- enoletno mentorstvo športniku ali ekipi, ki je dosegla prvo mesto na mednarodnih turnirjih v neolimpijskih športih,
- en mandat vodenja strokovnega organa v društvu ali zavodu,
- predavanja na treh seminarjih ali strokovnih posvetih,
- en mandat kot član strokovnega tima na državni ravni,
- sojenje na državni ravni.

Vrednotenje dodatnega strokovnega dela z dvema točkama

- enoletno mentorstvo športniku ali ekipi, ki je dosegla prvo mesto na mednarodnih turnirjih v olimpijskih športih,
- dvoletno mentorstvo športniku ali ekipi mednarodnega, svetovnega ali perspektivnega razreda v neolimpijskih športih,
- članstvo v strokovnem organu nacionalne športne zveze,
- predavanje v tujini,
- priprava in izvedba enega strokovnega seminarja z aktivno udeležbo,

Vrednotenje dodatnega strokovnega dela s tremi točkami

- mentorstvo športniku ali ekipi mednarodnega, svetovnega ali perspektivnega razreda v olimpijskih športih,
- mentorstvo športniku ali ekipi, ki je dosegla najmanj deseto mesto na evropskem prvenstvu, sredozemskih igrah, univerziadi ali grand prix turnirju v neolimpijskih športih,
- vodenje državne reprezentance,
- članstvo v Strokovnem svetu Republike Slovenije za šport,
- enoletno delo v strokovnem organu mednarodne športne zveze,

Vrednotenje dodatnega strokovnega dela s štirimi točkami

- mentorstvo športniku ali ekipi, ki je dosegla najmanj deseto mesto na evropskem prvenstvu, sredozemskih igrah, univerziadi, olimpijskih dnevih mladih ali grand prix turnirju v olimpijskih športih oziroma na svetovnem prvenstvu v neolimpijskih športih,

- mentorstvo športniku ali ekipi, ki je dosegla najmanj šesto mesto na evropskem prvenstvu, sredozemskih igrah, univerziadi ali grand prix turnirju v neolimpijskih športih,

- referat na mednarodnem kongresu, posvetu ali konferenci,
- prevod priročnika,
- vodenje nacionalne športne zveze,
- sojenje na svetovnem prvenstvu ali olimpijskih igrah.

Vrednotenje dodatnega strokovnega dela s petimi točkami

- mentorstvo športniku ali ekipi, ki je dosegla najmanj šesto mesto v olimpijskih športih na evropskem prvenstvu, sredozemskih igrah, univerziadi, olimpijskih dnevih mladih ali grand prix turnirju,
- mentorstvo športniku ali ekipi, ki je dosegla najmanj tretje mesto na evropskem prvenstvu, sredozemskih igrah, univerziadi ali grand prix turnirju oz. do šestega mesta na svetovnem prvenstvu v neolimpijskih športih,
- avtorstvo priročnika ali patentiranje športnega pripomočka,
- vodenje strokovnega sveta Republike Slovenije za šport.

Vrednotenje dodatnega strokovnega dela s osmimi točkami

- mentorstvo športniku ali ekipi, ki je dosegla najmanj tretje mesto v olimpijskih športih na evropskem prvenstvu, sredozemskih igrah, univerziadi, olimpijskih dnevih mladih ali grand prix turnirju oz. šesto mesto v olimpijskih športih na svetovnem prvenstvu ali olimpijskih igrah,
- mentorstvo športniku ali ekipi, ki je osvojila kolajno na svetovnem prvenstvu v neolimpijskih športih.

Vrednotenje dodatnega strokovnega dela z desetimi točkami

- mentorstvo športniku ali ekipi, ki je osvojila kolajno na svetovnem prvenstvu v olimpijskih športih ali na olimpijskih igrah.

ODVZEM NAZIVA

●Pogoji in postopek odvzema

–če se naknadno ugotovi, da strokovni delavec, za naziv, ki si ga je pridobil, ne izpolnjuje pogojev oziroma, da so dokazila, ki so bila upoštevana pri napredovanju neveljavna (razveljavljena, neresnična, ponarejena), nepravilno uporabljena ali že uporabljena.

- Strokovni delavec, ki mu je bil odvzet naziv v skladu s tem pravilnikom, lahko ponovno napreduje, ko ponovno izpolni pogoje po določbah tega pravilnika.

PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

- Strokovni delavci v športu, ki so pridobili naziv v skladu s pravilnikom o napredovanju zaposlenih v šolah v nazive, ta naziv obdržijo. V višji naziv lahko napredujejo v skladu s tem pravilnikom.

- Prvo napredovanje v naziv
  - mentor,
  - svetovalec,
  - svetnik.

ZVEZA DRUŠTEV ŠPORTNIH PEDAGOGOVSLOVENIJE

ORGANIZIRANOST

KAJ JE ZVEZA DRUŠTEV ŠPORTNIH PEDAGOGOVS

PONUDBA

- Strokovni nasveti
- Ugodnosti pri nakupu športne opreme
- Zavarovanje za civilnopravno odgovornost
- 24-urno celoletno nezgodno zavarovanje
- Ugodnosti pri športnem udejstvovanju
- Letna naročnina na revijo Šport mladih

ČASTNI KODEKS ŠPORTNIH PEDAGOGOVS

FAKULTETA ZA ŠPORT

2002

- Sprejet na skupščini Zveze društev športnih pedagogov v Postojni maja 1995.

POSLANSTVO ŠPORTNEGA PEDAGOGA

Odgovorno oblikovanje mladega človeka, ki naj bo zdrav, samoiniciativen, kritičen, sposoben spremljati družbene tokove, izpolnjevati svoje poklicne in človeške dolžnosti ter živeti bogato in

smiselno življenje.

ČASTNI KODEKS

TEMELJI NA:

- splošni deklaraciji o človekovih pravicah,
- deklaraciji o pravicah otrok,
- moralnem kodeksu svetovne organizacije pedagoške stroke.

S podpisom kodeksa se obvezujemo, da se bomo ravnali po njegovih načelih.

ČASTNI KODEKS

Določa:

- dolžnosti športnega pedagoga,
- odnos športnega pedagoga do učencev,
- odnos športnega pedagoga do strokovnega dela,
- pristojnosti častnega razsodišča pri Zvezi društev športnih pedagogov Slovenije.

DOLŽNOSTI ŠPORTNEGA PEDAGOGA

- razvoj in širjenje športa kot pomembnega družbenega dejavnika;
- reševanje problematike na področju športa s sodelovanjem v različnih združenjih;
- prenašanje vrednot športa na mladega človeka;
- uveljavljanje pravice do kakovostnega izvajanja strokovnega in pedagoškega dela;
- uresničevanje nacionalnega programa športa;

ODNOS ŠPORTNEGA PEDAGOGA DO UČENCEV

- Strokovno in pedagoško delo naj temelji na sodobnih spoznanjih športne znanosti, pa tudi drugih (pedagoške, medicinske, psihološke, sociološke...).

- Spoštuje in upošteva razlike med udeleženci vadbe.
- Posebej se zavzema za otroke s posebnimi potrebami.
- Redno analizira stanje, izbira metode in oblike tako, da uresničuje zastavljene cilje in z učinki dela seznanja otroke in starše.
- Moralno in pravno je odgovoren za varnost pri športnih dejavnostih.
- Dolžan je uresničevati učni načrt.
- Ni le organizator športne dejavnosti, temveč predvsem strokovni svetovalec mladim.
- Učencem posreduje splošne človeške vrednote (human odnos do sočloveka in okolja, spoštovanje različnosti...).
- Dolžan je ohranjati lastno zdravje in s svojim zgledom opozarjati na zdravju škodljive razvade.
- Spoštovati mora Zakon o varstvu osebnih podatkov.
- Odgovorno sodeluje z zdravstveno službo, svetovalnimi delavci in starši učencev.
- Svoje delo mora opravljati sistematično, načrtno in strokovno.
- Prizadeva si doseči optimalne pogoje za izvajanje svoje strokovne in pedagoške dejavnosti.
- Svoje izkušnje in spoznanja posreduje drugim ter spodbuja skupinsko delo.
- Redno mora spremljati strokovno literaturo in pri svojem delu upoštevati sodobna spoznanja športne znanosti, pa tudi sam raziskovati zakonitosti pedagoškega procesa, aktivno sodelovati v strokovnih združenjih, posvetih, seminarjih in s svojimi prispevki v medijih.
- Boriti se mora proti negativnim pojavom v svojem okolju.
- Morebitne nejasnosti in nesporazume glede konceptualnih izhodišč športne vzgoje razrešuje v strokovnih združenjih.
- Prizadevati si mora za pravilno vrednotenje strokovnega in pedagoškega dela na širšem področju športa.

ČASTNO RAZSODIŠČE PRI ZVEZI DRUŠTEV ŠPORTNIH PEDAGOGOVI

- Za nespoštovanje kodeksa je pristojno častno razsodišče pri Zvezi društev športnih pedagogov Slovenije.
- Častno razsodišče pri Zvezi društev športnih pedagogov Slovenije lahko posreduje tudi pri pritožbah na Inšpektorat za šolstvo in šport glede opravljanja strokovnega in pedagoškega dela učitelja.

ŠPORTNA DRUŠTVA PO ZAKONU O DRUŠTVIH (UL RS, št. 60/95, 89/99)

SPLOŠNE DOLOČBE

Športno društvo je prostovoljno, samostojno in nepridobitno združenje tistih, ki želijo delovati v društvu. Člani društva se združujejo zaradi skupnih interesov, ki jih opredelijo v temeljnem aktu.

Po Zakonu o društvih je društvo **pravna oseba zasebnega prava.**

SPLOŠNE DOLOČBE

○V **temeljnem aktu** društvo določi namen in cilje, dejavnost ter način delovanja. Če delovanje društva presega interese njegovih članov, se v skladu s posebnimi predpisi lahko društvu podeli status društva, ki deluje v javnem interesu.

○**Ime društva:** Iz imena društva mora biti razvidna dejavnost društva. Ime društva se mora razlikovati od imen drugih društev, ne sme biti žaljivo ali zavajajoče. Ime društva ne sme vsebovati besedne zveze Republika Slovenija. Če želi društvo kot sestavni del svojega imena uporabljati ime ali del imena državnega organa ali institucije, gospodarske družbe, zgodovinske ali druge znamenite osebnosti, si mora predhodno pridobiti njihovo dovoljenje. Če je oseba umrla, je za uporabo njenega imena potrebna privolitev njenih zakonitih dedičev.

SPLOŠNE DOLOČBE

1) Članstvo

○Član društva je lahko **vsakdo**. Če se v društvo včlani mladoletnik do dopolnjenega sedmega leta starosti, podpiše pristopno izjavo njegov zakoniti zastopnik, od mladoletnikovega sedmega leta do dopolnjenega petnajstega leta starosti pa mora zakoniti zastopnik pred njegovim vstopom v društvo podati pisno soglasje.

○**Pravice in dolžnosti članov** so opredeljene v temeljnem aktu društva.

○**Delo društva:** Delo društva je **javno**. Prav tako so javni podatki, vpisani v register društev.

○

2) Temeljni akt

Temeljni akt mora določati:

- ime in sedež društva,
- namen in naloge društva,
- način včlanjevanja in prenehanja članstva,
- način upravljanja društva,
- pravice in dolžnosti članov,
- zastopanje društva,
- financiranje društva in način opravljanja nadzorstva nad razpolaganjem s finančnimi sredstvi,
- način prenehanja društva in razpolaganje s premoženjem v takih primerih,
- način zagotavljanja javnosti dela društva in
- način sprejemanja sprememb in dopolnitev temeljnega akta.

○Društvo lahko v svojem temeljnem aktu uredi pravice in dolžnosti simpatizerjev in častnih članov.

○Če društvo spremeni temeljni akt ali zamenja zastopnika društva, mora vložiti zahtevo za spremembo registracije v 30 dneh od nastale spremembe. V primeru spremembe mora zahtevi za spremembo priložiti zapisnik seje najvišjega organa, na kateri so bile sprejete spremembe. Če je spremenjen temeljni akt, mora priložiti dva izvoda novega temeljnega akta.

3) Zveza društev

- Za uresničevanje svojih skupnih interesov lahko najmanj dve društvi ustanovita **zvezo društev**.
- Zveza društev se ustanovi s pogodbo med društvi, ki jo na podlagi odločitev najvišjih organov društev sklenejo njihovi zastopniki. V pogodbi morajo biti urejena vsa temeljna vprašanja delovanja zveze.
- Za zvezo društev se smiselno uporabljajo vsa temeljna določila Zakona o društvih.

4) Financiranje

Društva lahko pridobi sredstva za svoje delovanje:

- s članarino,
  - iz naslova materialnih pravic in dejavnosti društva,
  - z darili in volili,
  - s prispevki donatorjev,
  - iz javnih sredstev in
  - iz drugih virov.
- Predlagamo, da se opredeli **članarina**, ki jo plačajo vsi člani društva. Višina članarine je lahko različna: za učence oziroma dijake naj bo simbolična, tako da jo lahko plača vsakdo, za odrasle člane društva, ki delajo kot vaditelji, naj bo drugačna kot za podporne člane društva ali odrasle člane, za katere društvo organizira športno vadbo.
- Del sredstev lahko dobi društvo z **vadnino**.
  - Del sredstev lahko športno društvo zbere z **darili in volili ter prispevki donatorjev**.
  - S svojim programom lahko društvo kandidira za **občinska oziroma mestna proračunska sredstva, namenjena športu**.
  - **Drugi viri:** proračunska sredstva za šolstvo, prirejanje nastopov, izpeljava različnih akcij.
- Če društvo pri opravljanju svoje dejavnosti ustvari **presežek** prihodkov nad odhodki, ga mora porabiti za **izvajanje dejavnosti**, za katero je bilo ustanovljeno. Vsaka delitev premoženja med njegove člane je nična.
- Društvo lahko neposredno opravlja **pridobitno dejavnost** pod pogoji, ki jih za opravljanje te dejavnosti določa zakon. Pridobitna dejavnost mora biti določena v temeljnem aktu in mora biti povezana z nameni in nalogami društva. Društvo lahko poveri neposredno opravljanje pridobitne dejavnosti z društvenimi sredstvi drugim osebam na temelju **zakupne ali sorodne pogodbe**.
- Presežek prihodkov nad odhodki, ki ga društvo doseže z neposrednim opravljanjem pridobitne dejavnosti, se sme uporabiti le za namene in naloge društva v skladu s temeljnim aktom.
- Poročilo o poslovanju, ki ga obravnava in sprejme najvišji organ društva, mora prikazovati resnično stanje o premoženju in poslovanju društva ter mora biti sestavljeno v skladu s pravili računovodskih standardov za društva in določbami temeljnega akta.

POSTOPEK USTANOVITVE DRUŠTVA

1) Ustanovitelji in ustanovne listine

- Društvo lahko ustanovijo najmanj **tri osebe (državljeni Republike Slovenije ali tujci,** ki imajo v Republiki Sloveniji stalno prebivališče ali začasno prebivališče več kot eno leto), ki so **dopolnile 18 let.** Ustanovitelji na ustanovnem zboru sprejmejo sklep o ustanovitvi in temeljni akt društva.

2) Dokumenti, potrebni za registracijo društva

- vloga za registracijo društva (obrazec se prejme na upravni enoti),
- potrdilo o plačilu upravne takse v višini 5.250,00 SIT (položnico se prejme na upravni enoti),
- zapisnik ustanovnega zbora,
- dva izvoda temeljnega akta (statut),
- seznam osebnih podatkov ustanoviteljev (osebno ime, rojstni datum, državljanstvo in naslov stalnega prebivališča) z njihovimi overjenimi podpisi,
- izpolnjen obrazec Statističnega urada RS, PRS-1 (obrazec se prejme na upravni enoti) in
- navedba osebnega imena zastopnika društva.

3) Overitev podpisov ustanoviteljev pri notarju

- Notarju se predloži seznam ustanoviteljev z zahtevanimi podatki in njihovimi podpisi. Ustanovitelj, ki mora biti pri overitvi prisoten, se izkaže z osebnim dokumentom. Overitev podpisov je lahko skupinska ali posamična. Cena skupinske overitve je 1607,00 SIT za podpis enega ustanovitelja in 806,00 SIT za podpis vsakega naslednjega ustanovitelja. Cena posamične overitve je 1607,00 SIT za podpis vsakega od ustanoviteljev (leto 2001).

4) Postopek registracije društva na upravni enoti

- Na upravni enoti, na območju katere je sedež društva se vloži **ZAHTEVO ZA REGISTRACIJO DRUŠTVA** z dokumenti, naštetimi pod točko 2).
- Upravna enota izda najkasneje v tridesetih dneh **ODLOČBO O VPISU DRUŠTVA V REGISTER DRUŠTEV.** Z registracijo postane društvo **pravna oseba zasebnega prava.**
- Statistični urad Republike Slovenije na podlagi omenjene odločbe, ki mu jo pošlje upravna enota, izda **OBVESTILO O IDENTIFIKACIJI IN RAZVRSTITVI PO DEJAVNOSTI (matična številka društva).**

5) Odprtje žiro računa

- Žiro račun se odpre pri poslovni banki. **ZAHTEVKU** za odprtje žiro računa se priloži:
- **ODLOČBO** upravnega organa,
  - **OBVESTILO** Statističnega urada RS (matično številko društva),
  - kopijo temeljnega akta (statuta),

- o sklep o imenovanju zakonitega zastopnika društva,
- o dva izvoda pogodb o deponiranju denarnih sredstev pri banki in
- o štiri kartone deponiranih podpisov oseb, pooblaščenih za podpisovanje plačilnih nalogov.

Za odprtje žiro računa se potrebuje tudi žig društva, ki ustreza njegovemu opisu v statutu.

6) Včlanitev v Zvezo za šport otrok in mladine Slovenije

Če se želite včlaniti v Zvezo za šport otrok in mladine Slovenije (6. člen statuta Zveze), pošljite na naslov Zveze ZŠOMS, p.p. 2757, 1001 Ljubljana:

- o *OBRAZEC* s splošnimi podatki o društvu (http://www.sportmladih.net/zsoms/obrazec_clanstvo.doc),
- o statut društva,
- o kopijo *OBVESTILA* Statističnega urada RS,
- o kopijo *ODLOČBE* upravne enote in
- o sklep skupščine društva.

Informacije in pomoč pri ustanavljanju šolskih športnih društev: Aleš Rogelj na telefon 041/394-972 oz e-naslov:

zvezazasportotrokinmladineslo@siol.net

ŠOLSKA ŠPORTNA DRUŠTVA IN NJIHOVO FINANCIRANJE

ŠOLE KOT IZVAJALCI LETNEGA PROGRAMA ŠPORTA

Ustanovitev društva, ki lahko nosi v imenu tudi prilastek "šolsko", je smiselna, če:

- šola organizira **bogatejše in obsežnejše** interesne športne programe za svoje učence oziroma dijake, torej je obseg programa večji, **kot ga zagotavlja državni proračun**,
- želi šola oziroma okolje (učenci oziroma dijaki, bivši učenci in dijaki, športni pedagogi in drugi delavci šole, starši) razširiti programe **tudi za druge udeležence** (predšolski otroci, bivši učenci oziroma dijaki, straži, družine),
- ima šola oziroma okolje ambicije vključevanja v tekmovalne sisteme nacionalnih športnih zvez.

ŠOLSKO ŠPORTNO DRUŠTVO

Je **prostovoljno, samostojno in nepridobitno** združenje učencev in učenk oziroma dijakov in dijakinj, bivših učencev in dijakov, pedagogov, zunanjih sodelavcev, ki vodijo športne programe ali sodelujejo pri delu društva, staršev in drugih, ki želijo delovati v društvu.

ZDRUŽEVANJE ŠOLSKIH ŠPORTNIH DRUŠTEV V ZVEZE

- Šolska športna društva se lahko povezujejo v **Zvezo za šport otrok in mladine Slovenije**, glede na športe, s katerimi se njihovi člani ukvarjajo, pa tudi v **nacionalne športne zveze**, npr. odbojkarsko, gimnastično, lokostrelsko itd.

■ Po sprejemu v ustrezno nacionalno športno zvezo se lahko njegovi člani udeležujejo odgovarjajočih tekmovanj nacionalnih športnih zvez in mednarodnih zvez, ki jim le-te pripadajo.

FINANCIRANJE DRUŠTEV

Po zakonu **lahko** društva kot del civilne sfere športa pridobijo sredstva za svoje delovanje:

- s članarino,
  - iz naslova materialnih pravic in dejavnosti društva,
  - z darili in volili,
  - s prispevki donatorjev,
  - iz javnih sredstev,
  - iz drugih virov.
- Če društvo izvaja **interesne športne dejavnosti** za učence oziroma obvezne izbirne vsebine za dijake šole, lahko šola društvu nameni tudi **državna proračunska sredstva**, ki so namenjena za izvajanje interesnih dejavnosti.
- Obseg sredstev državnega proračuna za interesne športne dejavnosti opredeljuje **letni delovni načrt šole**, ki ga na predlog ravnatelja potrdi **svet šole**.

ODNOS MED DRUŠTVOM IN ŠOLO

■ Ker sta **šola** kot del **javne sfere** in **društvo** kot del **civilne športne sfere** dva samostojna pravna subjekta, mora biti njun odnos opredeljen s **pogodbo**, čeprav so pobudniki ustanovitve običajno delavci šole (športni pedagogi), namen združevanja pa je ponuditi program športnih dejavnosti pretežno učencem šole, pa tudi drugim delavcem šole ter staršem učencev.

PRIJAVA NA JAVNI RAZPIS

- V skladu z logiko civilne organiziranosti športa lahko tudi šolska športna društva kandidirajo na **javni razpis** za **delitev javnih sredstev** na lokalni ravni, ki so namenjena športu.
- Iz povednega je razvidno, da so šolska športna društva samostojne športne organizacije, ki morajo tako kot vse druge vsako leto oddati **zaključne račune**.

JAVNI RAZPIS

dr. Marjeta Kovač

JAVNI RAZPIS

PODROČJE ŠOLSTVA

□ javni razpisi za posamezne projekte na ravni ministrstva (projekti, investicije, spopolnjevanja) ali lokalne skupnosti (raziskovalne naloge, projekti, investicije)

□ javni razpisi za športne programe in druge vsebinske naloge (raziskave, založništvo, štipendije, pripravništvo... - opredeljene v letnem programu športa) in investicije na ravni MŠZŠ, lokalnih skupnosti, FŠO, ZŠOM, OKS

JAVNI RAZPIS

PODROČJE ŠPORTA

javni razpisi za sofinanciranje letnega programa športa na ravni države in lokalnih skupnosti (opredeljen v 7. členu Zakona o športu) morajo biti skladni z **merili**, ki jih sprejme minister oz. lokalne skupnosti (9. člen Zakona o športu)

OBJAVA JAVNEGA RAZPISA

KJE ?

- v javnih glasilih (Uradni list RS, Šolski razgledi, Šport mladih)
- na spletnih straneh
(spletne strani Zavoda za šport Slovenije, MŠZŠ, fundacije, OKS)

OBJAVA JAVNEGA RAZPISA

KDAJ ?

- MŠZŠ, lokalne skupnosti – november ali december
- FŠO - november
- ZŠOM - marec

rok za oddajo: običajno 30 dni

OBJAVA JAVNEGA RAZPISA

ZAKAJ ?

- Za vse programe, investicije, ki presegajo vrednost 8 milijonov
- skladno z Zakonom o javnih naročilih
- zaradi Zakona o športu, ki predvideva, da izvajalce letnega programa izbere pristojni organ lokalne skupnosti na podlagi javnega razpisa (10. člen) in skladno z merili (9. člen)

PRIJAVA

Prijavijo se lahko vsi izvajalci, navedeni v 8. členu Zakona o športu:

- športna društva**
- nacionalne športne zveze
- OKS - ZŠZ
- zavodi, gospodarske družbe, zasebniki
- neprofitne ustanove, ustanovljene za opravljanje dejavnosti v športu
- vrtni, vse vrste šol**

PRIJAVA - NA KAJ BODITE POZORNI

- rok za oddajo (poštni žig ali osebni prevzem)
- natančna opremljenost kuverte
- pravilno izpolnjena prijava z dobro pripravljenim programom (izpolnjeni vsi zahtevani obrazci v pisni ali elektronski obliki)
- priloženi vsi zahtevani dokumenti (npr. statut, bilanca, lokacijska dovoljenja...)

Priprava programa:

- cilji programa (pričakovani dosežki)
- vsebina programa

- obseg programa in časovna izvedljivost
- vodenje programa (kadrovska struktura)
- možnost ocenitve uspešnosti programa
- finančna struktura programa
- višina zaprosenih sredstev

IZBOR IZVAJALCEV

- opravi ga pristojen organ občine ali komisija (MŠZŠ, OKS, FŠO, ZŠOM)
- z izbranim izvajalcem se sklene pogodba (11. člen), ki določa vsebino in obseg programa, čas realizacije, pričakovane dosežke, obseg sredstev in druge medsebojne pravice in obveznosti

MEDPREDMETNO IN MEDPODROČNO POVEZOVANJE PRI ŠPORTNI VZGOJI

Dr. Marjeta Kovač
Mag. Gregor Starc
Dr. Gregor Jurak

FAKULTETA ZA ŠPORT, 2003

LITERATURA

- Kovač, M., Starc, G., Jurak, G. (2003). Medpredmetno in medpodročno povezovanje pri športni vzgoji. Šport – priloga 51(2): 11-15.
- Lake, K. (2002). Integrated Curriculum. School Improvement Research Series. Northwest Regional Educational Laboratory. <http://www.nwrel.org/scpd/sirs/8/c016.html>
- Ovsenek, M. (2000). Medpredmetne povezave se udejanjanjo. V Škof, B., Kogovšek, T., Rot, A. (ur.) Zbornik 13. strokovnega posveta športnih pedagogov Slovenije »Športna vzgoja za novo tisočletje« (str. 168-173). Rogaška Slatina, 26.-28. oktober 2000.
- Planinšec, J. (2000a). Športna vzgoja in medpredmetne povezave v osnovni šoli. Šport 2002(50), 1:11-15.
- Planinšec, J. (2000b). Medpredmetne povezave športne vzgoje v osnovni šoli. V Škof, B., Kovač, M. (ur.) Zbornik 14. strokovnega posveta športnih pedagogov Slovenije »Uvajanje novosti pri šolski športni vzgoji« (str. 181-188). Kranjska Gora: Zveza društev športnih pedagogov Slovenije.
- Strel, J., Kovač, M., Starc, G., Pinter, S., Pinter, B., Rogelj, M., Plesec, M., Ovsenek, M., Valenčič, M., Borčnik, M., Markun Puhan, N., Kunčič, S., Kozinc, B. (2002). Medpredmetne povezave pri športni vzgoji. Ljubljana: Fakulteta za šport, Center za stalno strokovno spopolnjevanje.

KAJ JE MEDPREDMETNO POVEZOVANJE

- Eno od pomembnih načel kurikularne prenove je tudi **horizontalna povezanost in prepletenost znanj**, kar najlažje dosežemo z medpredmetnimi in medpodročnimi povezavami.
- Predstavljajo **didaktični pristop**, kjer učitelj poskuša določeno vsebino ali problem podati ali obravnavati čim bolj celostno – isti problem poskuša osvetliti z različnih vidikov. Zato tako delo zahteva od učitelja dobro opredelitev izbranih ciljev, natančno načrtovanje in organizacijsko zahtevnejšo izvedbo pouka.

- S povezovanjem vsebin različnih predmetov ali področij poskušamo upoštevati tudi različne vidike otrokovega razvoja.
- Predvsem pri športni vzgoji, ki z novimi učnimi načrti in različnimi organizacijskimi oblikami ponuja precej možnosti za uresničevanje medpredmetnih in medpodročnih povezav, je mogoče tako posredovati znanja na višjih ravneh (razumevanje, samostojno analiziranje in ustvarjalno znanje).

KAJ JE MEDPREDMETNO POVEZOVANJE

Sodobno pridobivanje znanja:

- izbira učne snovi,
- prepletanje ciljev in povezava med različnimi vsebinami,
- iskanje bistva,
- prenos teoretičnega znanja v prakso,
- uporabiti pridobljeno znanje v različnih praktičnih primerih.

INTEGRIRAN POUK

- Povezovanje predmetov in njihovih vsebin.
- Cilji so bili nenatančno določeni.
- Učitelji so dajali prednost samo določenim vsebinam.
- Raven znanja je bila nizka.

Slovenska šola se je zato odpovedala integriranemu pouku

KAJ JE INTEGRACIJA

Definirana je kot varstvo, vzgoja in izobraževanje razvojno drugačnih otrok ter otrok s posebnimi potrebami in njihovo vključevanje v skupni sistem edukacije (Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju, 1995).

KAJ SO MEDPREDMETNE POVEZAVE

- kot **didaktični pristop** so pomembna kakovostna prvina pouka;
- pomenijo **povezovanje vsebin različnih predmetov in medpredmetnih področij** (okoljska, zdravstvena, prometna vzgoja);
- v njih morajo biti **jasno prepoznavni cilji** drugih predmetov;
- učitelj določeno vsebino ali problem poda in obravnava čim bolj **celostno** – isti problem poskuša osvetliti **z različnih vidikov**;

KAJ SO MEDPREDMETNE POVEZAVE

Izrazi, ki jih najdemo v tuji literaturi:

- integrated curriculum,
- interdisciplinary teaching,
- interdisciplinary curriculum,
- thematic teaching,
- synergistic teaching,
- cross-curriculum approaches,
- cross-disciplinary approaches,
- cross-curriculum objectives and issues,
- skills across the curriculum

GIBANJE KOT UČNI PRINCIP

Večkrat uporabljajo pri drugih predmetih gibanje kot "učni princip", ki lahko:

- motivira,
- omogoča spontano izražanje,
- omogoča sprostitev, dobro razpoloženje, večjo delovno učinkovitost.

UČNI NAČRT

- Vsi učni načrti za športno vzgojo nakazujejo mogoče in smiselne povezave z drugimi predmeti.
- Navedene so ob posameznih športih in na koncu triletij ob splošnih teoretičnih vsebinah.
- Pri drugih učnih načrtih žal nismo opazili povezav s športno vzgojo.

ZGODOVINA

Na športnovzgojnem področju že vrsto let iščemo možnosti medpredmetnih povezav, ki jih skušamo uresničevati predvsem v naslednjih organizacijskih oblikah:

- šola v naravi,
- športni dan,
- projektno delo.

KDAJ POVEZUJEMO VSEBINE

- Za doseg izbranih ciljev (npr. poglobljeno razumevanje določenih pojavov, praktično spoznavanje zakonitosti, kritično razmišljanje, motivacija, utrjevanje) lahko povežemo vsebine različnih predmetov.
- Povezave uporabljamo takrat, ko je to **smiselno**, ko za to **obstajajo razlogi in ustrezne možnosti**.
- Čim bolj spodbujamo ustvarjalnost otrok.
- Lahko so dobro motivacijsko sredstvo.

KAKO POVEZUJEMO VSEBINE

- Natančno moramo vedeti, **katere cilje želimo doseči** z medpredmetno povezavo.
- **Poznati moramo cilje in vsebine različnih predmetov** (njihove korelacije).
- Potrebno je **skupno povezovanje** učiteljev različnih predmetov.
- **Prilagojene morajo biti razvojni stopnji in predhodnemu znanju** otrok.
- Vsaka medpredmetna povezava naj bo **skrbno načrtovana** ter dobro vsebinsko in organizacijsko izpeljana; čim bolj naj vključuje tudi samostojno delo učencev.
- Na koncu učitelj (učitelji) vedno **analizira(jo)** uresničevanje postavljenih ciljev.

STOPNJE UČNEGA PROCESA

- Posredovanje novih učnih vsebin (ponazoritev, motivacija) – povezati novo znanje z že poznanim.
- Utrjevanje – povežemo že znane vsebine (razumevanje, motivacija).

ORGANIZACIJSKE OBLIKE

- Šola v naravi
- Športni dan
- Projektni teden
- Tečaji prve pomoči
- Kolesarski izpit

- Raziskovalne naloge
- Maturitetne naloge

MEDPREDMETNA PODROČJA

- OKOLJSKA VZGOJA (izletništvo, pohodništvo, gornišтво) – ekološki, ekonomski in družbeni vplivi na okolje
- ZDRAVSTVENA VZGOJA (izbirni predmet Športa za zdravje, spremljava telesnega in gibalnega razvoja, splošna kondicijska priprava)
- PROMETNA VZGOJA (kolesarjenje)

GRADIVA

- Učitelji si lahko izdelajo svoje gradivo
- Lahko so mentorji pri raziskovalnih nalogah

PRIMERI – 1. razred

SLOVENŠČINA

Učenec:

- pravilno poimenuje položaje telesa glede na določen predmet v okolju (zgoraj, spodaj, levo, desno); smer gibanja (naprej, nazaj, gor, dol, v stran, levo, desno);
- upošteva sestavljena navodila;
- sam opiše pot, doživetje, pokrajino (podoživljanje izleta);

PRIMERI – 1. razred

SLOVENŠČINA

- podoživlja dogodke;
- ponazarja osebe, živali, pravljичne junake;
- osvaja izraze za prostorska razmerja (v, na, pod, zunaj, notri, spredaj, zadaj, med);
- osvaja protipomenske izraze (težko – lahko, visoko – nizko...);
- poimenuje športne pripomočke.

PRIMERI – 1. razred

MATEMATIKA

- osvaja količinske izraze (veliko – majhno, oceni razdaljo, število ponovitev...);
- šteje (žoge, otroke v skupini, korake...);
- osvaja izraz enako – različno;
- meri razdaljo;
- razvršča (pripomočke, otroke...);
- izvaja preproste matematične operacije;

PRIMERI – 1. razred

MATEMATIKA

- označuje s simboli;
- spoznava, da je nalogo mogoče rešiti na več načinov;
- spoznava geometrijske pojme, like in telesa;
- osvaja pojma levo – desno.

PRIMERI – 1. razred

SPOZNAVANJE OKOLJA

- osvaja izraze za časovna razmerja (počasi – hitro; pred – potem);
- spoznava bližnjo in daljno okolico;
- seznanja se z različnostjo pokrajine;
- seznanja se z naravovarstvenim ozaveščanjem;
- spoštuje določena pravila;

PRIMERI – 1. razred

SPOZNAVANJE OKOLJA

- osvaja izraze za časovna razmerja (počasi – hitro; pred – potem);
- spoznava bližnjo in daljno okolico;
- seznanja se z različnostjo pokrajine;
- seznanja se z naravovarstvenim ozaveščanjem;
- spoštuje določena pravila;

PRIMERI – 1. razred

SPOZNAVANJE OKOLJA

- spoznava možnosti sodelovanja v skupini;
- spoznava, kako deluje telo, sposobnosti in omejitve svojega telesa;
- spoznava spremembe svojih značilnosti;
- sodeluje pri urejanju prostora;
- osvaja dejavnosti, povezane s higieno in varnostjo.

PRIMERI – 1. razred

GLASBENA VZGOJA

- spoznava pomen ritma v vsakdanjem življenju in gibanju;
- ustvarja gibalne motive na osnovi neposrednega opazovanja okolja ob glasbeni ali ritmični spremljavi;
- improvizira na različne teme ob glasbeni spremljavi;
- spoznava glasbene in ritmične pripomočke;
- gibanje spremlja z inštrumenti, ki jih je sam izdelal.

PRIMERI – ŠPORT ZA ZDRAVJE

ŠPORT ZA ZDRAVJE - splošne teoretične vsebine in nakazane povezave

- Dobro počutje in zdrav način življenja (biologija, kemija, slovenščina, etika in družba)
- Razvoj in spremljanje gibalnih in funkcionalnih sposobnosti ter pomen gibalne učinkovitosti (biologija, kemija, slovenščina)

PRIMERI – ŠPORT ZA ZDRAVJE

ŠPORT ZA ZDRAVJE splošne teoretične vsebine in nakazane povezave

- Odzivanje srčno-žilnega in dihalnega sistema na povečan napor pri vadbi (biologija, kemija)
- Spoštovanje pravil športnega obnašanja pri vadbi, tekmovanju in spremljanju prireditev (etika in družba)
- Pomen koristnega preživljanja prostega časa z vidika zdravja in druženja (biologija)
- Varovanje okolja (biologija, geografija, etika in družba)

PRIMERI – GIMNAZIJA

- **ŠPORT IN ZDRAVJE** (pojem zdravja, vloga športa pri zdravem razvoju in ohranjanju zdravja; pomen vsakodnevnega gibanja, zunanjega videza, higiene, prehrane, sprostitev in regeneracije; preventiva in rehabilitacija s športom) – biologija, psihologija, sociologija

PRIMERI – GIMNAZIJA

● **ŠPORT KOT SREDSTVO SOCIALIZACIJE IN USMERJANJA RAZVOJA OSEBNOSTI** (odgovorni medsebnji odnosi, socializacija in osebna svoboda, druženje, prosti čas, resocializacija, potrjevanje) – sociologija, psihologija

PRIMERI – GIMNAZIJA

● **DELOVANJE ČLOVEKOVEGA TELESA V MIROVANJU IN GIBANJU** (osnovni pojmi mehanike in biomehanike) – fizika in biologija

● **UGOTAVLJANJE IN SPREMLJANJE GIBALNIH IN FUNKCIONALNIH SPOSOBNOSTI** (delovanje gibalnega, srčnožilnega in živčnega sistema) – biologija, kemija in informatika

PRIMERI – GIMNAZIJA

● **PREPREČEVANJE DEJAVNIKOV TVEGANJA V SODOBNEM ŽIVLJENJU S ŠPORTOM** (pomanjkanje gibanja, stres, alkohol, nikotin, droge, prevelika telesna teža in vloga športa) – biologija, kemija, psihologija in sociologija

● **EKOLOŠKI PROBLEMI, OHRANJANE NARAVNE IN KULTURNE DEDIŠČINE** - biologija, sociologija, likovna umetnost, slovenski jezik, zgodovina, geografija

PRIMERI – GIMNAZIJA

● **DILEME SODOBNEGA ŠPORTA** (agresivnost in tekmovalnost, razreševanje konfliktov, spoštovanje športnega vedenja, odgovornost za prevzete naloge, vloga posameznika v skupini, liderstvo, zvezdnitvo) – psihologija in sociologija

PRIMERJAVA TELESNEGA RAZVOJA ŠOLSKE MLADINE MED LETI 1990 IN 2000 S POMOČJO PODATKOV ŠV KARTONA

dr. Janko Strel, dr. Marjeta Kovač
Fakulteta za šport

Številni domači in tuji raziskovalci ugotavljajo pomembne spremembe v telesnem in gibalnem razvoju mladih, posebej še v začetku pubertete.

V Sloveniji že petnajst let spremljamo telesni in gibalni razvoj otrok in mladine s **športnovzgojnim kartonom**. V spremljavo je letno vključenih okrog **200 000** osnovnošolcev in srednješolcev.

Spremljanje in vrednotenje telesnih značilnosti in gibalnih sposobnosti izvajamo na podlagi naslednjih merskih postopkov:

- **telesna višina** - dolžinska razsežnost telesa
- **telesna teža** - voluminoznost telesa
- **kožna guba nadlahti** – količina podkožnega maščevja

+

8 merskih postopkov za spremljavo gibalnih sposobnosti

ZNAČILNOST TELESNEGA RAZVOJA OTROK IN MLADINE MED LETI 1990-2000

Preglednica 1: Odstotki razlik v telesnih značilnostih otrok in mladine med 7. in 19. letom starosti, ločeno po spolu, v letu 2000

PODROČJE MERJENJA	MOŠKI	ŽENSKO	SKUPAJ
ATV	40,9%	31,5%	36,2%
ATT	172,6%	125,9%	149,3%
AKG	-2,1%	24,8%	11,4%

Preglednica 2: Odstotki povprečnih sprememb telesnih značilnosti otrok in mladine od 7. do 19. leta starosti v obdobju med 1990 in 2000

Področje merjenja	Moški	Ženske	Skupaj
ATV	0.87%	0.57%	0.72%
ATT	4.5%	2.5%	3.5%
AKG	4.2%	3.1%	3.7%

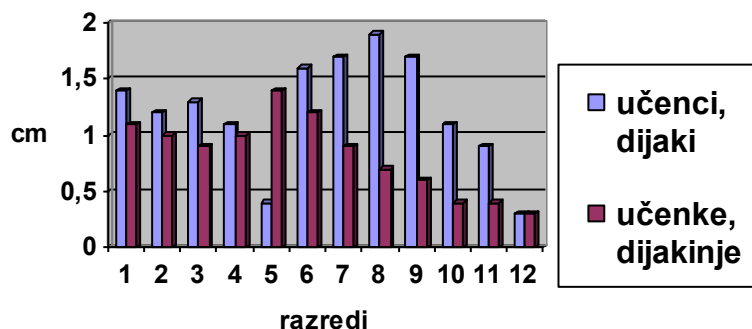
TELESNA VIŠINA

- Največji letni prirast v višino je pri 12-letnih učenkah (6,7 cm) in 15-letnih učencih (7,3 cm).
- Učence so v 11., 12. in 13. letu višje od učencev, kar je eno let prej kot v osemdesetih in devetdesetih letih.
- Distribucije rezultatov pri različnih starostnih kategorijah so se pomaknile v desno.
- Pričakujemo, da bo povprečen 19-letnik ob koncu desetletja visok 180 cm.

Razlike med pokrajinami

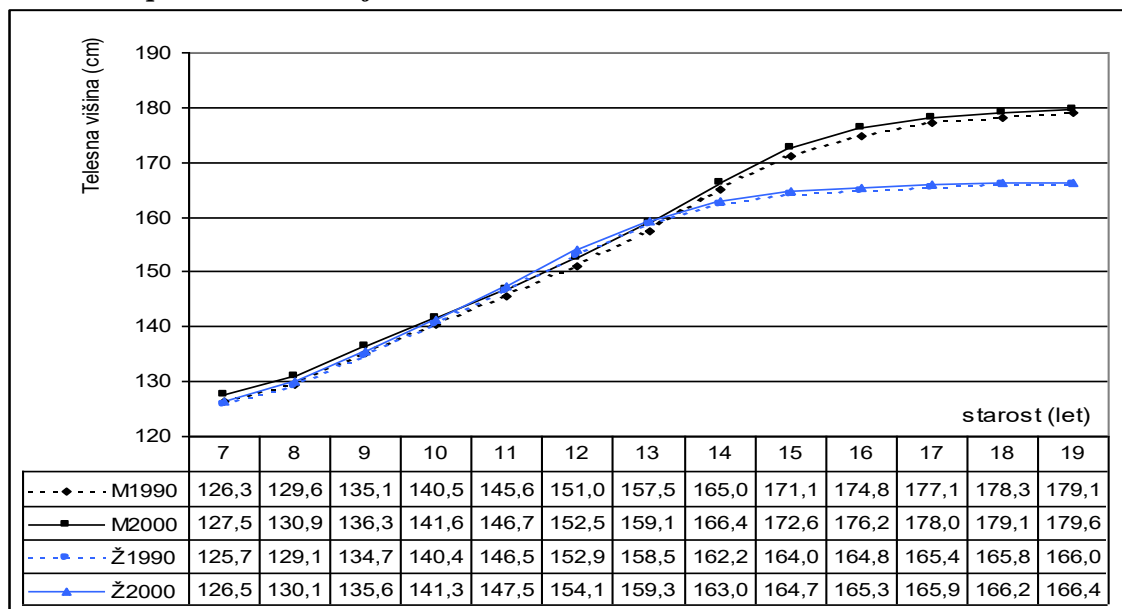
V povprečju so otroci in mladina leta 2000 v vseh pokrajinah, razen dijaki in dijakinje iz Pomurja in dijaki iz Posavja višji od republiškega povprečja leta 1990. Razlika med najvišjimi (Obalno-kraška pokrajina) in najnižjimi (Pomurje) je 2 cm. Največji prirast telesne višine so dosegli v Koroški in Srednjeposavski pokrajini, najmanjšega pa v Pomurju, Zasavju, Gorenjski in Savinjski pokrajini.

SPREMEMBE: TELESNA VIŠINA 1990 - 2000 v cm

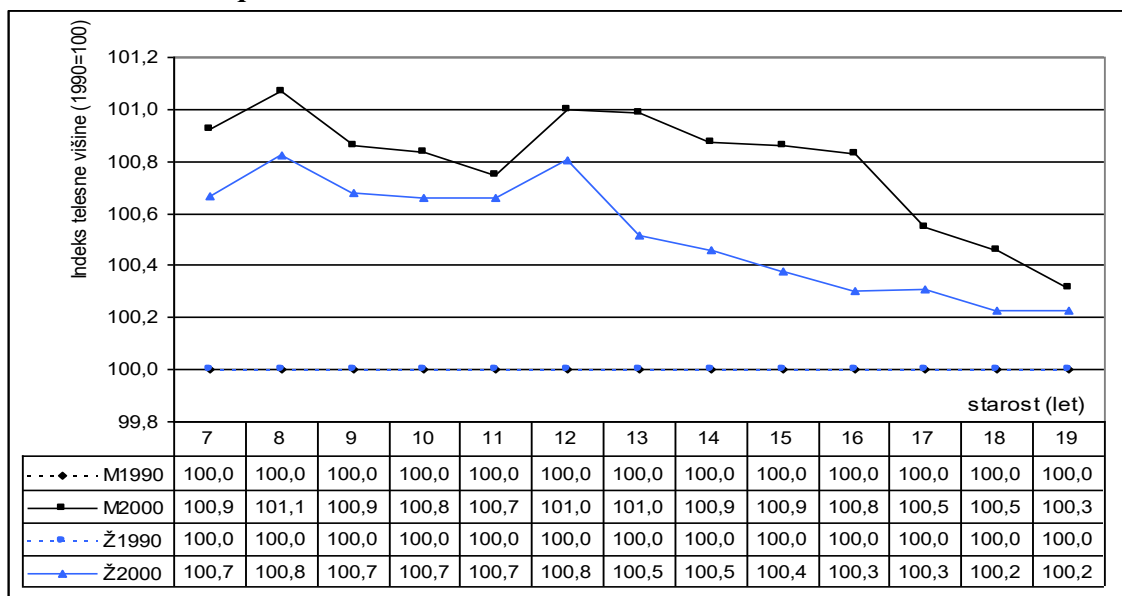

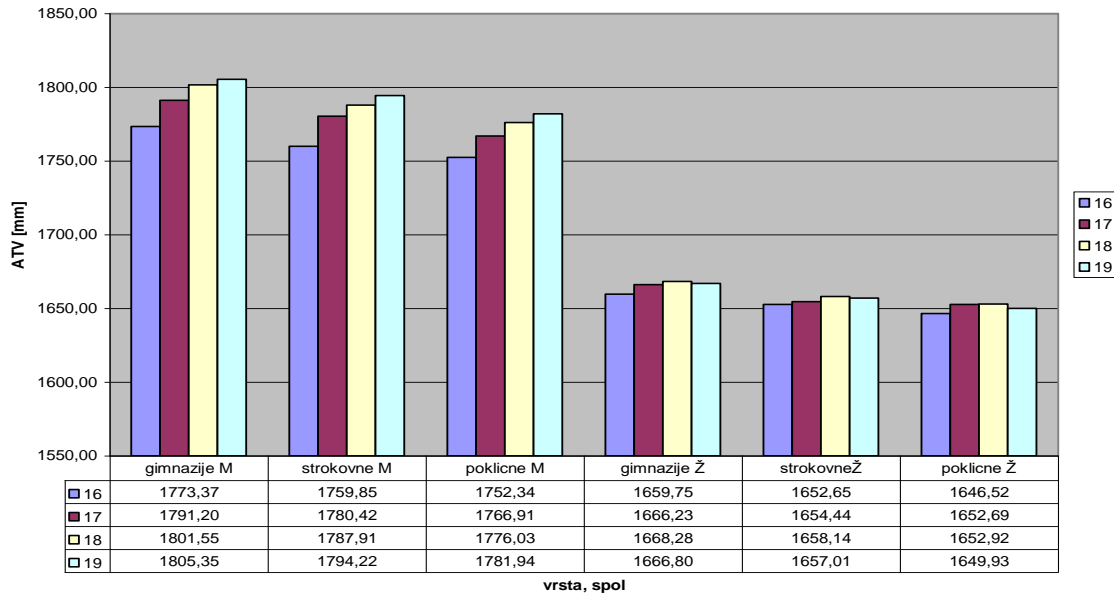
Prikaz 1: Spremembe srednjih vrednosti telesne višine

Prikaz 2: Indeks sprememb telesne višine

Primerjava ATV srednješolske mladine glede na vrsto šole in starost

Telesna teža

Telesna teža se pri osnovnošolcih bistveno povečuje.

Izrazito medletno pridobivanje teže je prisotno pri učenkah od 8. do 13. leta in pri učencih od 8. do 15. leta (več kot 10 % lastne teže).

Majvečje letno povečanje teže (4,9 kg) je pri učenkah v 12. letu in pri učencih pri 15. letih (6,6kg).

Telesna teža

Največje povečanje telesne teže med leti 1990 in 2000 je pri učencih v 13. letu (za 2,6 kg), pri učenkah pa v 12. letu (2 kg).

Telesna teža se je pri 19-letnih dijakih v desetih letih povečala za 1,87 kg, pri dijakinjah pa za 0,37 kg.

Letno povečanje pri 19-letnih dijakih je 1,4 kg, pri dijakinjah pa le 0,2 kg.

Telesna teža

Med 15. in 19. letom pridobijo dijaki 14 kg telesne mase, dijakinje pa le 3,7 kg.

Učence so v 12. in 13. letom težje od učencev, kar je za eno leto prej kot v osemdesetih letih.

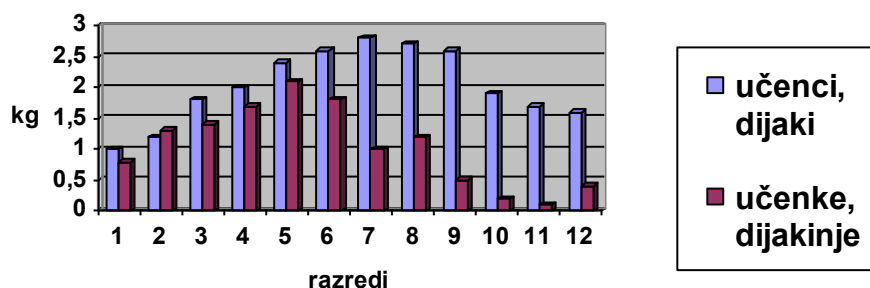
Pri učencih in dijakih so distribucije rezultatov pomaknjene v desno (povečalo se je število težjih, zmanjšalo pa število lažjih), pri učenkah in dijakinjah pa se je distribucija razširila tako v področje višjih kot nižjih vrednosti.

Razlike med pokrajinami

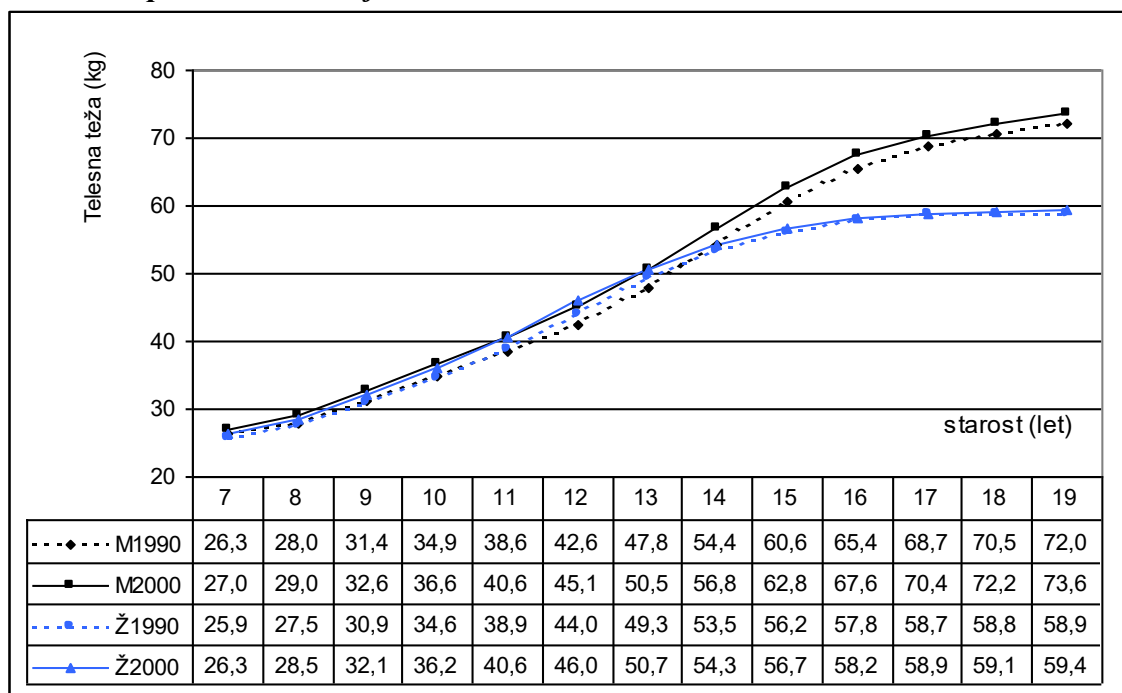
V povprečju so otroci in mladina leta 2000 v vseh pokrajinah težji od republiškega povprečja leta 1990.

Razlika med najtežjimi (Obalno-kraška pokrajina) in najnižjimi (Gorenjska) je 2 kg. Največji prirast telesne teže so dosegli v jugovzhodni Sloveniji, Koroški in Notranjsko-kraški pokrajini, najmanjšega pa v Zasavju, Gorenjski in Savinjski pokrajini.

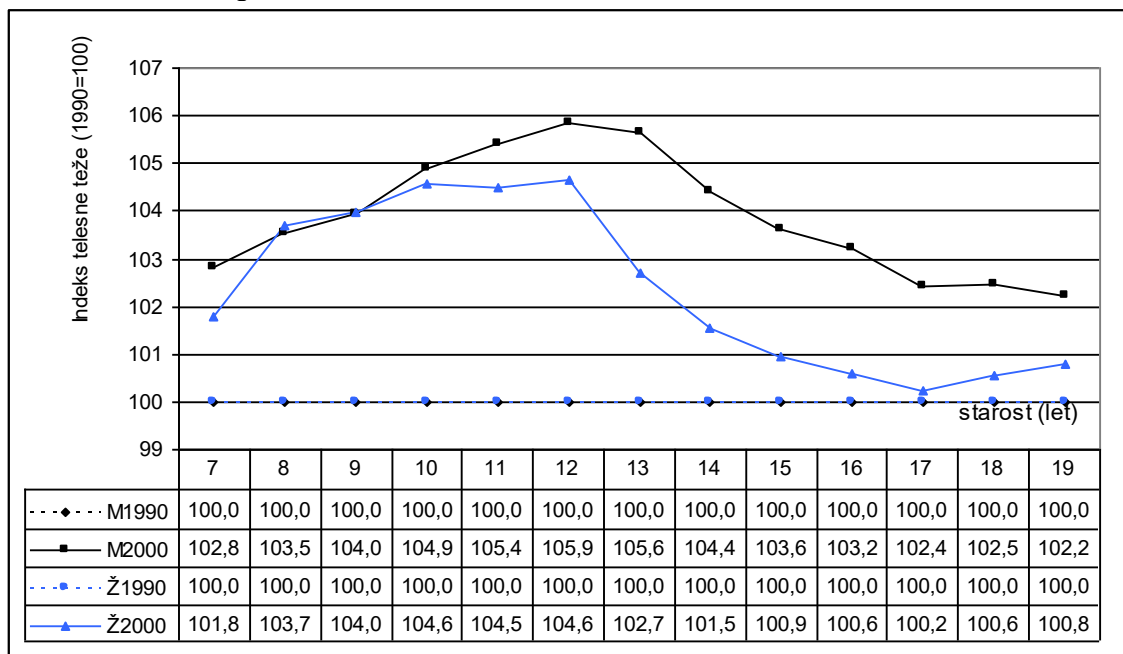
SPREMEMBE: TELESNA TEŽA 1990 - 2000 v kg

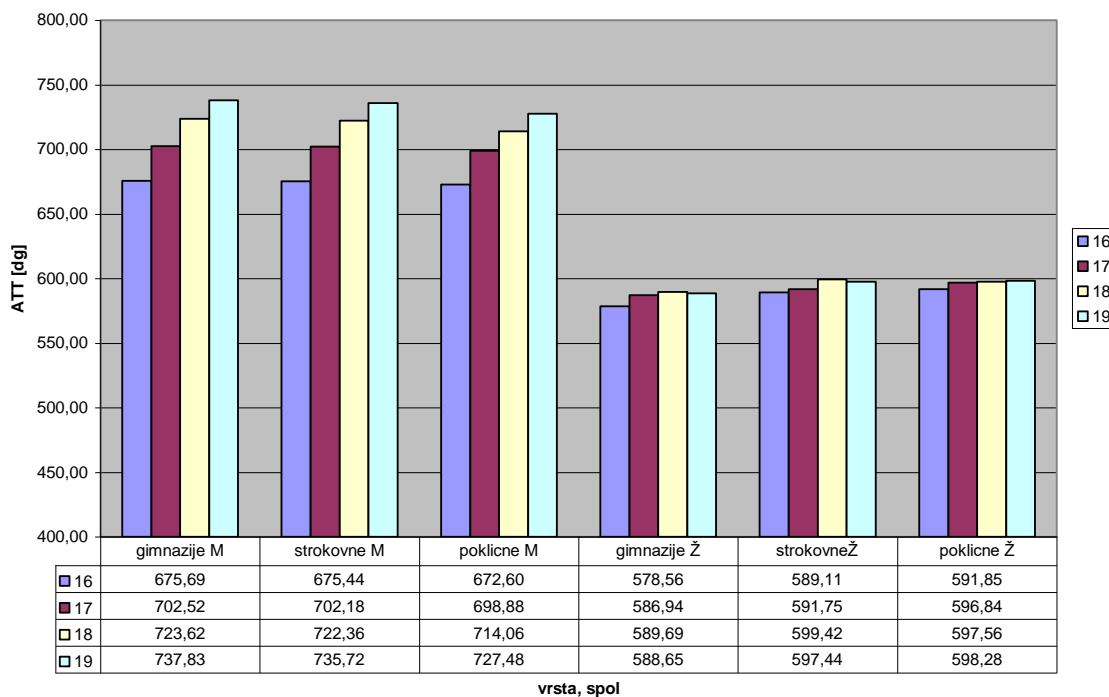
Prikaz 3: Spremembe srednjih vrednosti telesne teže

Prikaz 4: Indeks sprememb telesne teže

Primerjava ATT srednješolske mladine glede na vrsto šole in starost

Količina podkožnega maščevja

Količina podkožnega maščevja se izrazito povečuje pri osnovnošolcih, zlasti med 8. in 12. letom, in zmerno zmanjšuje pri srednješolcih.

Izrazito medletno pridobivanje podkožnega maščevja je prisotno pri učencih od 8. do 12. leta (več kot 5 % lastne količine podkožnega maščevja). Pri učenkah so opazni enaki trendi od 8. do 11. leta, nato se do 13. leta nekoliko zmanjša, sledi povečanje do 17. leta, ko je dosežena najvišja raven in nato zmanjšanje do 19. leta.

Količina podkožnega maščevja

Majvečje letno povečanje (1,04 mm) je pri učenkah v 10. letu in pri učencih pri 12. letih (1,2 mm).

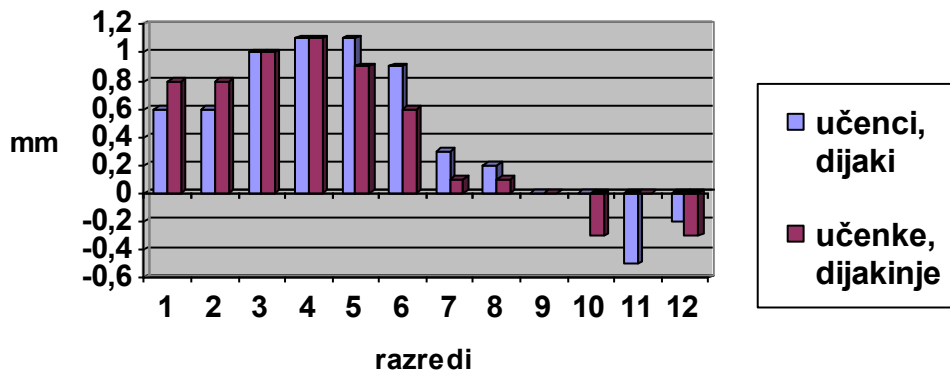
Največje povečanje podkožnega maščevja med leti 1990 in 2000 je pri učencih v 12. letu, pri učenkah pa med 8. in 13. letom (0,77 mm).

Podkožno maščevje se je pri 19-letnih dijakih v desetih letih zmanjšalo za 0,07 mm, pri dijakinjah pa za 0,27 mm.

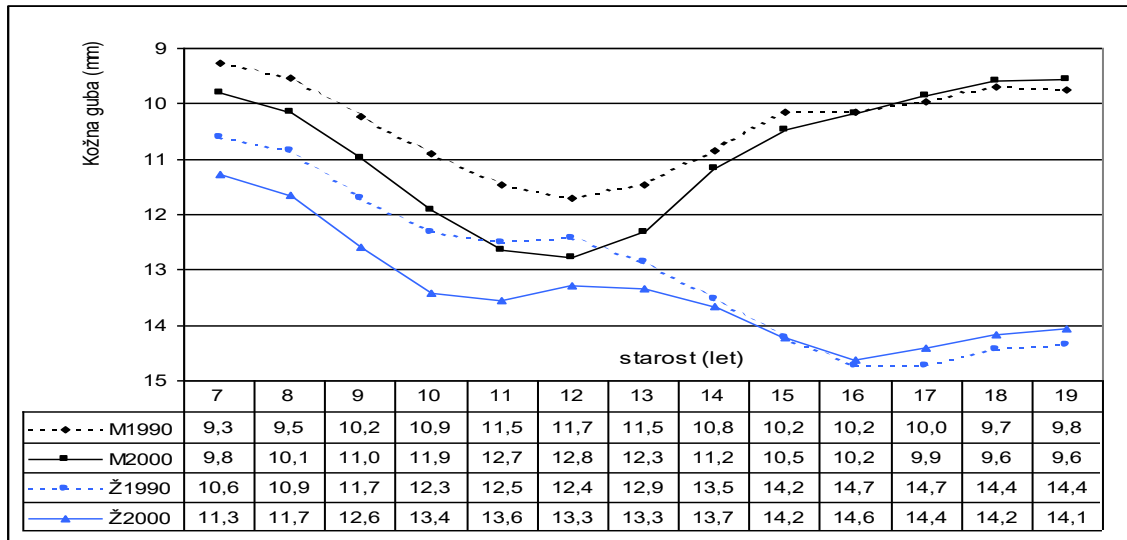
Razlike med pokrajinami

V povprečju imajo osnovnošolci leta 2000 v vseh pokrajinah več podkožnega maščevja od republiškega povprečja leta 1990, razen učenke Notranjsko-kraške in Zasavske pokrajine. Pri dijakih in dijakinjah je večja količina podkožnega maščevja prisotna v Zasavju, na Srednjeposavskem, v Jugovzhodni Sloveniji, na Osrednjeslovenskem in Savinjskem.

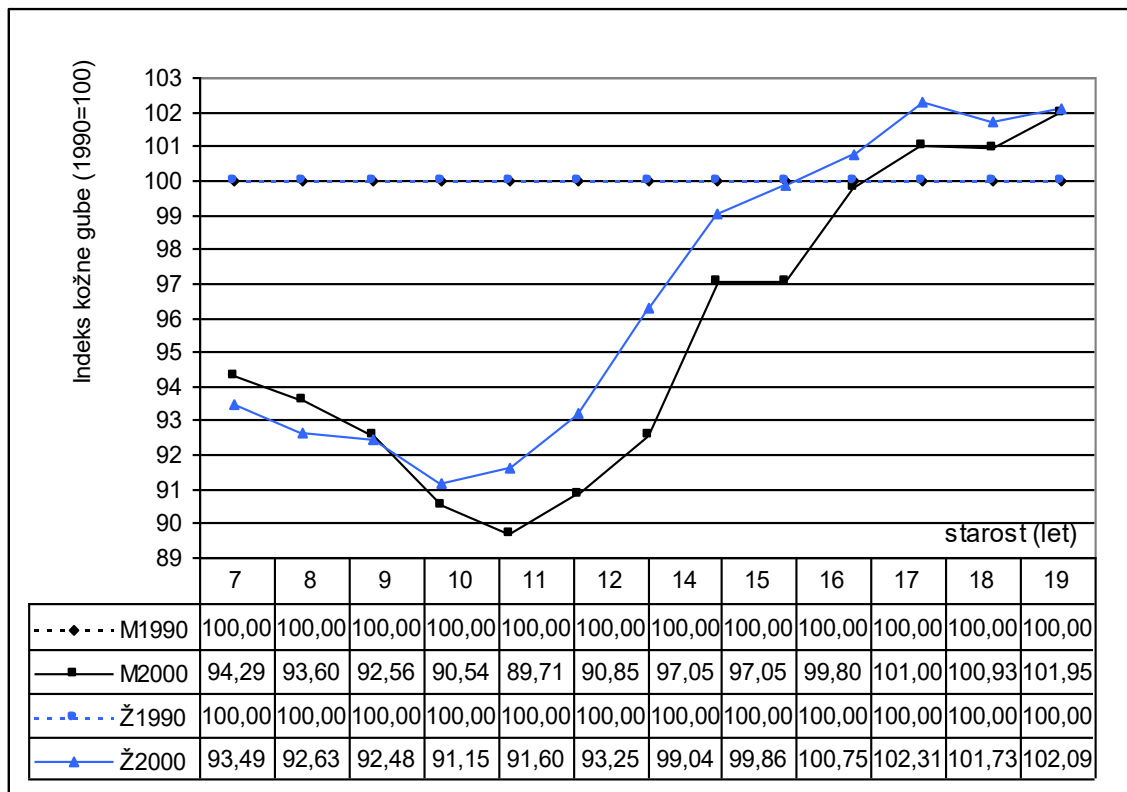
SPREMEMBE: KOŽNA GUBA 1990 - 2000 v mm

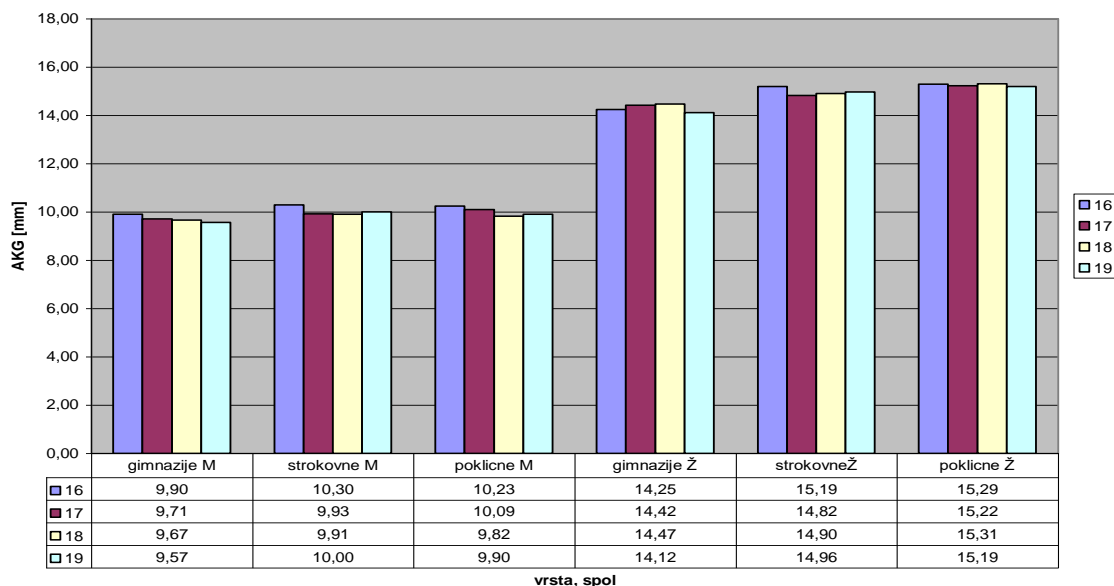
Prikaz 5: Spremembe srednjih vrednosti kožne gube nadlahti

Prikaz 6: Indeks sprememb kožne gube nadlahti

Primerjava AKG srednješolske mladine glede na vrsto šole in starost

GIBALNI RAZVOJ

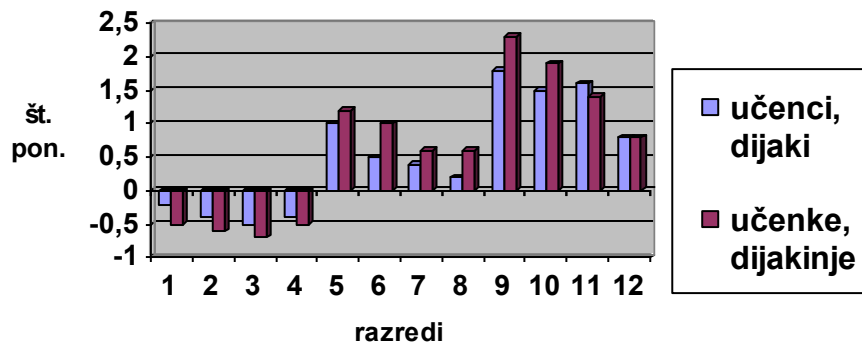
Preglednica 3: Odstotki razlik v motoričnih sposobnostih otrok in mladine med 7. in 19. letom starosti, ločeno po spolu, leta 2000

Področje merjenja	MOŠKI	ženske	skupaj
hitrost izmeničnih gibov (dotikanje plošče z roko)	121.5%	101.0%	111.2%
eksplozivna moč (skok v daljino z mesta)	81.4%	48.9%	65.2%
koordinacija gibanja vsega telesa (premagovanje ovir nazaj)	132.4%	104.3%	118.3%
mišična vzdržljivost trupa (dviganje trupa)	97.3%	82.4%	89.9%
gibljevost(predklon na klopici)	18.7%	23.3%	21.0%
mišična vzdržljivost ramenskega obroča in rok (vesa v zgibi)	110.7%	47.6%	79.2%
šprinterska hitrost (tek na 60 m)	51.3%	29.8%	40.6%
Splošna vzdržljivost (tek na 600 m)	48.8%	19.5%	34.2%
Motorika (povprečje vseh 8 motoričnih testov)	82.7%	57.1%	69.9%

Preglednica 4: Odstotki povprečnih sprememb motoričnih sposobnosti otrok in mladine od 7. do 19. leta starosti v obdobju med 1990 in 2000

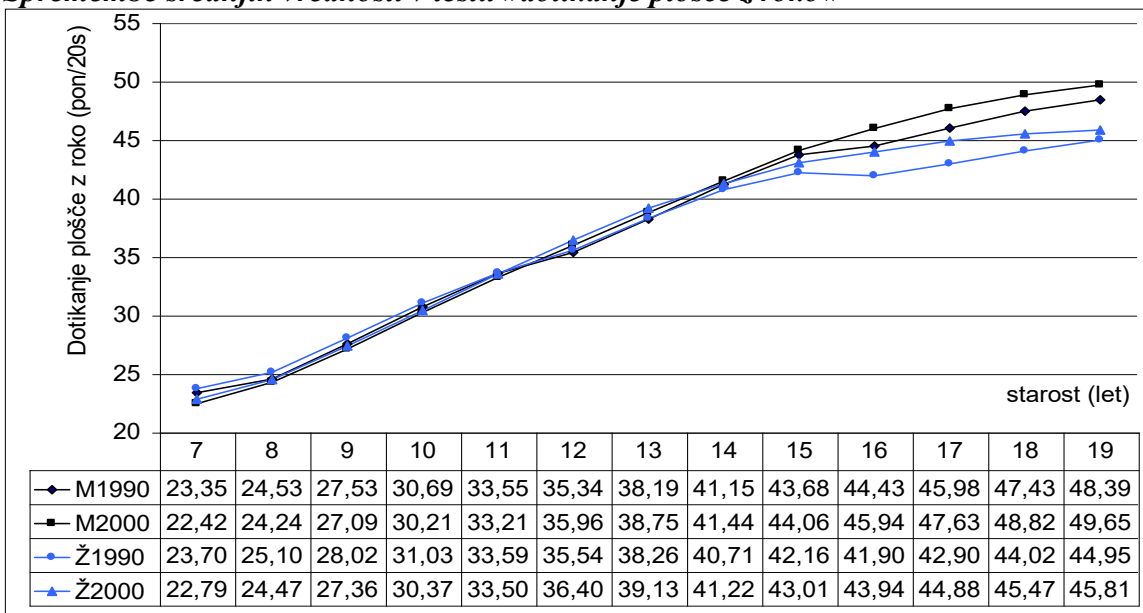
Področje merjenja	moški	ženski	skupaj
hitrost izmeničnih gibov (dotikanje plošče z roko)	+ 0.6%	+0.9%	+0.75%
eksplozivna moč(skok v daljino z mesta)	-1%	-2%	-1.5%
koordinacija gibanja vsega telesa (premagovanje ovir nazaj)	+3.9%	+7.2%	+5.6%
mišična vzdržljivost trupa (dviganje trupa)	+10.2	+14.0%	+12.1%
gibljivost(predklon na klopci)	+1.6%	+1.3%	+1.45%
mišična vzdržljivost ramenskega obroča in rok (vesa v zgibi)	-9.8%	-1.5%	-5.65%
šprinterska hitrost (tek na 60 m)	-1.1%	-1.1%	-1.1%
splošna vzdržljivost (tek na 600 m)	-5.7%	-5.7%	-5.7%
motorika (povprečje vseh 8 motoričnih testov)	+0.2%	+1.6%	0.9%

SPREMEMBE: DOTIKANJE PLOŠČE Z ROKO
1990 - 2000 število ponovitev v 20 sek

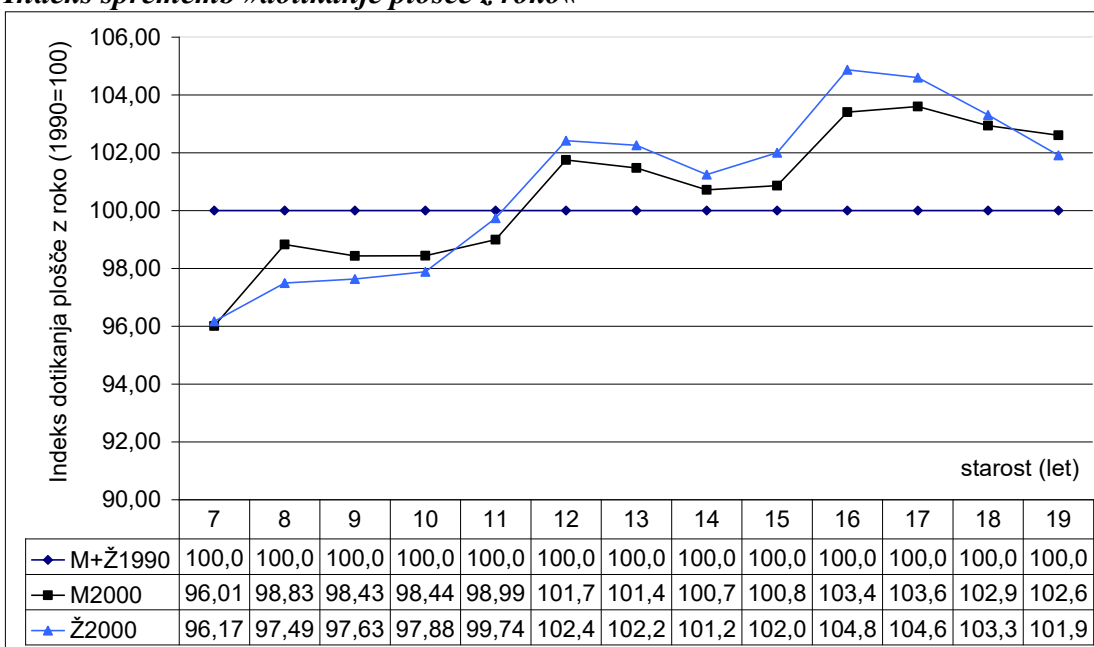

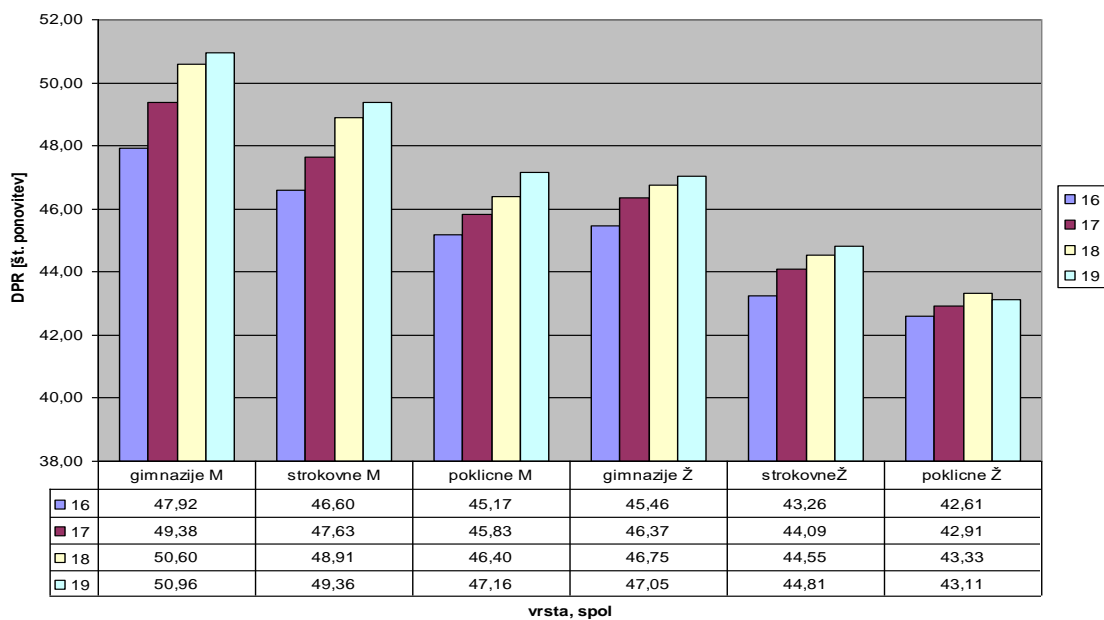
Spremembe srednjih vrednosti v testu »dotikanje plošče z roko«

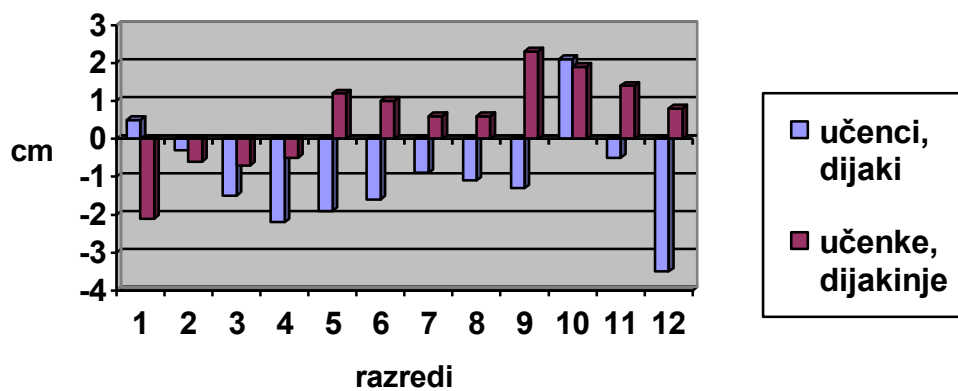
Indeks sprememb »dotikanje plošče z roko«

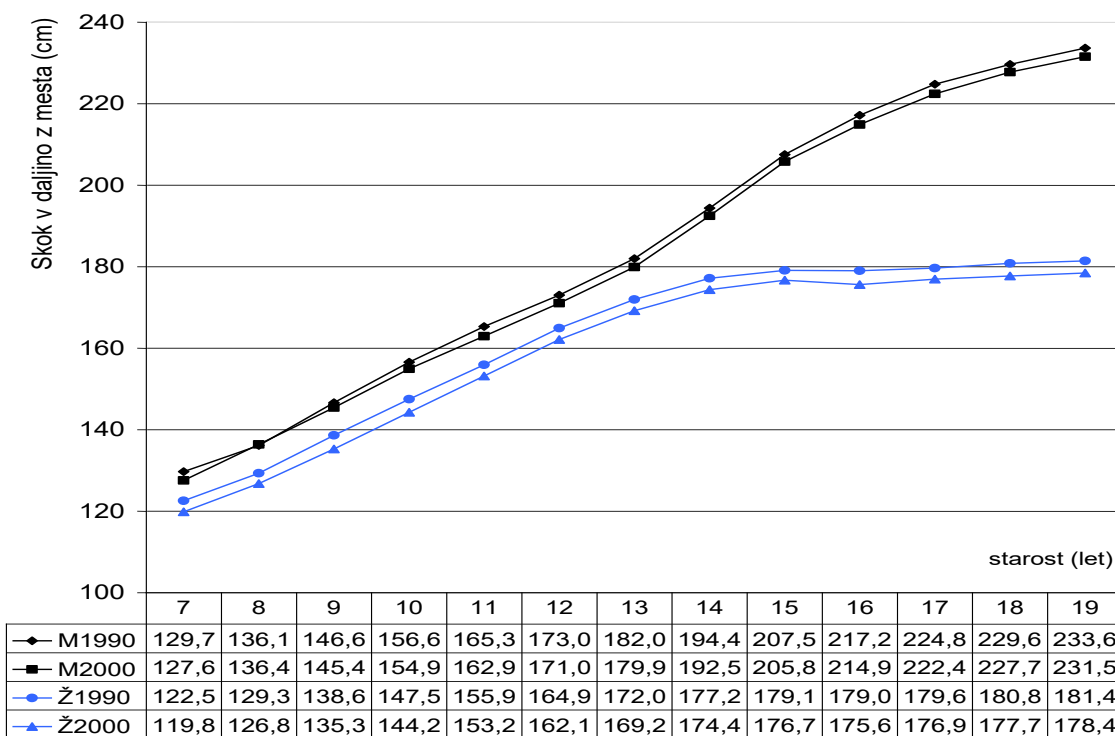
Primerjava DPR srednješolske mladine glede na vrsto šole in starost

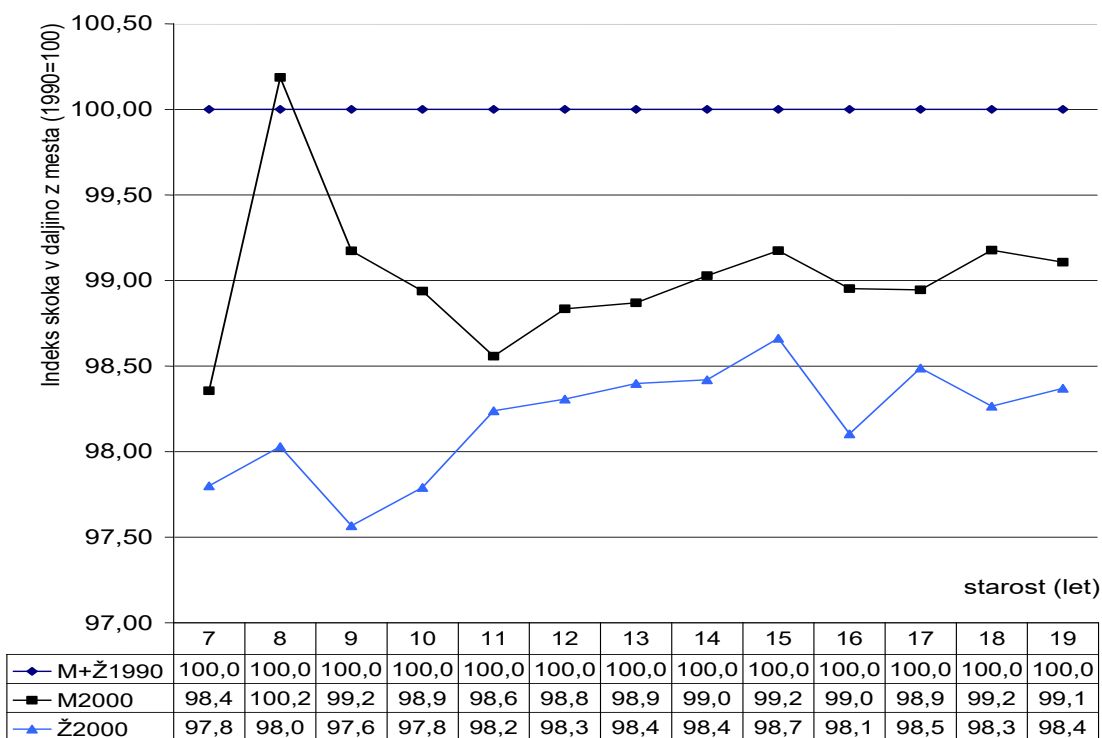
SPREMEMBE: SKOK V DALJINO Z MESTA
1990 - 2000 v cm

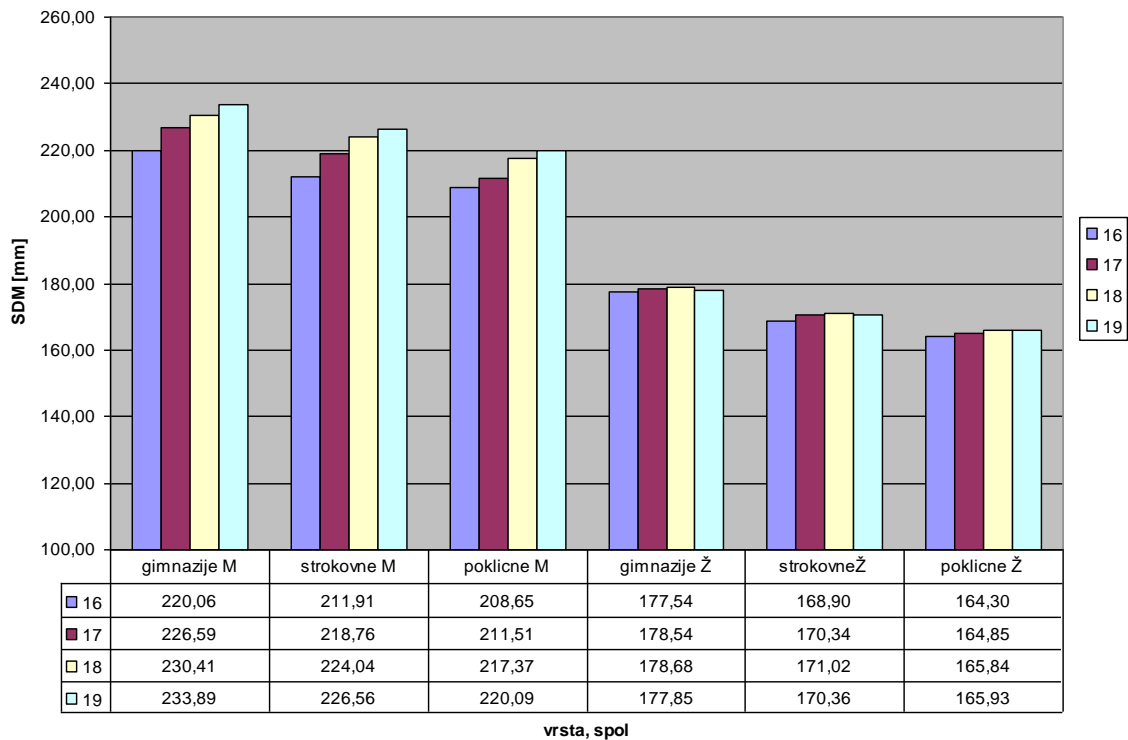
Spremembe srednjih vrednosti v testu »skok v daljino z mesta«

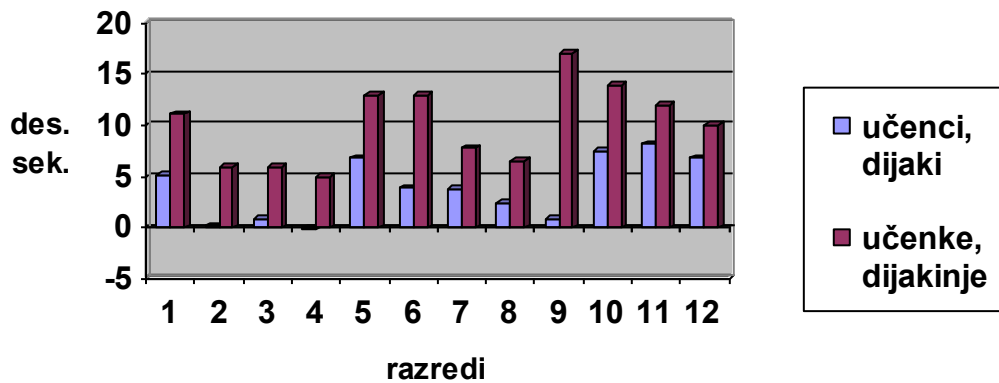
Indeks sprememb v testu »skok v daljino z mesta«

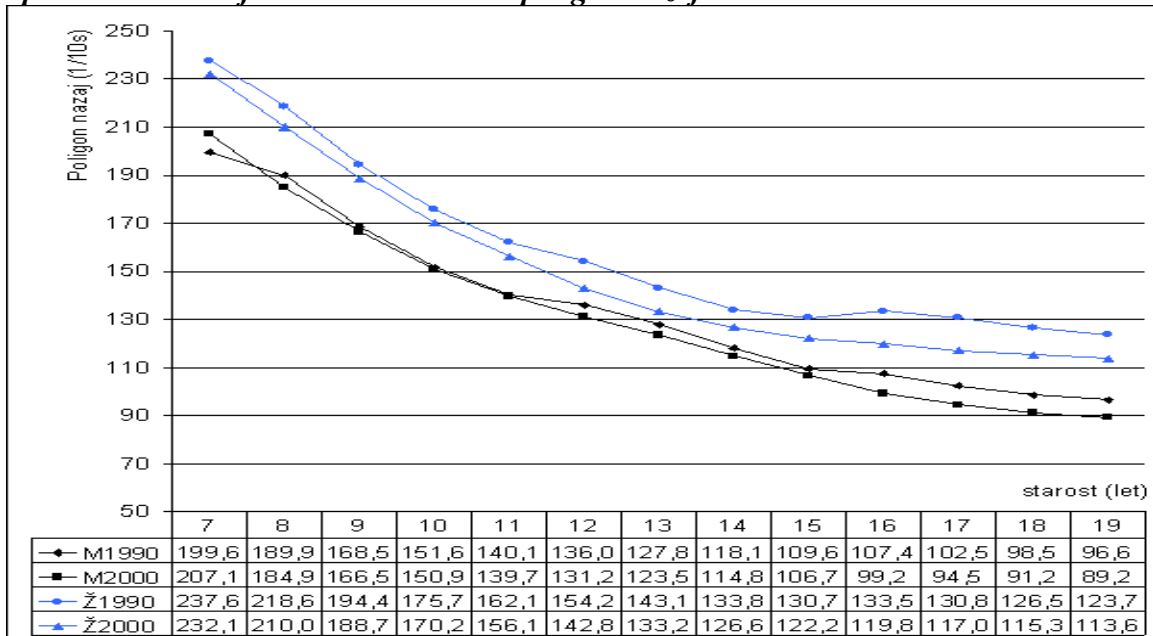
Primerjava SDM srednješolske mladine glede na vrsto šole in starost

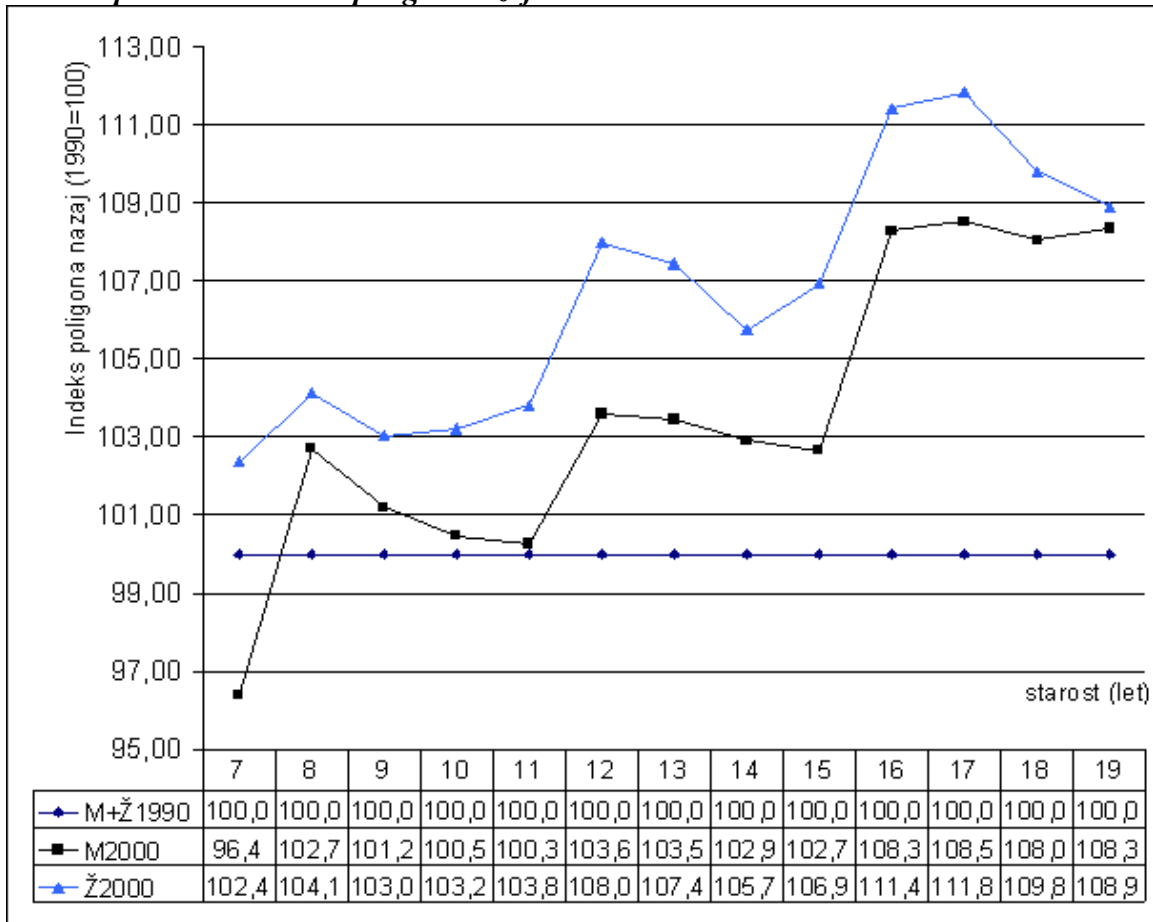
SPREMEMBE: POLIGON NAZAJ
1990 - 2000 v desetinkah sekunde

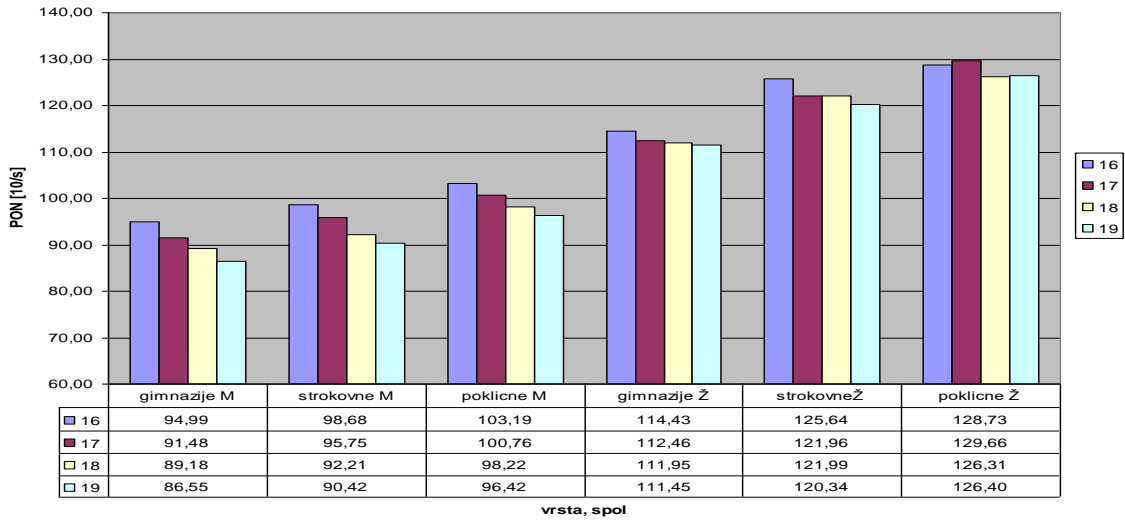
Spremembe srednjih vrednosti v testu »poligon nazaj«

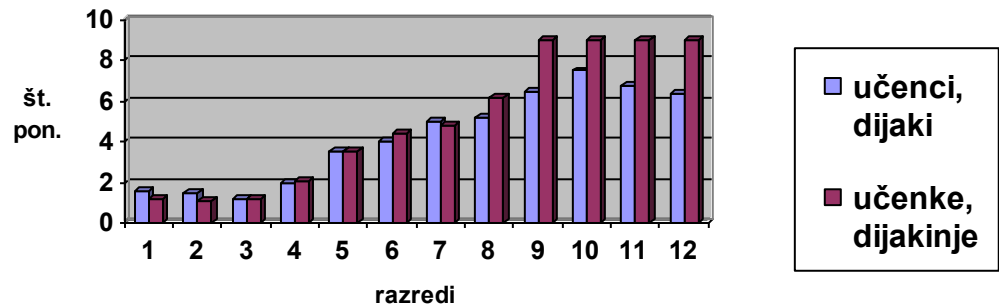
Indeks sprememb v testu »poligon nazaj«

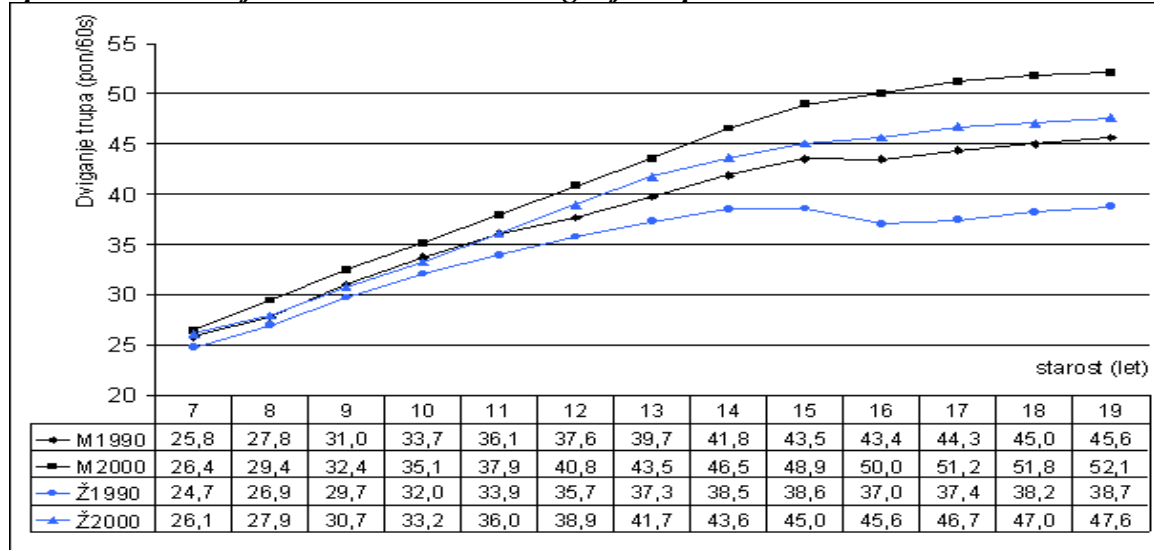
Primerjava PON srednješolske mladine glede na vrsto šole in starost

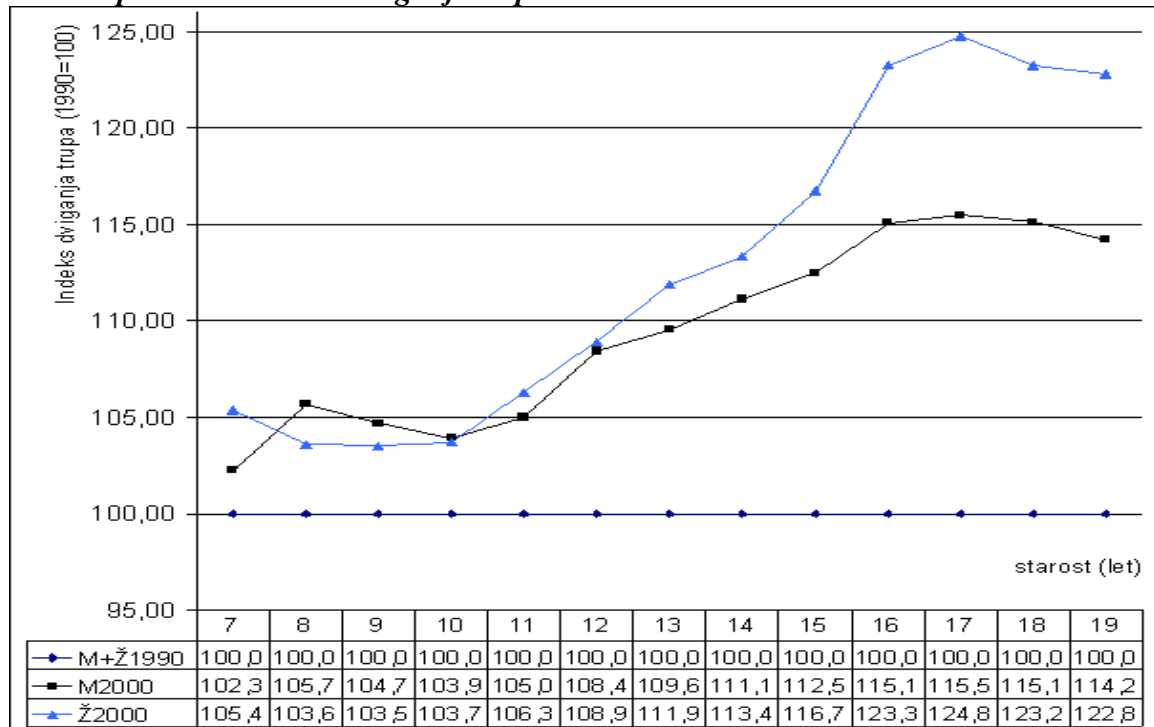
SPREMEMBE: DVIGANJE TRUPA 1990 - 2000
število ponovitev v sekundah

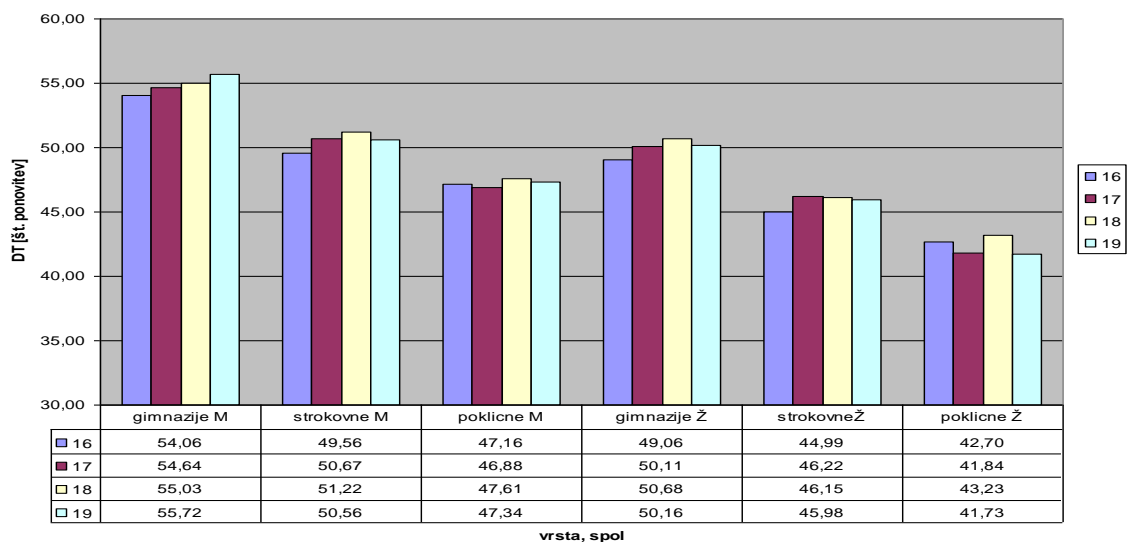
Spremembe srednjih vrednosti v testu »dviganje trupa«

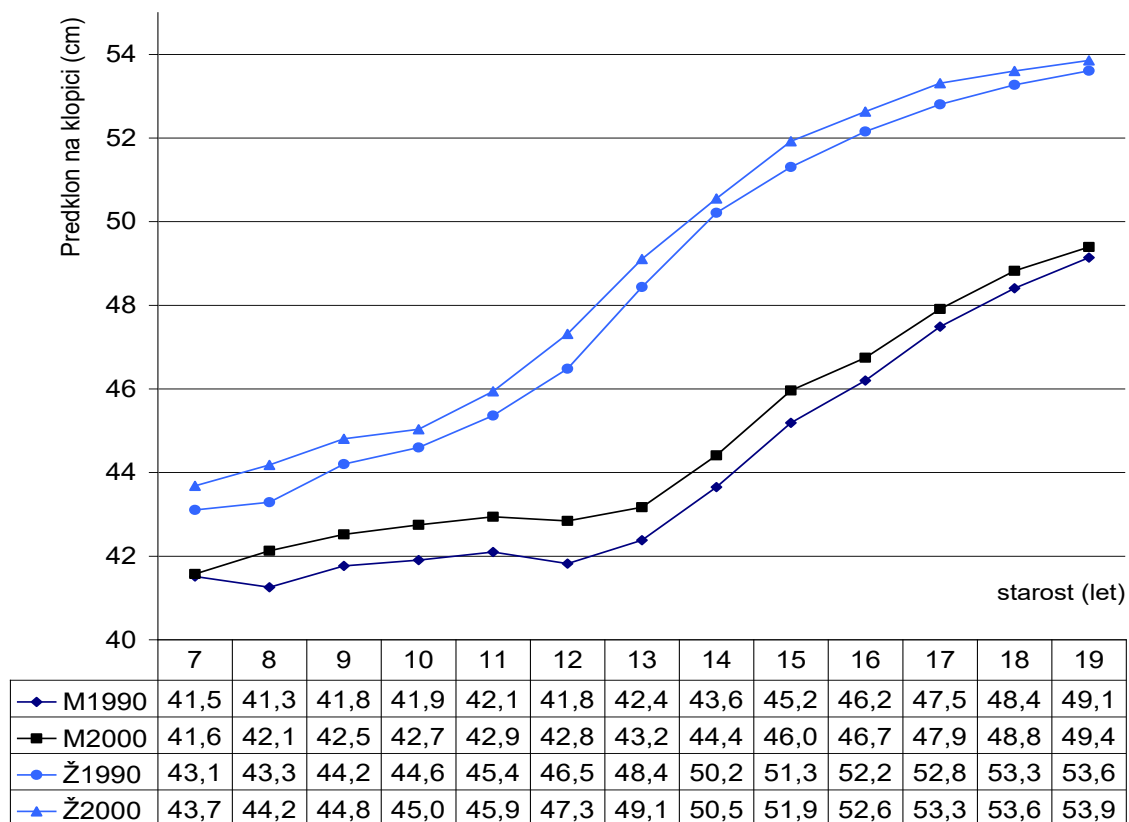
Indeks sprememb v testu »dviganje trupa«

Primerjava DT srednješolske mladine glede na vrsto šole in starost

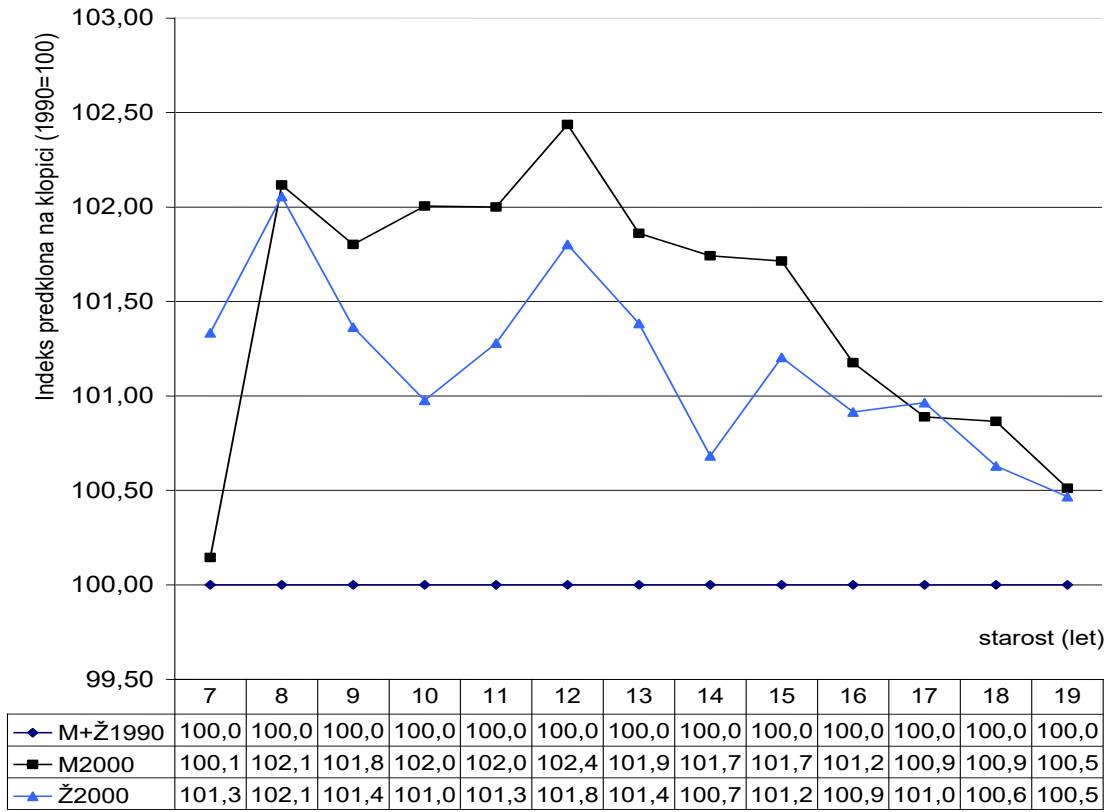

Indeks sprememb »predklon na klopici«

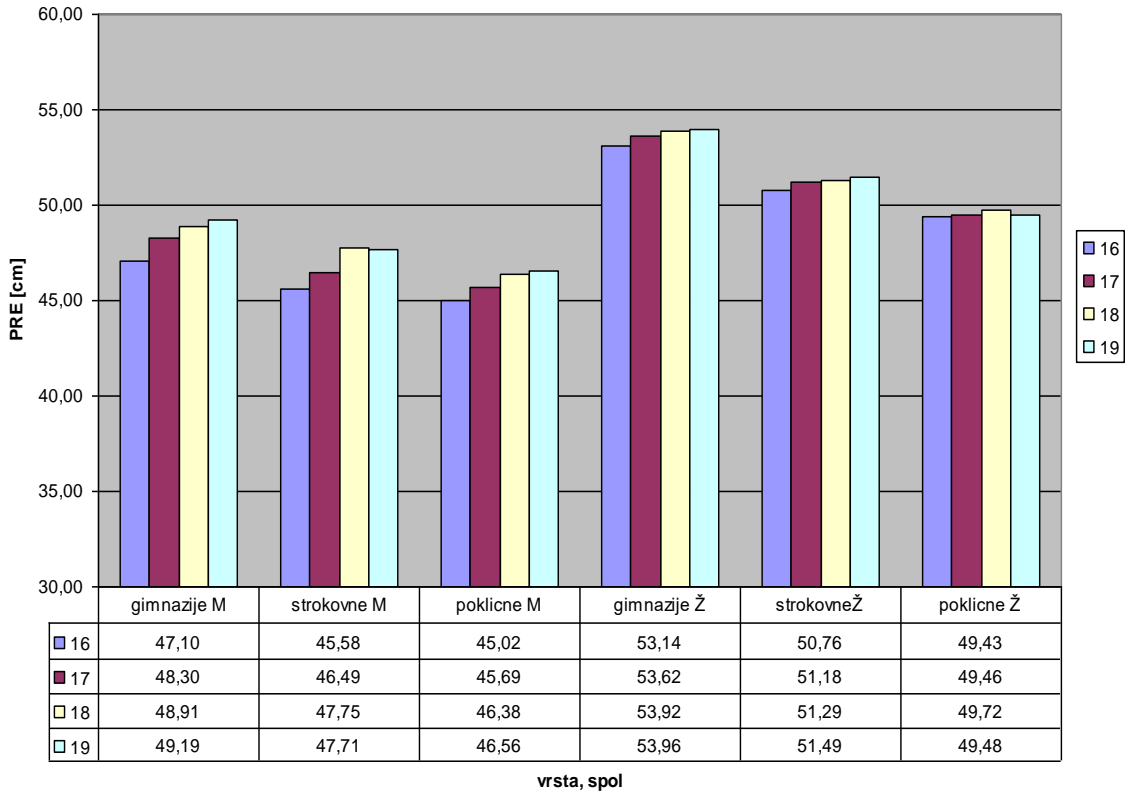

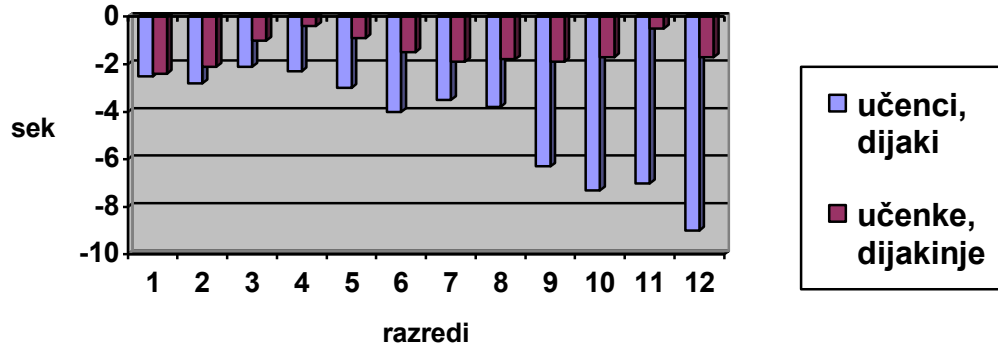
Spremembe srednjih vrednosti v testu »predklon na klopici«

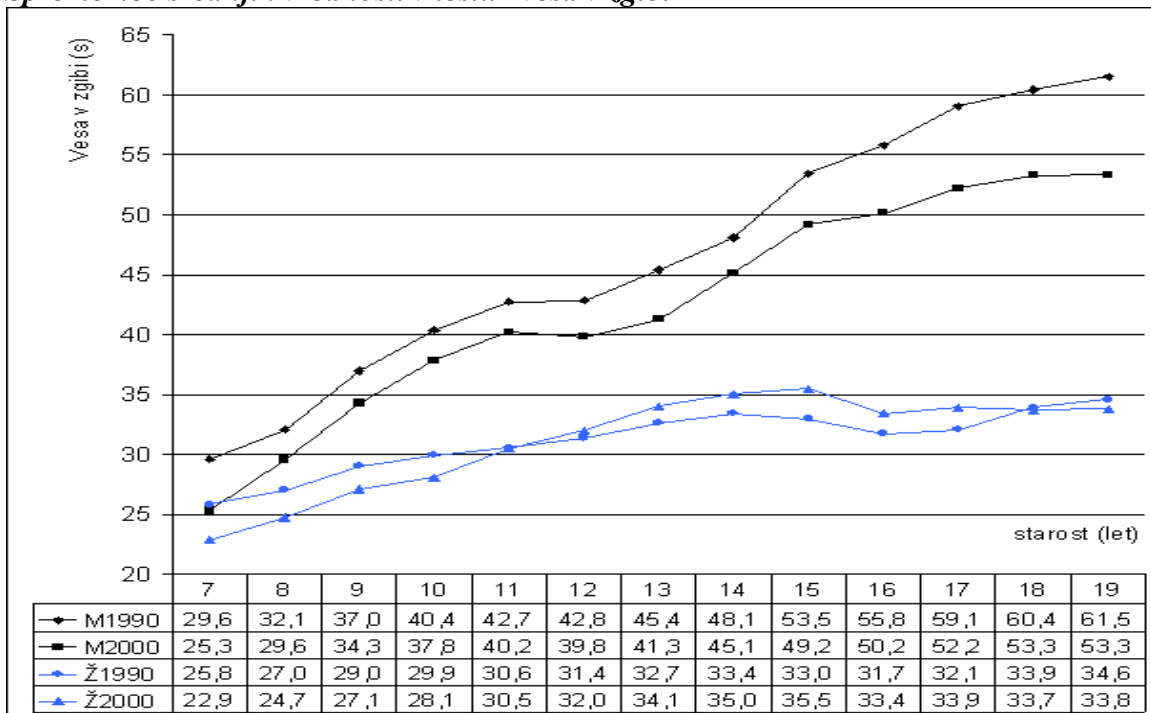
Primerjava PRE srednješolske mladine glede na vrsto šole in starost

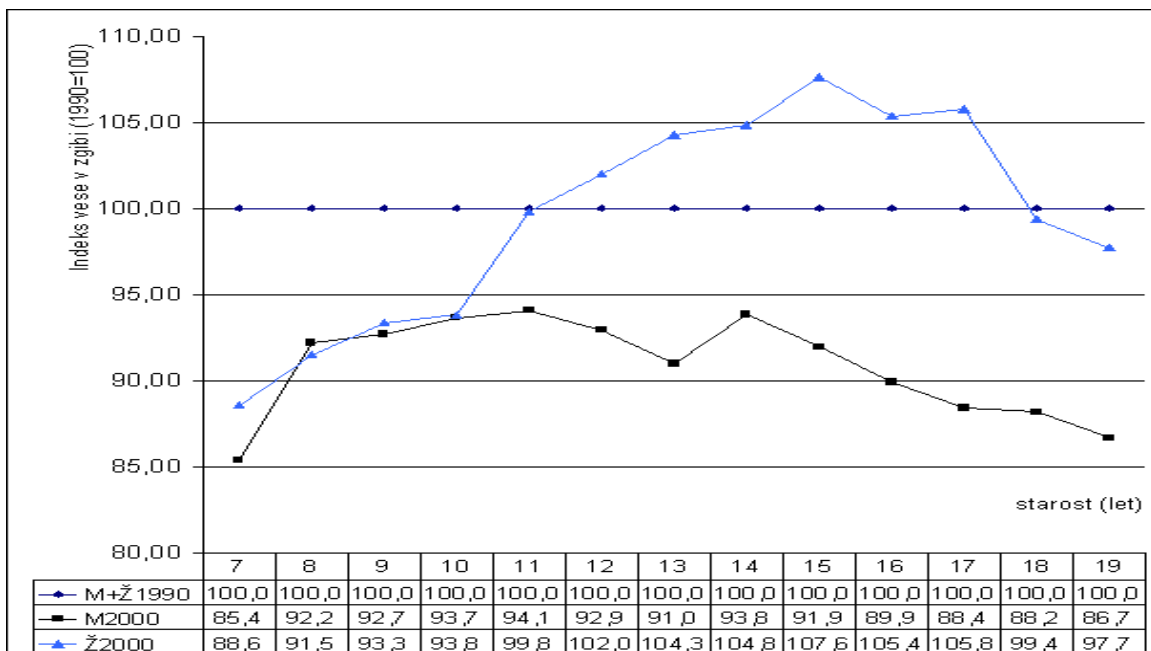
SPREMEMBE: VESA V ZGIBI 1990 - 2000
v sek

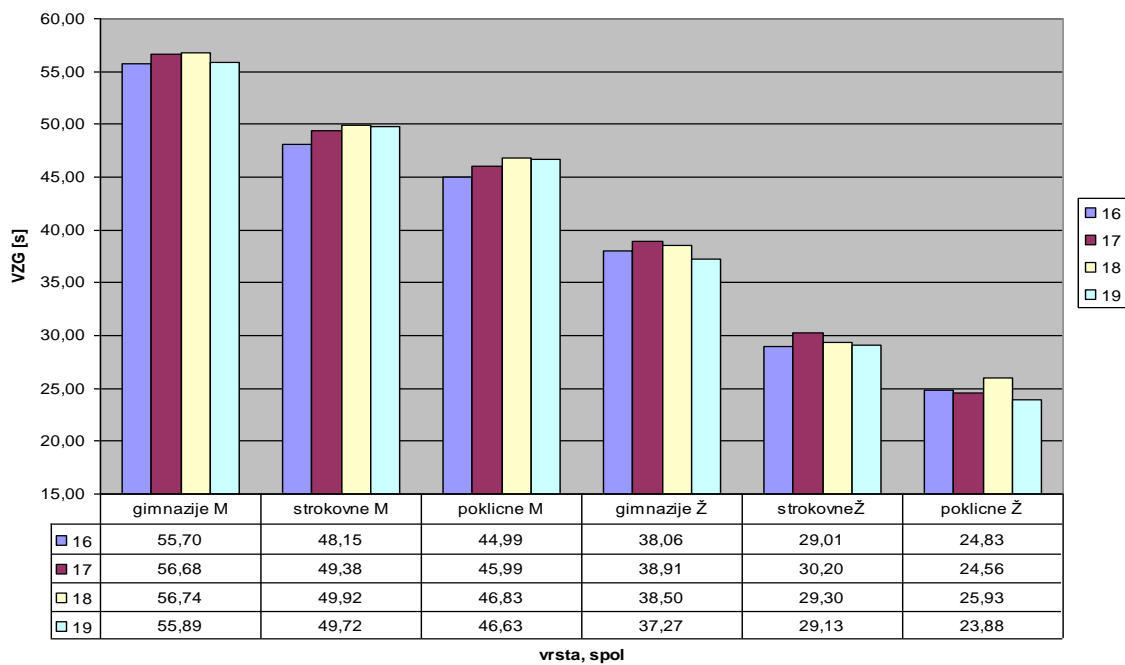
Spremembe srednjih vrednosti v testu »vesa v zgibi«

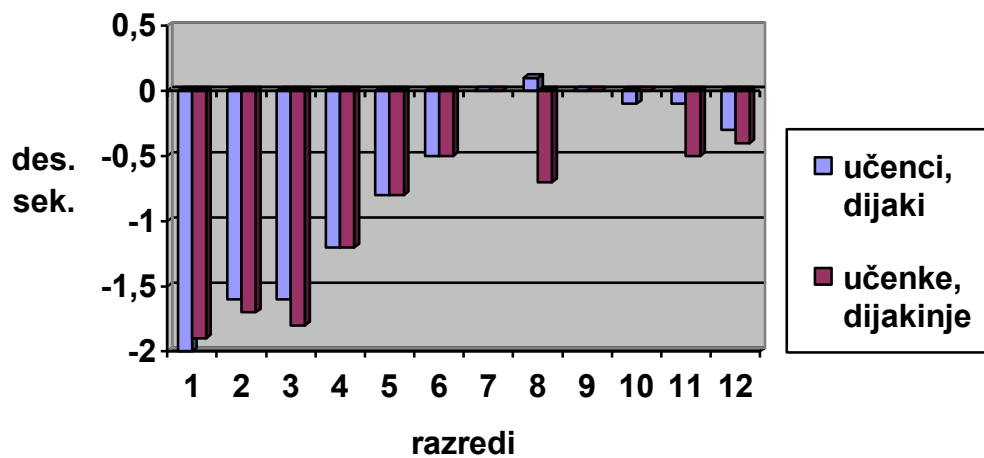
Indeks sprememb v testu »vesa v zgibi«

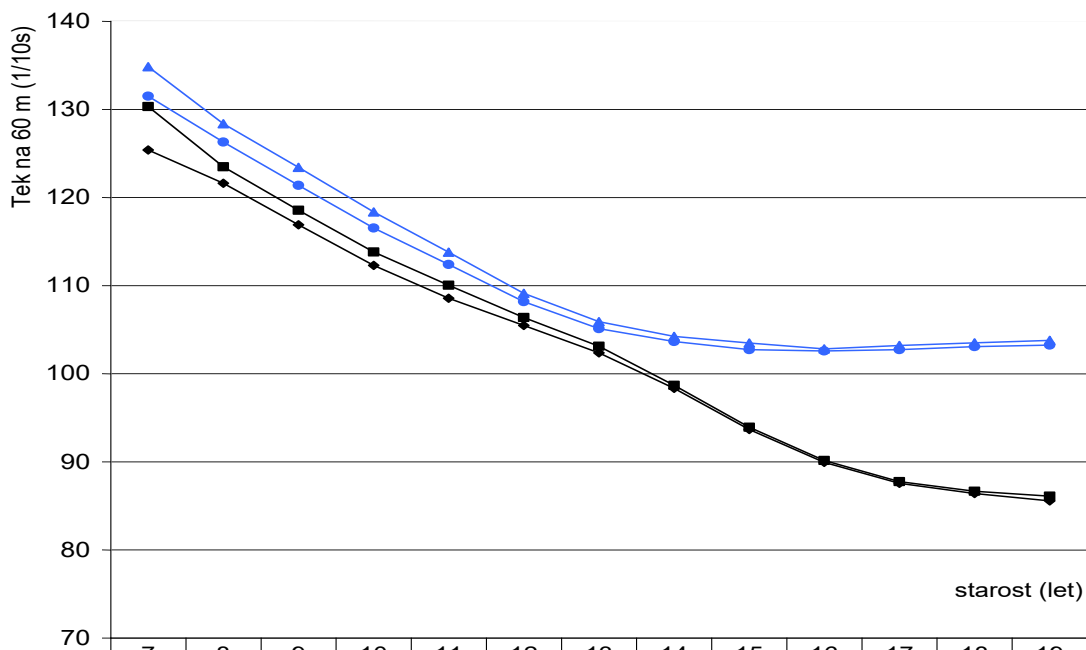
Primerjava VZG srednješolske mladine glede na vrsto šole in starost

**SPREMEMBE: TEK NA 60 m 1990 - 2000
v desetinkah sekunde**

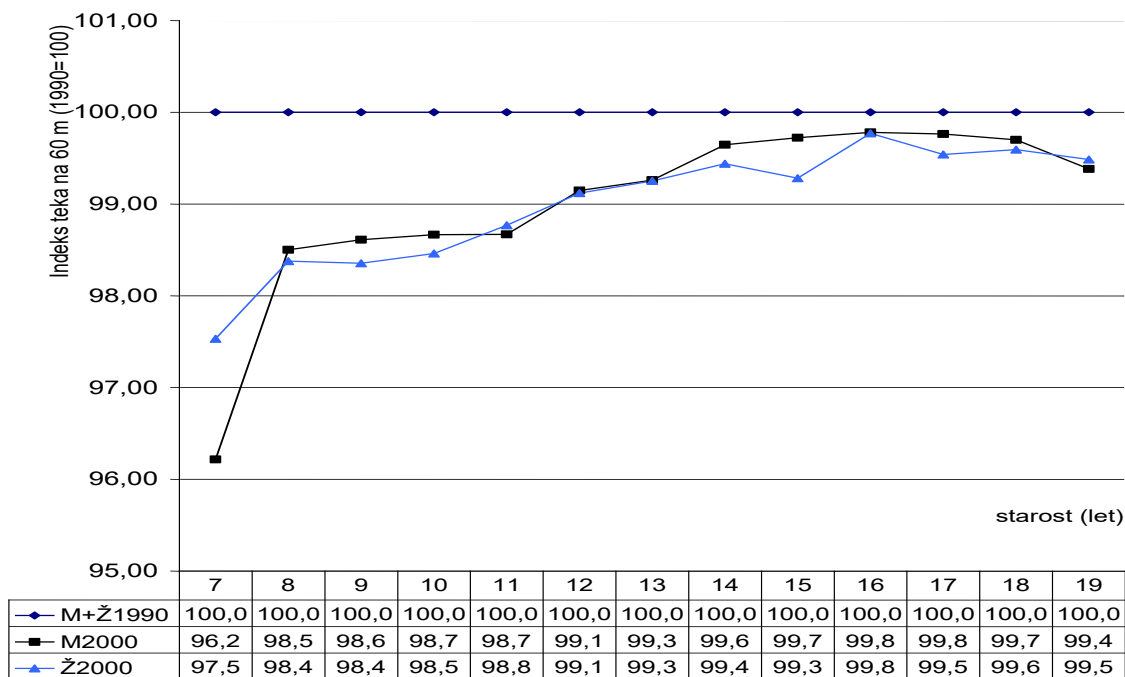

Spremembe srednjih vrednosti v testu »tek na 60 m«

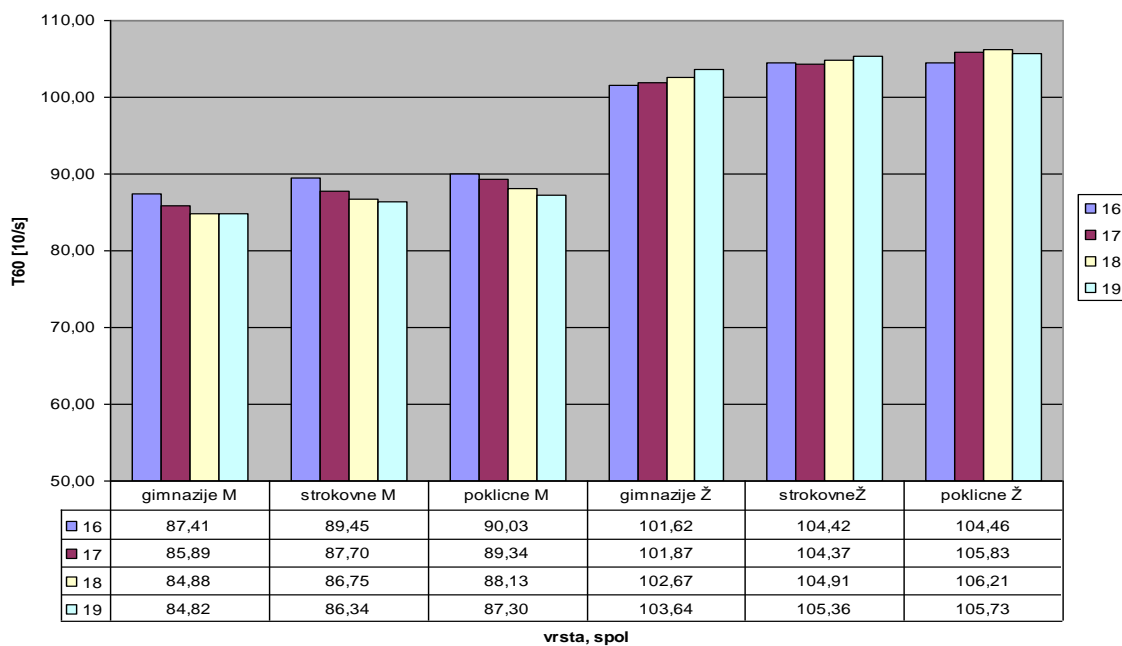

	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
◆ M1990	125,4	121,6	116,9	112,3	108,6	105,5	102,4	98,3	93,7	89,9	87,5	86,4	85,6
■ M2000	130,3	123,5	118,5	113,8	110,0	106,4	103,1	98,7	93,9	90,1	87,8	86,7	86,1
● Ž1990	131,5	126,3	121,4	116,5	112,4	108,2	105,1	103,7	102,7	102,6	102,7	103,1	103,2
▲ Ž2000	134,8	128,4	123,4	118,4	113,8	109,1	105,9	104,2	103,5	102,8	103,2	103,5	103,8

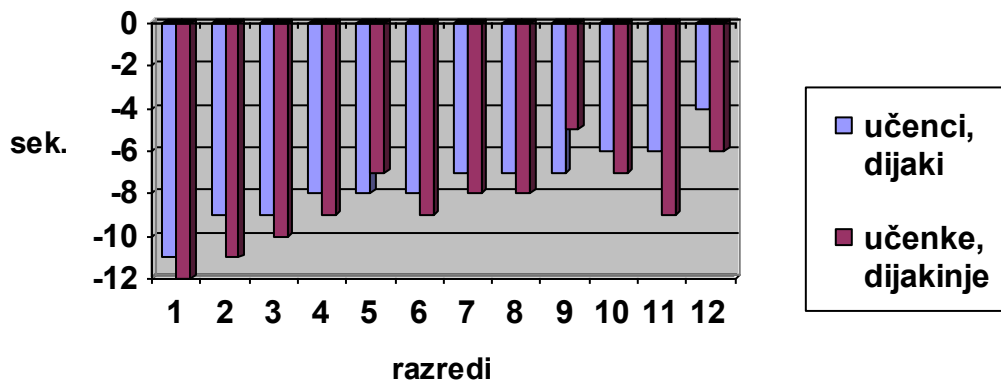
Indeks sprememb v testu »tek na 60 m«

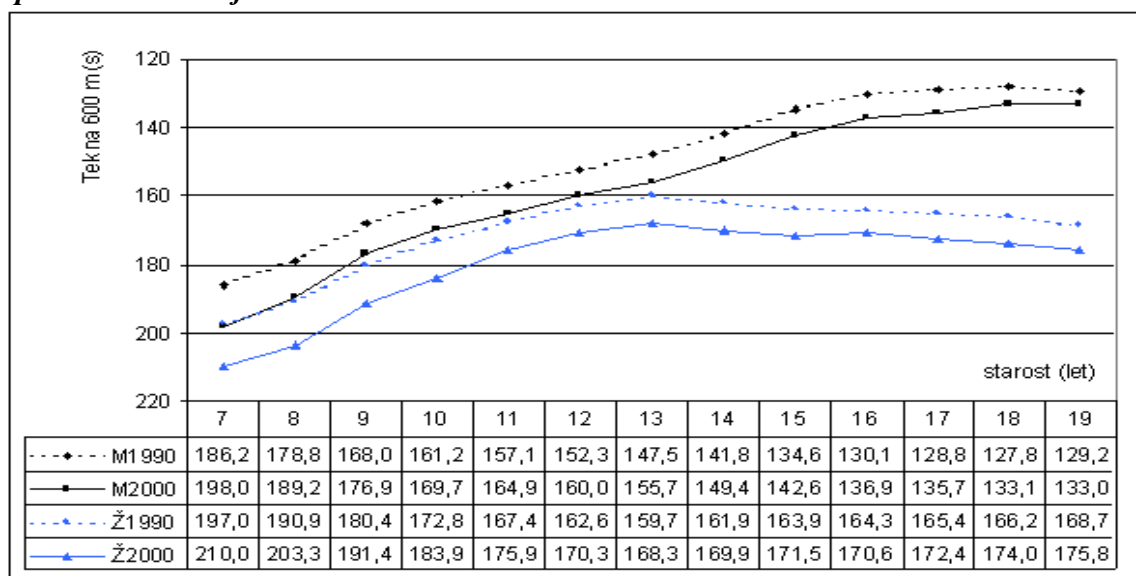
Primerjava T60 srednješolske mladine glede na vrsto šole in starost

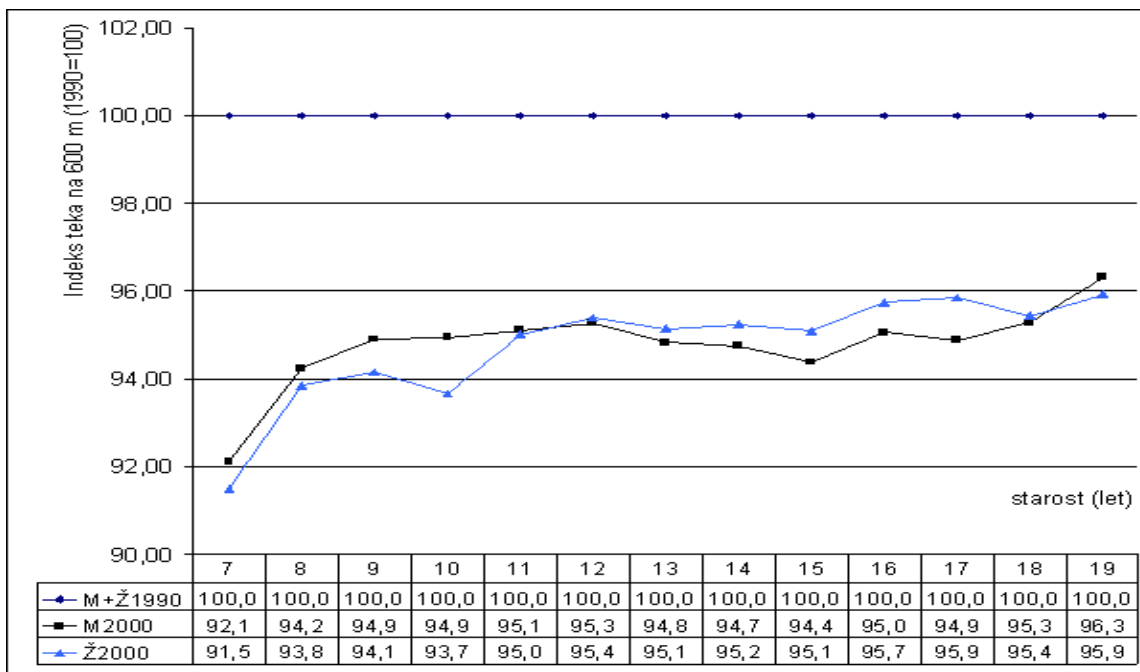
SPREMEMBE: TEK NA 600 m 1990 - 2000
v sekundah

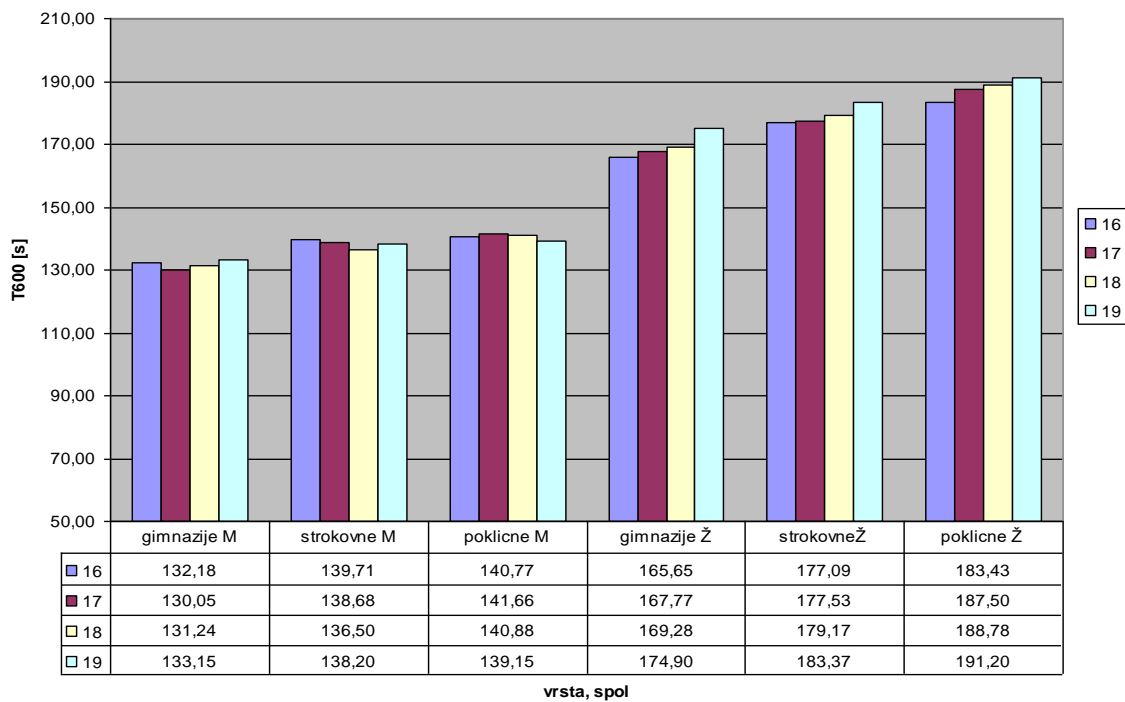
Spremembe srednjih vrednosti v testu »tek na 600 m«

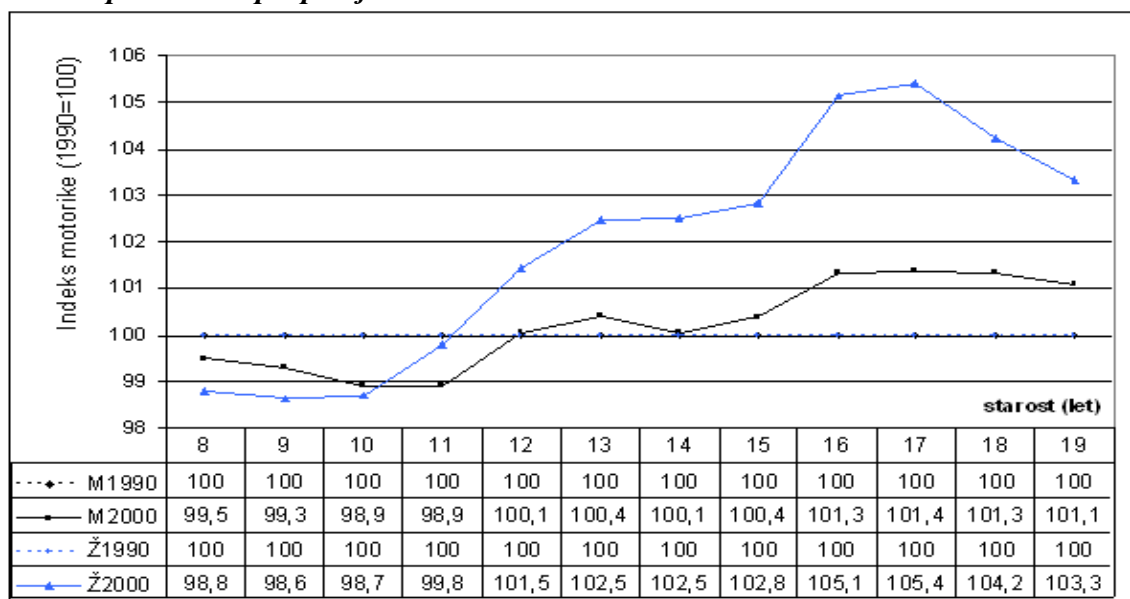
Indeks sprememb v testu »tek na 600 m«

Primerjava T600 srednješolske mladine glede na vrsto šole in starost

Indeks sprememb "povprečja motorike"

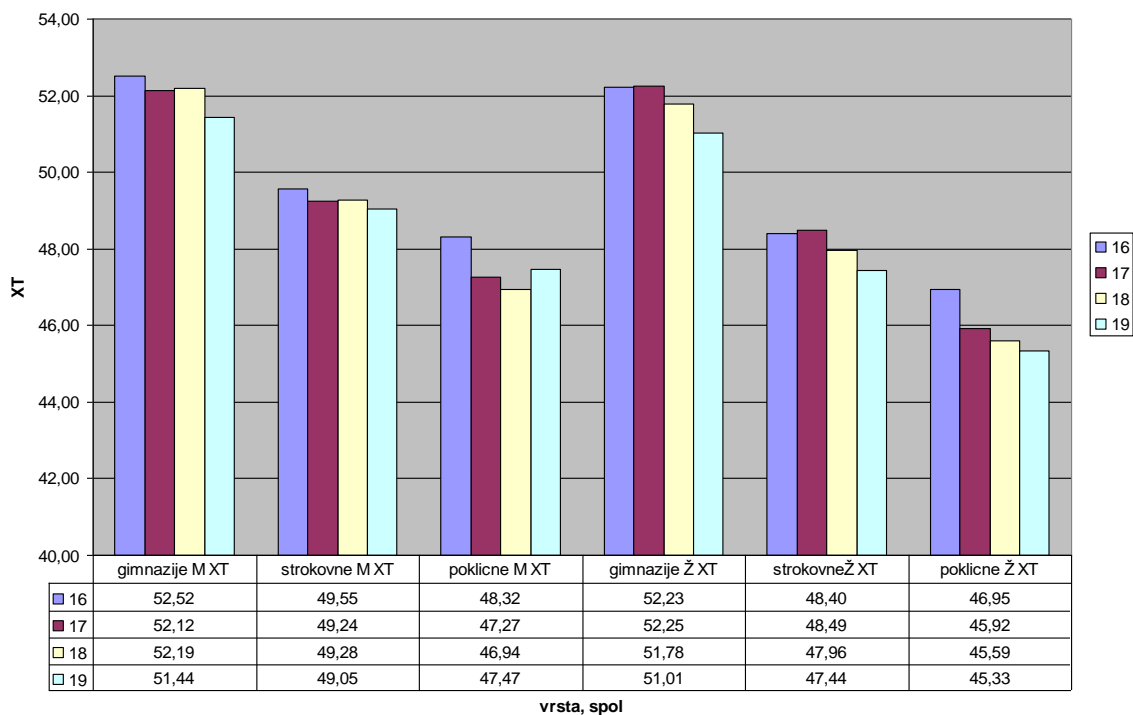

Indeksi in rangi motoričnih sposobnosti (8 testov) slovenskih otrok in mladine od 7. do 19. leta v obdobju 1990-2000

Motorika rang			Starost				Rang		
Regija	Leto	N	8.nov	dec.15	16-19	Vse	1990	2000	Razlika
SREDNJEPOSAVSKA	1990	8273	99,3	98,7	98,1	98,8	9.		
	2000	7318	101,4	103,6	105,1	103		1.	
	Razlika	-955	2,2	4,9	7	4,3			1.
OBALNO-KRAŠKA	1990	12082	96,8	97,8	96,7	97,2	11.		
	2000	9519	97,5	100,8	103,3	100		8.	
	Razlika	-2563	0,7	3	6,6	3,2			2.
JUGOVZHODNA	1990	16214	99,6	98,7	100	99,3	7.		
	2000	16870	99,2	102,7	104	102		5.	
	Razlika	656	-0,4	4	4	2,5			3.

Motorika rang			Starost				Rang		
POMURSKA	1990	15391	97,5	97,7	92,6	96,7	12.		
	2000	12467	96,5	97,9	99,7	97,8		11.	
	Razlika	-2924	-1	0,3	7,1	1,2			7.
OSREDNJESLOVENSKA	1990	58770	100,4	100,2	102,7	101	2.		
	2000	51100	99,8	101,7	104,6	102		7.	
	Razlika	-7669	-0,6	1,5	1,9	0,9			8.
PODRAVSKA	1990	40497	99,5	99,9	96,9	98,9	8.		
	2000	32579	97	100,4	101,8	99,7		10.	
	Razlika	-7917	-2,5	0,5	4,9	0,7			9.

Primerjava XT srednješolske mladine glede na vrsto šole in starost

Motorika rang			Starost				Rang	
ZASAVSKA	1990	5887	98,7	97	95,2	97,3	10.	
	2000	4325	96	97,8	98,9	97,4		12.
	Razlika	-1562	-2,7	0,8	3,8	0,1		10.
SAVINJSKA	1990	33095	100,7	100,9	99,9	101	3.	
	2000	29454	98,8	100,5	100,9	100		9.
	Razlika	-3641	-1,9	-0,4	1	-0,5		11.
GORENJSKA	1990	27181	102,7	103,2	103,8	103	1.	
	2000	23315	101	102,7	104,1	103		3.
	Razlika	-3866	-1,7	-0,5	0,2	-0,6		12.
Slovenija	1990	247715	100	100	100	100		
	2000	211493	99,1	101,3	103,2	101		
	Razlika	-36221	-0,9	1,3	3,2	1		

ŠOLSKA ŠPORTNA TEKMOVANJA

dr. Marjeta Kovač

dr. Janko Strel

CILJI ŠPORTNIH INTERESNIH DEJAVNOSTI

Z interesnimi dejavnostmi:

- ⇒ nadgrajujemo redno športno vzgojo
- ⇒ otrokom omogočamo vsakodnevno športno udejstvovanje
- ⇒ spodbujamo njihove interese
- ⇒ bogatimo njihov prosti čas
- ⇒ omogočamo pozitivno doživljanje športa, ki bogati posameznika

NAČELA

- ⇒ Šola mora ponuditi v vsakem triletju različne interesne dejavnosti, ki naj potekajo vse šolsko leto.
- ⇒ Športne interesne dejavnosti in prireditve (športno popoldne, pohodi, nastopi...) naj bodo namenjene čim večjemu številu otrok.
- ⇒ Pomembno je prilagoditi vsebine in način dela posameznikom.
- ⇒ Posebno skrb namenjamo nadarjenim za šport in otrokom s posebnimi potrebami.

CILJI ŠOLSKIH ŠPORTNIH TEKMOVANJ

- ⇒ nadgrajujemo redno športno vzgojo in interesne športne dejavnosti, spodbujamo njihove interese in bogatimo njihov prosti čas
- ⇒ oblikujemo pozitivne vedenjske vzorce (spodbujanje k medsebojnemu sodelovanju, zdravi tekmovalnosti, spoštovanju športnega obnašanja (fair play), strpnosti in sprejemanju drugačnosti)
- ⇒ omogočamo uveljavljanje posameznika
- ⇒ krepimo zdrav občutek samozavesti in zaupanja vase
- ⇒ razvijamo sposobnost prenašanja naporov

NAČELA

- ⇒ Športna tekmovanja naj bodo nadgradnja rednega pouka in interesnih dejavnosti.
- ⇒ Učenci naj se za tekmovanje načrtno pripravljajo, na tekmi pa naj bodo

strokovno vodeni.

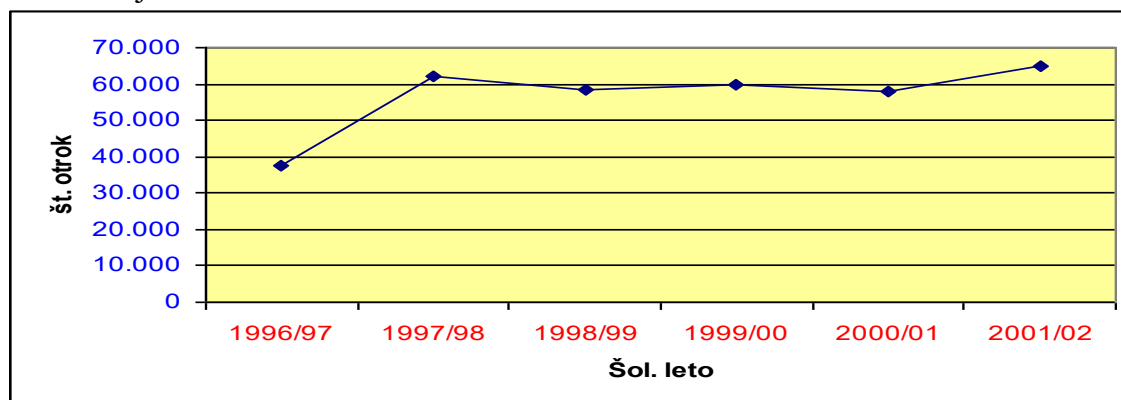
- ⇒ Pri tekmovanjih učitelj upošteva fiziološka, socialna in pedagoška načela in ne postavlja v ospredje le športnega dosežka.
- ⇒ Željo po tekmovalnih dosežkih je treba podrediti splošnim vedenjskim pravilom. Najpomembnejši cilj je skupno prizadevanje za doseg cilja, spoštovanje vseh sodelujočih, medsebojna pomoč in vzgoja za to, da se znamo veseliti uspeha, pa tudi prenesti poraz.
- ⇒ Osnova je razredni in šolski tekmovalni sistem, kamor naj bo vključenih čim več učencev.
- ⇒ Učenci naj pomagajo tudi pri organizaciji tekmovanj.
- ⇒ Vzgojiti jih je treba za kulturno spremljanje športnega dogodka.
- ⇒ Nastopi v šolskih reprezentancah so avtonomna odločitev šol, športnih pedagogov in učencev samih.

Športni program **ZLATI SONČEK**

Športni program **ZLATI SONČEK**

v šestih letih se je v program vključilo več kot 193.400 otrok, podeljenih pa je bilo prek 362.000 priznanj.

Število vključenih otrok

Športni program **ZLATI SONČEK**

program se izvaja štiri leta in je namenjen predšolskim otrokom in otrokom, ki obiskujejo prvi in drugi razred osnovne šole (1., 2. in 3. razred devetletke)
Športni program

NAMEN PROGRAMA

- obogatiti program področja gibanja v vrtcih oziroma redne športne vzgoje v šolah s sodobnimi športnimi vsebinami,
- s privlačno likovno podobo in načinom izvedbe motivirati kar največ otrok, staršev in vzgojiteljic ter razrednih učiteljic za sodobno zasnovano športne vzgoje,
- vsaditi v otroško zavest željo, navado in potrebo po ukvarjanju s športom v vseh starostnih obdobjih.

Športni program

ZLATI SONČEK

Cilj programa je v bogatenju življenja z raznovrstnimi športnimi vsebinami v vseh letnih časih. Program ni tekmovanje, temveč igra, pravi cilj ni osvajanje medalje, ampak dejavnost sama. Pomembno je sodelovanje v programu in ne storilnost, zato je program zasnovan tako, da je vabljen in uresničljiv tudi za manj zmogljive. Izvajalci morajo največ pozornosti posvetiti igri in vadbi, ki naj bo prijetna in prilagojena otroku. Neuspešnih otrok ne sme biti.

Športni program

ZLATI SONČEK

VSEBINA ŠPORTNEGA PROGRAMA

VRTEC – A PROGRAM

Naloge:

- 5 izletov (eden jeseni, eden pozimi, trije pomladi),
- plavanje: drsenje v vodi z lahtmi naprej in vztrajanje v tem položaju najmanj pet sekund,
- rolanje – kotalkanje: vožnja na razdalji 200 metrov, med vožnjo počep pod prečko, ali kolesarjenje: otrok se prosto vozi dve minuti po prostoru 20 x 20 metrov, med vožnjo ne sme stopiti na tla,

Športni program

ZLATI SONČEK

- smučanje: v stopničastem koraku se s smučmi povzpeti na snežni kup, ki je visok vsaj en meter, in se nato spustiti po nagibu, ali hoja ali tek na smučeh na razdalji 500 metrov, ali drsanje: vožnja na razdalji 25 metrov, med vožnjo počep pod prečko in vožnja po eni nogi na razdalji dva metra,
- spretnost z žogo: voditi žogo na razdalji 10 metrov in vreči žogo z razdalje dveh metrov v koš ter v paru petkrat podati žogo na razdalji najmanj dva metra.

Športni program

ZLATI SONČEK

Za vključitev v A program (izleti; plavanje; rolanje – kotalkanje ali kolesarjenje; smučanje ali drsanje in spretnost z žogo) dobi otrok *malo modro medaljo*, če se vključi v vadbo štirih nalog izmed petih. Vključitev v vadbo posamezne naloge potrdi vzgojiteljica

ali vaditelj s podpisom. Za opravljeno nalogo dobi otrok še nalepko, ki naj jo sam prilepi v knjižico.

Športni program
ZLATI SONČEK

B PROGRAM – 1. RAZRED

Naloge:

- trije izleti,
- plavanje: preplavati 5 do 10 metrov v poljubni tehniki,
- spretnost z žogo: voditi žogo z eno roko na razdalji 10 metrov; med vodenjem obkrožiti oviro in vreči z razdalje treh metrov v koš; z razdalje najmanj dveh metrov petkrat metati žogo v steno (enoročni met nad ramo) in jo uloviti (lahko po odboju od tal),

Športni program
ZLATI SONČEK

- ravnotežna naloga 1,
- ravnotežna naloga 2.

Učenec opravi **dve** ravnotežni **nalogi** po izbiri: rolanje – kotalkanje ali kolesarjenje ali smučanje ali drsanje:

–*rolanje – kotalkanje*: spretnostna vožnja: vožnja naprej, vožnja na eni nogi na razdalji dva metra, slalom med štirimi keglji, počep pod približno 60 cm visoko prečko in spet vožnja naprej, ali

Športni program
ZLATI SONČEK

–*kolesarjenje*: trije otroci prosto vozijo po prostoru 20 x 20 metrov; med vožnjo se morajo spretno umikati drug drugemu, ne smejo stopiti na tla in ne zapeljati iz predpisanega prostora, ali

–*smučanje*: vožnja med šestimi vratci v poljubni tehniki; ali hoja in tek na smučeh na razdalji 1 km, ali

–*drsanje*: spretnostna vožnja: vožnja naprej, vožnja na eni nogi na razdalji dva metra, slalom med štirimi keglji, počep pod približno 60 cm visoko prečko in spet vožnja naprej.

Športni program
ZLATI SONČEK

Za štiri opravljene naloge v B programu (izleti, plavanje, spretnost z žogo in rolanje – kotalkanje ali kolesarjenje ali smučanje ali drsanje) dobi otrok **malo zlato medaljo**. Za vsako opravljeno nalogo dobi otrok nalepko, ki jo sam nalepi v knjižico.

Športni program
ZLATI SONČEK

C PROGRAM – 2. razred

Naloge:

- dva izleta (enega jeseni in enega pomladi),
- deset sonožnih preskokov bočno čez nizko gred,
- met male žogice v cilj: z razdalje 5 m mora od desetih poskusov vsaj šestkrat zadeti košarkarsko tablo,
- vzravnavo v sed iz leže na hrbtu vsaj desetkrat v 20 sekundah,

–dva prevala naprej,
–tek na 200 metrov.

Športni program
ZLATI SONČEK

Za šest opravljenih nalog v C programu dobi otrok *veliko modro medaljo*. Če katere naloge ne opravi, dobi diplomo Zlati sonček. Za vsako opravljeno nalogo dobi učenec nalepko, ki naj jo sam prilepi v knjižico.

Športni program
ZLATI SONČEK

D PROGRAM – 3. razred

Naloge:

–dva izleta,
–sonožno preskakovanje kratke kolebnice: od desetih poskusov mora narediti vsaj sedem uspešnih preskokov,
–plezanje po žrdi 3 metre,
–spretnost z žogo: z razdalje dveh metrov desetkrat zapored vreči žogo z eno roko ob rami v steno in jo ujeti,
–tek na 300 metrov,
–plavanje: preplavati 15 do 25 metrov v poljubni tehniki.

Športni program
ZLATI SONČEK

Za šest opravljenih nalog v D programu dobi otrok *veliko zlato medaljo*. Če ne opravi določene naloge v D programu, jo lahko nadomesti z zamenjalno nalogo. Če tudi tako ne opravi vseh nalog, dobi za sodelovanje v programu diplomo Zlati sonček. Za vsako opravljeno nalogo dobi učenec nalepko, ki naj jo sam prilepi v knjižico.

Športni program
ZLATI SONČEK

D PROGRAM – zamenjalne naloge

- rolanje – kotalkanje ali drsanje*: prestopanje v poljubno stran po krogu s polmerom dva do tri metre, učenec naj prestopa vsaj dva kroga, ne da bi se pri tem ustavil ali padel,
- smučanje*: v poljubni tehniki presmučati vpadnico, na kateri je osem količkov,
- vožnja s kolesom*: učenec dvakrat prevozi osmico, ne da bi stopil na tla, bistveno spremenil smer ali celo padel; polmer enega kroga naj bo približno tri metre.

Z zamenjalno nalogo ne more otrok nadomestiti izletov in plavanja.

Športni program
ZLATI SONČEK

program se povezuje s:

©programom Planinske zveze Slovenije - CICIBAN PLANINEC

©programom - ODPRAVLJANJE PLAVALNE NEPISMENOSTI

Športni program
ZLATI SONČEK

Priznanja v tekmovalnem delu akcije Ciciban planinec, ki poteka prek Planinske zveze Slovenije so:

- našitek markacije - otroci opravijo pet izletov, ki jih sami dokumentirajo v knjižici Ciciban planinec,
- našitek gorskega apolona - otroci opravijo skupaj deset izletov, ki jih sami dokumentirajo v knjižici Ciciban planinec,
- našitek clusijevega svišča - otroci opravijo skupaj petnajst izletov, ki jih sami dokumentirajo v knjižici Ciciban planinec,
- za opravljenih dvajset izletov otroci prejmejo pesmarico in spominsko diplomo.

Športni program
ZLATI SONČEK

Stopnje učenja plavanja:

0 neplavalec, neprilagojen na vodo

1 neplavalec, stopnja prilagojenosti na vodo 1.

Otrok zna drseti stegnen na vodni površini z rokami naprej. Drsi na prsih z glavo v vodi 5 sekund.

bronasti konjiček

2 neplavalec, stopnja prilagojenosti na vodo 2.

Otrok preplava razdaljo 8 m s poljubno tehniko neprekinjeno, brez vmesnega dotika dna, roba plavališča ali drugega plavalca. Nalogo lahko izvede tudi s plavanjem pod vodo. Plavanje prične v vodi.

srebrni konjiček (B program)

Športni program
ZLATI SONČEK

3 neplavalec, stopnja prilagojenosti na vodo 3.

Otrok preplava razdaljo 25 m s poljubno tehniko neprekinjeno, brez vmesnega dotika dna, roba plavališča ali drugega plavalca. Plavalec lahko razdaljo preplava v eni ali v obeh smereh (v krajših bazenih). Plavanje lahko prične v vodi ali s skokom, vendar realna razdalja plavanja ne sme biti krajša od 25m.

zlati konjiček

4 neplavalec, stopnja prilagojenosti na vodo 4.

Otrok preplava razdaljo 35 m s poljubno tehniko neprekinjeno, brez vmesnega dotika dna, roba plavališča ali drugega plavalca. Plavalec lahko razdaljo preplava v eni ali v obeh smereh (v krajših bazenih). Plavanje prične s skokom v vodo na noge.

delfinček

Športni program
ZLATI SONČE

*Diploma – morski konjiček
delfinček*

Športni program
ZLATI SONČEK

Poudariti pa je treba, da je cilj športnega programa Zlati sonček proces in vadba, ki je koristna za vse učence ne glede na njihove gibalne sposobnosti in različnost v športnem znanju.

Za opravljene naloge otroci dobijo priznanja: malo modro medaljo, malo zlato medaljo, veliko modro medaljo, veliko zlato medaljo

Velik poudarek je dan **izletom**, ki so pomembna vsebina preživljanja prostega časa v vseh življenjskih obdobjih in hkrati del nacionalne identitete slovenskega naroda.

Pomembno mesto imajo naloge, ki so začetek priznanih in priljubljenih razvedrilnih športnih dejavnosti v vseh starostnih obdobjih (plavanje, smučanje, drsanje, pohodništvo, ples).

Športni program
ZLATI SONČEK
Športni program
ZLATI SONČEK

Vrtci, šole in drugi izvajalci programa dobijo vse informacije in gradiva pri odgovornih za šport v občinah.

in

**na ZAVODU ZA ŠPORT SLOVENIJE,
Celovška 25, 1000 Ljubljana**

telefon: 01/43-26-149

URL: <http://www.sportmladih.net/>

Športni program
ZLATI SONČEK

ZAVOD ZA ŠPORT SLOVENIJE

Ministrstvo za šolstvo in šport ter Zavod za šport Slovenije sta leta 1999 pripravila prenovno športne značke za 3., 4. in 5. razred osemletke oziroma za drugo triletnje devetletke.

Program se imeuje Krpan.

Nova likovna podoba, organizacijska zasnova in nekatere vsebinske spremembe naj bi dodatno spodbudile razredne učiteljice in športne pedagoge, da bi obogatili redni proces športne vzgoje.

Program so začeli izvajati v šolskem letu 1999/2000

ZAKAJ DODATNI PROGRAMI

Številne raziskave kažejo, da otrok potrebuje vsaj uro športne dejavnosti dnevno.

Med šestim in desetim letom življenja se telesna rast upočasni, intenzivneje rastejo mišice, stopnja razvitosti koordinacije gibanja pa predstavlja idealen čas za začetek splošne športne vadbe. V bistvu gre za uporabo temeljnih gibanj (tek, skoki, manipulativne in stabilnostne dejavnosti) v nekoliko bolj kompleksni in specifični obliki.

Zaradi hitrega razvoja velikih možganov in predvsem procesa mielinizacije korteksa je to čas optimalnega učenja tistih gibalnih dejavnosti, ki zahtevajo veliko naučenih gibalnih vzorcev (gimnastika, smučanje, plavanje...).

RAZISKAVE KAŽEJO...

Številni avtorji (Vauhnik, 1984, Kovač in Štihec, 1988, Bruner, 1993) menijo, da je dovoljšnja količina stimulacije v gibalnem smislu izjemnega pomena predvsem v otroštvu.

Menger in Tubi (1989) sta dokazala, da športna aktivnost šolskih otrok med 7. in 14. letom spodbuja razvoj novih sposobnosti za učenje.

Spremljave gibalnega (Strel s sod., 1992, 1996, 2000, 2002; Kondrič in Šajber-Pincolič, 1997) in zdravstvenega statusa (Novak s sod., 1993) slovenskih otrok kažejo spremenjene gibalne zmožnosti, pospešeno rast v obdobju adolescence, pogoste zdravstvene težave ter precejšnje obremenjenost s šolskim delom oziroma neprimerno izkoriščenost prostega časa (Jurak s sod., 2002).

SPREMEMBE PROSTOČASNE PONUDBE...

Zaradi spremenjene prostočasne ponudbe (mediji, računalniki ipd.) in večkrat manj kakovostnega procesa športne vzgoje v prvih letih šolanja opažajo avtorji že v obdobju od sedmega do desetega leta manjše zanimanje otrok za gibalne dejavnosti, kar lahko negativno vpliva na njihov gibalni razvoj.

Kršnjakova in Pavlovičova, 1995: slovaški otroci, ki obiskujejo prvi do četrty razred, izbirajo dejavnosti z manjšo fizično obremenitvijo, kot so gledanje televizije (20 odstotkov), branje (17 odstotkov), poslušanje glasbe (12 odstotkov). Šport je uvrščen z 12 odstotki na tretje mesto, 4 odstotki fantov in kar 53 odstotkov deklet pa ni uvrstilo športa med šest najpriljubljenejših prostočasnih dejavnosti.

V prostem času je le 10 odstotkov staršev športno aktivnih skupaj z otroki, ta odstotek pa je še bistveno nižji med 14. in 15. letom otrokove starosti, kar kaže na težave v medsebojnih odnosih med starši in otroki v pubertetnem obdobju, pa tudi na to, da starši s svojim gibalnim potencialom ne morejo slediti otrokom (Strel in Štihec, 1993).

NAMEN PROGRAMA

Otrok mora za svoj osebni razvoj, ustvarjalnost, občutek svobode, pa tudi odgovornosti sodelovati v različnih dejavnostih, situacijah in medsebojnih odnosih tako v procesu učenja in izobraževanja, kot pri različnem delu, kulturnih, estetskih dejavnostih, v umetnosti in športu.

CILJI PROGRAMA

- v mladih spodbuditi veselje in željo po športni igrivosti kot zasnovi poznejšega športnega načina življenja
- obogatiti šolsko športno vzgojo z dodatnimi vsebinami, organizacijskimi in motivacijskimi prijemi
- zjeti čim večje število tistih učencev, ki se navadno ne vključujejo v dodatne športne programe, ker so v gibalnih oziroma športnih nalogah manj uspešni ali ker iz drugih razlogov niso motivirani za športno sodelovanje

▫ spodbuditi zanimanje staršev za telesni in gibalni razvoj njihovih otrok ter jih pritegniti k sodelovanju tako, da bi se morda v prostem času skupaj z otrokom vključili v športne dejavnosti

TEMELJNA STROKOVNA IZHODIŠČA

▫ Izbor vsebin in nalog zajema vse tiste gibalne sposobnosti, ki so za to starostno obdobje najpomembnejše. V prvi vrsti so to skladnost gibanja (koordinacija), natančnost gibanja (preciznost) in ravnotežje. Vidno mesto zavzemajo tudi hitrostne naloge, pri katerih se krepijo vse pomembnejše mišične skupine. Poudarjena je krepitev rok in ramenskega obroča.

▫ Vključene so naloge, ki jih uvrščamo med aerobne športne dejavnosti (tek, pohodništvo).

▫ Pomembno mesto imajo naloge, ki jih je mogoče izvajati na prostem.

▫ Večina nalog je zasnovanih tako, da jih učenci lahko izvajajo tudi zunaj šole.

▫ Nadaljujemo z nekaterimi dejavnostmi, ki so sestavina programa Zlati sonček (pohodništvo, plavanje, rolanje, smučanje, tek).

VSEBINE ŠPORTNEGA PROGRAMA KRPAN

- pohodništvo
- gimnastične prvine
- spretnostne naloge z žogo
- vzdržljivostni tek v pogovornem tempu
- plavanje
- ples
- teorija: vaje za krepitev srca in ožilja; oprema za izlete; zaščita pred klopi; kako varujemo naravo; škodljivost kajenja; kaj so gibalne sposobnosti; ogrevanje pred vadbo in tekmo ipd.

• dodatne naloge: kolesarjenje, drsanje ali rolanje, smučanje

NALOGE - 4. RAZRED devetletke (3. razred osemletke)

GIMNASTIKA (naskok v oporo čepno in odpiranje v stojo na lahteh, premet v stran)

TEK 6 MINUT ZDRŽEMA

DVA IZLETA

DVE NALOGE Z ŽOGO (met na koš, podaja z zamahom nad ramo)

TEORIJA

NALOGE - 5. RAZRED devetletke oz. 4. razred osemletke

PLAVANJE 35 M

PLEZANJE PO ŽRDI

PRESKAKOVANJE KOLEBNICE

DVA IZLETA

DVE NALOGE Z ŽOGO (zgornji odboj, udarec žoge z nogo)

TEORIJA

NALOGE - 5. RAZRED

PLAVANJE 50 M

TEK 10 MINUT ZDRŽEMA

DVA IZLETA

GIMNASTIKA (raznožka, vzmik)

POSKOČNA POLKA

TEORIJA

DOPOLNILNE NALOGE - 4. IN 5. RAZRED

4. RAZRED

KOLESARJENJE

DRSANJE ALI KOTALKANJE ALI ROLANJE

SMUČANJE

5. RAZRED

DRSANJE ALI KOTALKANJE ALI ROLANJE

SMUČANJE

ČLAN RAZREDNE REPREZENTANCE

NALOGE - 5. RAZRED

PLAVANJE 50 M

TEK 10 MINUT ZDRŽEMA

DVA IZLETA

GIMNASTIKA (raznožka, vzmik)

POSKOČNA POLKA

TEORIJA

POSEBNI POUČENI ...

Poudariti pa je treba, da je cilj športnega programa Krpan proces in vadba, ki je koristna za vse učence ne glede na njihove gibalne sposobnosti in različnost v športnem znanju.

Za vključitev v program dobijo otroci diplomo, za opravljene naloge pa priznanja: bronasto, srebrno in zlato medaljo.

Velik poudarek je dan **izletom**, ki so pomembna vsebina preživljanja prostega časa v vseh življenjskih obdobjih in hkrati del nacionalne identitete slovenskega naroda.

Program nadaljuje z dejavnostmi, povezanimi z učenjem **plavanja**.

Pomembno mesto imajo naloge, ki so začetek priznanih in priljubljenih razvedrilnih športnih dejavnosti v vseh starostnih obdobjih (plavanje, smučanje, drsanje, pohodništvo, ples).

INFORMACIJE ...

Šole in drugi izvajalci programa dobijo vse informacije in gradiva pri odgovornih za šport v občinah.

in

**na ZAVODU ZA ŠPORT SLOVENIJE,
Celovška 25, 1000 Ljubljana**

www.sportmladih.net

**ZAVOD ZA ŠPORT SLOVENIJE
in**

Ministrstvo za šolstvo in šport - Sektor za šport

VSEBINE PLAVANJA V UČNEM NAČRTU ZA OSNOVNO ŠOLO IN NJIHOVO UDEJANJANJE

dr. Gregor Jurak
dr. Marjeta Kovač

Univerza v Ljubljani

Fakulteta za šport

Plavanje v učnem načrtu

□20-urni tečaj v 1. triletju (naučiti se tehnike plavanja, preplavati 25 m)

□šola v naravi v 2. triletju (spopolniti tehniko,boljšati plavalno vzdržljivost)

□nacionalno preverjanje znanja plavanja ob začetku 3. triletja (standard znanja plavanja v SLO)

□plavalni tečaj za neplavalce v 3. triletju

□izbirni predmet Plavanje

□vsebine plavanja in dejavnosti v vodi v izbirnih predmetih Šport za zdravje in Šport za sprostitev

□športni dan s plavalnimi vsebinami

Učenje in znanje plavanja danes

□3-komponentnost plavanja

- prilagojenost na vodo,
- znanje tehnike in
- sposobnost, da z izbrano tehniko plavalec preplava daljše razdalje

Učenje in znanje plavanja danes:

prilagajanje na vodo

□povezava s športnim programom Zlati sonček

- 64.673 vključenih malih šolarjev, prvošolcev in drugošolcev v šolskem letu 2001/02
- naloga: drsenje (bronasti morski konjiček), preplavati 8 m (srebrni morski konjiček), preplavati 25m (zlato morski konjiček)
- organizacija: pristojne službe lokalne skupnosti, vrtci
- kader: večinoma strokovno usposobljen kader, redkeje vzgojiteljice
- pokrivanje stroškov: lokalne skupnosti, starši, Zavod za šport SLO
- 27.567 refundacij za vključene otroke v programe prilagajanja
- vključevanje otrok: po oceni 50%

Učenje in znanje plavanja danes:

plavalni tečaji na razredni stopnji

□povezava s športnim programom Zlati sonček in Krpan

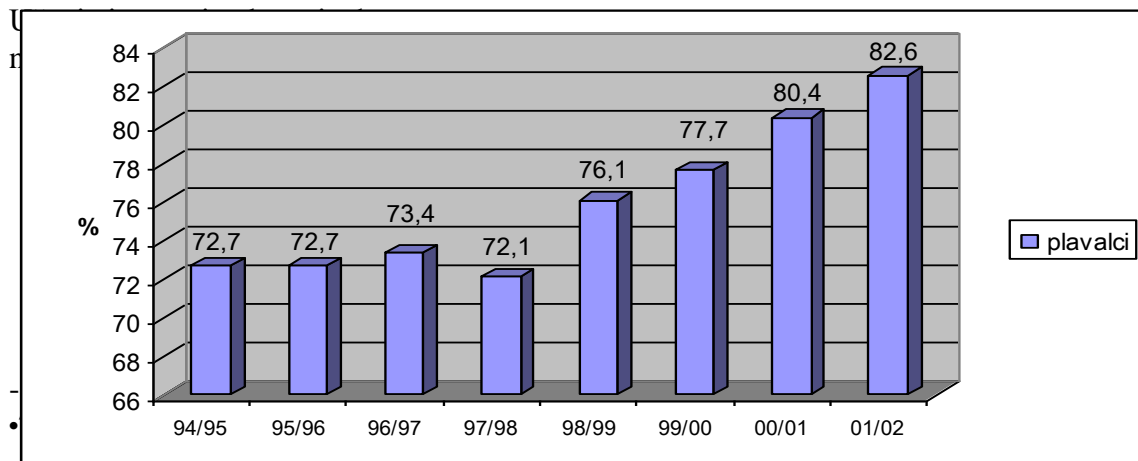
- naloga Zlati sonček: preplavati 25m (zlato morski konjiček)
- naloga Krpan: preplavati 35m (delfinček), preplavati 50 m (bronasti delfin)
- organizacija: pristojne službe lokalne skupnosti, šole
- razred izvedbe: 2., 3. ali 4. razred osemletke
- kader: večinoma strokovno usposobljen kader, manj pogosto športni pedagogi, razredne učiteljice skoraj nikjer
- pokrivanje stroškov: ponekod v celoti lokalne skupnosti, drugje še starši, MŠZŠ
- vključevanje otrok: po oceni 60%

Učenje in znanje plavanja danes:

poletna šola v naravi

□povezava s športnim programom Krpan

- naloga Krpan: preplavati 35m (delfinček), preplavati 50 m (bronasti delfin)
- organizacija: šole
- razred izvedbe: 4. ali 5. razred osemletke
- kader: večinoma športni pedagogi
- pokrivanje stroškov: starši stroški bivanja in nastavitve, država stroški strokovnega kadra

- udeležba: okoli 78% šol

Učenje in znanje plavanja danes:

plavalni tečaji za neplavalce na predmetni stopnji

□ povezava s projektom Odpravljanje plavalne nepismenosti učencev na predmetni stopnji

- 15-urni tečaj
- sofinanciranje s strani Zavoda za šport Slovenije
- organizacija: pristojne službe lokalne skupnosti, šole
- kader: strokovno usposobljen kader, športni pedagogi
- udeležba: 20% neplavalcev

– slaba organiziranost znotraj šol

– približno 6% učencev neznanje plavanja

Prehod v devetletko, težave in rešitve: prilagajanje na vodo

- skrajšan čas vrtca
  - kako izvesti dejavnosti zadnjega leta?
  - alternativa
    - pripravljenost za izvedbo v 1. razredu: korak naprej, saj je OŠ obvezna za vse otroke
    - najlažje v krajih, kjer je ustaljeno poučevanje
    - šole niso pripravljene na izvedbo:
    - vodstva vrtcev in izvajalci pripraviti načrt za učenje dveh generacij otrok
    - prostorske težave
  - finance: Nacionalni program športa
- Prehod v devetletko, težave in rešitve: plavalni tečaj v 1. triletju
- del rednega šolskega pouka: šola ga mora izpeljati, tečaj je za učence obvezen
  - v večini krajev ustaljeno delo
  - organizacijske težave zaradi učenja več generacij
  - kader: Zakon o športu, Odredba o normativih in standardih, Zakon o varstvu pred utopitvami

Prehod v devetletko, težave in rešitve: plavalni tečaj v 1. triletju

- finance: ZOFVI
  - državni proračun: plačilo dela
  - lokalne skupnosti: najem bazena, učna oprema, prevoz
- plačilo strokovnega kadra:
  - pooblaščen izvajalci: ni težav
  - šole same: delovna obveznost razrednega učitelja, izvaja športni pedagog
  - dolžnost ravnatelja, da organizira delovno obveznost

Prehod v devetletko, težave in rešitve: plavalni tečaj v 1. triletju

- strokovna usposobljenost kadra
    - programi izobraževanja razrednih učiteljic
    - naročeni programi stalnega strokovnega spopolnjevanja za obstoječ kader
- Prehod v devetletko, težave in rešitve: plavalni tečaj v 1. triletju

- kje so težave
    - pretežno v okoljih, kjer so lokalne skupnosti prelagale večji del stroškov na šole in posredno na starše
  - učenja plavanja je opredeljeno kot prednostna naloga lokalnih skupnosti na področju športa otrok in mladine (Nacionalni program športa)
    - najlažje udejanjanje skozi šolski sistem
  - primerne vodne površine za učenje plavanja
    - 142 bazenskih kopališč
    - 30 učencev na 1 m² primernih vodnih površin
- Prehod v devetletko, težave in rešitve: šola v naravi s plavalnimi vsebinami
- organizacijsko zahtevna naloga
  - vsebina in organizacija: podlaga zakonodaja
  - opazna pretirana hedonistična usmeritev
  - trend kadra z ozkimi specialnimi strokovnimi znanji iz posameznih športnih zvrsti
  - pomen doktrine in materialnih zmožnosti CŠOD:
    - vsaj 5 do 10 objektov, ki bi omogočali učenje plavanja
    - šole, ki v bližini nimajo primernih površin za učenje plavanja
- Prehod v devetletko, težave in rešitve: spremljanje plavalnega razvoja
- šole ne vedo, kakšno je znanje plavanja otrok
  - določiti odgovornega pedagoga za učenje plavanja na šoli
    - zbirka podatkov o programih učenja in znanju plavanja učencev
    - obveščanje staršev in učiteljskega zbora
    - organizacija učenja plavanja
    - sodelovanje z odgovornimi na lokalni skupnosti in ZŠS in MŠZŠ
  - računalniški program Morski konjiček
- Prehod v devetletko, težave in rešitve: <http://www.slo-sport.org/morskikonjicek>
- brezplačna uporaba
  - hitra in enostavna spremljava znanja plavanja
    - skladno z učnim načrtom v 6. razredu pregled znanja plavanja učencev
    - preverjanje znanja neplavalcev
  - analiza znanja po posameznem učencu, oddelku, razredu in šoli
    - vključevanje neplavalcev v tečaje
  - elektronski prenos podatkov
    - analiza znanja plavanja na nacionalni ravni
- Sklep
- povezovanje in nadgradnja za otroke obveznih in interesnih oblik učenja plavanja
  - enako povezan sistem financiranja: državni, lokalni in družinski proračun
  - naloga vrtcev, šol, odgovornih za šport na lokalni ravni in pristojnega ministrstva:
    - ZAGOTOVITI POGOJE ZA IZVEDBO UČENJA PLAVANJA
    - POISKATI OKOLJU NAJPRIMERNEJŠE ORGANIZACIJSKE IN DRUGE REŠITVE ZA NEMOTEN POUK PLAVANJA PRI PREHODU NA DEVETLETKO

VARNOST PRI ŠPORTNI VZGOJI

dr. Marjeta Kovač, dr. Janko Strel, Marjan Plavčak
Fakulteta za šport,
Oš Prebold
2003

LITERATURA

- Kovač, M., Novak, D. (2001). Učni načrt. Program osnovnošolskega izobraževanja. Športna vzgoja. MŠZŠ in Zavod RS za šolstvo.
- Odredba o normativih in standardih ter elementih za sistemizacijo delovnih mest, ki so podlaga za organizacijo in financiranje programov devetletne osnovne šole iz sredstev državnega proračuna (1999). Uradni list RS št. 27/99.
- Odredba o normativih in standardih v splošnih in strokovnih gimnazijah. Uradni list RS, št.45/98.
- Zakon o varstvu pred utopitvami. (2000). Uradni list RS št. 44/00.
- Kunstek, A. (2002). Problem varnosti pri pouku športne vzgoje. V: Kovač, M., Škof, B. (ur.). Zbornik 15. strokovnega posveta športnih pedagogov Slovenije. Nova Gorica, 7.-9. 2002; str. 175-186.
- Zakon o varnosti in zdravju pri delu. Ur. list RS št. 56/99.
- Pravilnik o načinu izdelave izjave o varnosti z oceno tveganja. Ur. list RS št. 30/00.
- Jereb, B., Burnik, S., Kocjan, T. (2002). Varno v gore. V: Kovač, M., Škof, B. (ur.). Zbornik 15. strokovnega posveta športnih pedagogov Slovenije. Nova Gorica, 7.-9. 2002; str. 187-190.
- Krpac, F., Šček, M. (2002). Planinske nezgode in nesreče osnovnošolcev v Sloveniji. V: Kovač, M., Škof, B. (ur.). Zbornik 15. strokovnega posveta športnih pedagogov Slovenije. Nova Gorica, 7.-9. 11. 2002; str. 196-200.
- Plavčak, M. (2002). Varnost pri pouku športne vzgoje v drugem in tretjem triletju osnovne šole. V: Kovač, M., Škof, B. (ur.). Zbornik 15. strokovnega posveta športnih pedagogov Slovenije. Nova Gorica, 7.-9. 11. 2002; str. 203-210.
- Štemberger, V. (2002). Varnost v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju devetletne osnovne šole z vidika doseganja normativov in standardov. V: Kovač, M., Škof, B. (ur.). Zbornik 15. strokovnega posveta športnih pedagogov Slovenije. Nova Gorica, 7.-9. 11. 2002; str. 211-216.
- Plavčak, M. (2000). Varna športna vzgoja. V: Škof, B., Kogovšek, T., Rot, A. (ur.). Zbornik 13. strokovnega posveta športnih pedagogov Slovenije. Rogaška Slatina, 26.-28. 10. 2000; str. 443-450.
- Štemberger, V. (2002). Varnost v prvem vzgojno-izobraževalnem obdobju devetletne osnovne šole z vidika doseganja normativov in standardov. V: Kovač, M., Škof, B. (ur.). Zbornik 15. strokovnega posveta športnih pedagogov Slovenije. Nova Gorica, 7.-9. 11. 2002; str. 211-216.

NAJPOMEMBNEJŠA ZAKONSKA PODLAGA

- Zakon o osnovni šoli (IX. Poglavje) – šola vodi zbirko podatkov o učencih, ki zajemajo zdravstvene posebnosti
- Odredba o normativih in standardih in sistemizaciji delovnih mest devetletne osnovne šole (merila za oblikovanje učnih skupin, spremstvo na ekskurzijah in velikost skupin pri plavanju, smučanju in kolesarskem izpitu)

- Odredba o normativih in standardih v splošnih in strokovnih gimnazijah. Uradni list RS, št.45/98.
- normativi Planinske zveze Slovenije
- Učni načrt za športno vzgojo

NEVARNOSTI

- Objektivne
- Subjektivne

OBJEKTIVNE NEVARNOSTI

- orodje in pripomočki (poškodovano, neprimerno za razvojno stopnjo, nevzdrževano, npr. smuči, kolesa, potapljaška oprema...),
- postavitve orodja (ni dodatnih blazin, preblizu stene, ni dobro pričvrščeno...)
- neprimeren prostor (slaba osvetlitev, neprimerna toplota, drseča tla, slaba prezračevnost...)
- neprimerna osebna oprema (drseči copati, neprimerna pohodniška obutev, slaba toplotna izolacija oblačila...)
- vadba brez potrebne opreme (ščitniki za kolena, komolce in zapestja, čelade)
- preveliko število vadečih

NEKATERE OBJEKTIVNE NEVARNOSTI pri dejavnostih v naravi

- Gore - padajoče kamenje, poledenela pobočja, svež, neuležan sneg, strma in mokra travnata pobočja, megla, veter ...
- Plavališča - slaba dostopnost obrežja, motna voda, poraščeno dno, ježki in skale; vrtinci, deriča voda, močni tokovi, vročina, močno sonce ...
- Smučišča – poledenela smučišča, kamenje, slabo označene proge, svež mehak sneg, težak južen sneg, močno sonce ...

SUBJEKTIVNE NEVARNOSTI

- neogretost,
- slabo počutje, zdravstveno stanje ne omogoča večjih naporov, učitelj ne pozna zdravstvenega stanja (npr. epilepsije, srčnih bolezni)
- precenjevanje svojih sposobnosti
- pretiravanje (neprimerna obremenitev)
- podcenjevanje nevarnosti (pohodništvo, potapljanje, kajak – kanu...)
- neznanje ali pomanjkljivo znanje (gibalno in teoretično)
- nespoštovanje pravil
- neprimerno obnašanje (agresivnost, pretepi, povračilni ukrepi)

POŠKODBE

- Raziskav, ki bi dale natančnejše podatke, ni.
- Podatki zavarovalnic kažejo, da se največ športnih poškodb zgodi zunaj šole pri neorganizirani športni vadbi, na neurejenih igriščih, pri vadbi brez nadzora, običajno pri rolanju, rolkanju, nogometu in košarki;
- Največ je udarnin (kolena, komolci), poškodb zob, vsekanin glave.
- Bistvenih razlik v številu poškodb med spoloma ni.
- Invalidnosti zaradi poškodb pri športni vzgoji v zadnjem času ni bilo
- Povečuje se število poškodb športnih pedagogov v času pouka.

KAKO SE ZAVAROVATI

- Poznavanje nevarnosti pri posameznih športih (športi se po stopnji nevarnosti zelo razlikujejo)
- Priprava na vadbo (učiteljeva priprava, priprava športnih pripomočkov in vadbenega prostora; predhodni ukrepi pri dejavnostih zunaj šole)
- Primerno ogrevanje na začetku ure
- Glavni del mora slediti didaktičnim načelom (postopnost, od lažjega k težjemu; vsebine in oblike dela izbiramo glede na vadbeni prostor in število vadečih...)
- Primerna izbira športnih pripomočkov
- Primerna izbira prostora, terena (npr. smučanje; pohodništvo)
- Primerna športna oprema otrok (obleka, obutev, nakit, spenjanje las, žvečilni gumi)
- Poznati zdravstvene probleme otrok, sposobnosti in znanja
- Dati natančna navodila pred izvedbo dejavnosti (ustna pri rednem pouku in pisna pri športnih dnevih in šolah v naravi)
- Poznati in spoštovati normativna izhodišča
- Zavarovanje otrok (individualno, skupinsko)
- Zavarovanje učitelja (nezgodno zavarovanje, zavarovanje proti civilnopravni odgovornosti)
- Ob poškodbi oskrbeti poškodovanca, obvestiti starše in napisati poročilo (glej zapisnik o nezgodi in poškodbi otroka)
- V bližini naj bo vedno komplet prve pomoči in telefonske številke reševalne postaje

OTROCI, KI SO OPRAVIČENI ŠPORTNE VZGOJE

- Nihče naj ne bi bil popolnoma opravičen športne vzgoje.
- Otrokom, ki imajo kakršnekoli zdravstvene težave, je treba prilagoditi športno vzgojo (vsebine, obseg in obremenitev pri vadbi).
- Posebno pozornost posvetimo tem otrokom pri dejavnostih zunaj šole
- Otrok naj pozna svoje omejitve (astmatiki, srčni bolniki...)
- Pri določenih zdravstvenih pomanjkljivostih uporabimo merilec srčne frekvence.

VSEBINA ZAPISNIKA O NEZGODI IN POŠKODBI OTROKA

- Šola
- Podatki o otroku (ime in priimek, datum rojstva, razred, stalno prebivališče)
- Podatki o nezgodi in poškodbi (kraj nesreče, čas (datum in ura), vrsta poškodbe, opis okoliščin, v katerih je nastala poškodba)
- Ukrepi (nudenje prve pomoči, spremstvo poškodovanca in prevzem v strokovno oskrbo ali staršem, obvestilo staršem in vodstvu šole)
- Podpis zapisnika (zapisnikarja in enega od očividcev)

INDIVIDUALIZACIJA PRI POUKU ŠPORTNE VZGOJE

dr. Gregor Jurak

dr. Marjeta Kovač

VSEBINA

□ LITERATURA

□ ZGODOVINSKI VIDIK INDIVIDUALIZACIJE

□VZROKI ZA INDIVIDUALIZACIJO

□POJEM INDIVIDUALIZACIJE

- kaj je individualizacija
- razlika med individualizacijo in diferenciacijo
- merila za razlikovanje
- načini uvrščanja v skupine

□INDIVIDUALIZACIJA V UČNEM NAČRTU ZA ŠPORTNO VZGOJO ZA OSNOVNO ŠOLO

- pojavnne oblike individualizacije
- individualno delo kot oblika dela
- individualizacija znotraj drugih oblik dela
- nivojski pouk
- »dosedanje izkušnje

□NAČRTOVANJE INDIVIDUALIZACIJE

□INDIVIDUALIZACIJA IN OCENJEVANJE

LITERATURA

- Adamič, M. (1995). Odnos učiteljev do učne diferenciacije v osnovni šoli. Vzgoja in izobraževanje, 6:21-24.
- Domanjko, M., Ješovnik, N. (1992). Notranja in fleksibilna učna diferenciacija in individualizacija pri pouku angleškega jezika. Vzgoja in izobraževanje, 23, 4.
- Galeša, M. (1995). Specialna metodika individualizacije. Radovljica: Didakta.
- Glonar, J. (1971). Učenci so pri pouku telesne vzgoje razdeljeni po sposobnosti v tri skupine. Telesna kultura, 1971, 9-10, 11-12, str. 34-35.
- Piciga, D (1993). Kje so strokovni argumenti za zunanjo diferenciacijo (str. 36-38). Radovljica: Didakta.
- Strmčnik, F. (1987). Sodobna šola v luči učne diferenciacije in individualizacije. Ljubljana: Zveza organizacij za tehnično kulturo Slovenije.
- Strmčnik, F. (1991). Opredelitev in utemeljitev učne diferenciacije in individualizacije. Izbrana poglavja iz didaktike (81-101). Novo mesto: Pedagoška obzorja.
- Strmčnik, F. (1996). Vzgojno izobraževalni cilji. Sodobna pedagogika, 47, 7-8: 309-324.
- Učni načrt za športno vzgojo za osnovno šolo (1998). Ljubljana: Urad za šolstvo RS.
- Učni načrt za športno vzgojo za gimnazijo (1998). Ljubljana: Urad za šolstvo RS.

ZGODOVINA

IZOBRAŽEVALNI SISTEMI IN INDIVIDUALIZACIJA

- Komensky (17. stol.): 1 učitelj poučuje 100 učencev
- Bell&Lancaster (začetek 19. stol.): monitorski sistem
- Dottrens (začetek 20. stol.): učni lističi
- Adler (20.stol.): individualna psihologija in pedagogika
- Parkhurst (20. stol.): Dalton načrt - skrajna individualna organizacija pouka

ZGODOVINA

ŠPORTNA VZGOJA IN INDIVIDUALIZACIJA

- Nemčija (1970): skupine ABC, potrebni dobri materialni in kadrovski pogoji
- Slovenija (1991): nivojski pouk OŠ Velika Nedelja

ZAKAJ INDIVIDUALIZACIJA

- Želja po avtonomnosti in drugačnosti je v vsakem človeku.
- Vsak otrok je individualna in specifična osebnostna celota, ki je v specifičnem razmerju do učnega cilja, vsebine, metode in sredstev.

ZAKAJ INDIVIDUALIZIRATI DELO

Zaradi velikih razlik v:

- znanju,
- gibalnih sposobnostih in telesnih značilnosti,
- motivaciji,
- pripravljenosti za delo,
- socialnih odnosih in
- različnih zdravstvenih posebnosti posameznika.

ZAKAJ INDIVIDUALIZACIJA

KAJ JE INDIVIDUALIZACIJA

Strmčnik (1987):

“Individualizacija je **učno načelo**, ki zahteva od šole in učitelja, da odkrivata, spoštujeta in razvijata utemeljene **individualne razlike med učenci**, da skušata sicer **skupno poučevanje** in učenje čim bolj **individualizirati in personalizirati**, se pravi **prilagoditi** individualnim **vzgojnim** in **učnim** posebnostim, potrebam, željam in **nagnjenjem** posameznega učenca ter mu omogočiti kar se da **samostojno učno delo.**”

KAJ JE INDIVIDUALIZACIJA

Individualizacija deluje na 4 razvojnih ravneh

(Galeša, 1995:89):

- kot didaktično načelo individualnosti,
- kot učna oblika,
- kot operativno vzgojno-izobraževalno vodilo,
- kot posebno vzgojno-izobraževalni formativni proces.

KAJ JE INDIVIDUALIZACIJA

Individualizacijo lahko izvajamo s prilagajanjem

(Galeša, 1995:95):

- programa, vsebin
- organizacije programa, vsebin
- hitrosti napredovanja
- ciljev izobraževanja
- organizacije vzgojno-izobraževalnega okolja

INDIVIDUALIZACIJA-DIFERENCIACIJA

- individualizacija: učno (didaktično) načelo prilagajanja ciljev, vsebine in hitrosti poučevanja posamezniku (psihološki vidik)

diferenciacija: pretežno organizacijski ukrep (socialno-sociološki vidik)

podrejenost pojmov glede na dimenzijo

MERILA ZA RAZLIKOVANJE

znanje

sposobnosti

socialni odnosi

motivacija

zdravstveni status

NAČINI UVRŠČANJA V SKUPINE

▪ subjektivno (opazovanje)

▪ objektivno (merjenje: testi gibalnih znanj, ŠVK in drugi testi gibalnih sposobnosti, sociogram, merjenje srčnega utrip ipd.)

INDIVIDUALIZACIJA V UČNEM NAČRTU

SPLOŠNA IZHODIŠČA ZA DELO UČITELJA:

- športna vzgoja mora biti sredstvo celostnega razvoja osebnosti,
- **spoštovati mora načelo enakih možnosti za vse učence in upoštevati njihovo različnost,**
- **pedagoški proces vodi tako, da bo vsak učenec uspešen in motiviran,**
- igra kot vir sprostitve in sredstvo vzgoje mora biti vključena v vsako uro športne vzgoje,
- učnoljubna naravnost učnega načrta dopušča določeno stopnjo avtonomije šole in učitelja ter sočasno zahteva prevzem strokovne odgovornosti za ustrezno izbiro vsebin, metod in oblik dela,

INDIVIDUALIZACIJA V UČNEM NAČRTU

SPLOŠNA IZHODIŠČA ZA DELO UČITELJA (nadaljevanje):

- načrtno mora spodbujati otroke k humanim medsebojnim odnosom in k športnemu obnašanju (fair playu),
- **posebno skrb mora nameniti nadarjenim za šport in otrokom s posebnimi potrebami,**
- povezuje športno dejavnost z drugimi predmetnimi področji,
- **načrtno spremlja in vrednoti otrokove dosežke in njegov trud ter ga spodbuja k športni dejavnosti,**
- spoštovati mora predpisane standarde in normativna izhodišča ter poskrbeti za varnost pri vadbi.

POJAVNE OBLIKE

Notranja diferenciacija in individualizacija (športnovzgojni karton, merilci srčne frekvence, individualno delo,)

fleksibilna diferenciacija in individualizacija (nivojski pouk)

zunanja diferenciacija (športni oddelki v osnovni šoli za tiste, ki želijo več športa, in gimnaziji za nadarjene športnike)

INDIVIDUALIZACIJA JE PRI ŠPORTNI VZGOJI MOČNO PRISOTNA VES ČAS, SAJ NALOGE POGOSTOKRAT NISO NATANČNO OPREDELJENE

INDIVIDUALNO DELO

☛ učenci samostojno izvajajo zadane naloge

☛ učitelj daje navodila o nalogi, načinu in pravilih dela ter povratne informacije o poteku oz. rezultatih dela

– popolna individualizacija (vrhunski šport): težavnost nalog prilagojena individualnim sposobnostim vsakega človeka posebej

– v šoli: individualno delo v kombinaciji znotraj skupinskega in frontalnega dela (delo z osebnimi kartoni in delo z merilci srčnega utripa)

slabost: izključeno neposredno sodelovanje z drugimi

ZNOTRAJ DRUGIH OBLIK DELA

delo v parih, delo v skupinah

vadba po postajah

obhodna vadba

vadba z dodatnimi nalogami in vadba z dopolnilnimi nalogami

nivojski pouk

NIVOJSKI POUK

vzgojno-izobraževalni proces, ki poteka na različnih, navadno na treh ravneh zahtevnosti

vidik načrtovanja in izvedbe: 3 programi tečejo vzporedno in jih vodi eden ali več učiteljev

diferencirani cilji, vsebine, metodični postopki, obremenitve

razlikovanje je prožno

smiselna uporaba pri težjih vsebinah in v določenih razvojnih obdobjih

ni ločitve po spolu

DOSEDANJE IZKUŠNJE

- nivojski pouk je primeren zlasti **za pete in šeste razrede**, manj za sedme in osme
- število ur, ki jih namenimo nivojskemu pouku, je odvisno od stopnje učnovzgojnega procesa (primernejši je zlasti za utrjevanje), vendar naj bi bilo teh ur **med 1/3 in 2/3 vseh ur**

- napredujejo zlasti **dekleta in slabša skupina**

- viden je napredek v stopnji **osvojenosti športnih znanj**, manj pa v dvigu ravni motoričnega statusa

- **zmanjšale** so se **razlike** med učenci

- **povečala** se je **motivacija** otrok za šport, zlasti tistih, ki niso nadpovprečno nadarjeni za šport

- učitelji bolj spoznajo učence in jim **prilagodijo vsebino in način dela**.

NAČRTOVANJE

- individualizacija ciljev glede na znanje, sposobnosti, motivacijo in individualni tempo razvoja posameznega učenca
  - izbira primernih vsebin, metod in oblik dela
  - priprava programa (vključevanje staršev in zdravstvene službe) – točkovanje
  - vključevanje v interesne dejavnosti, usmerjanje v klube
- OCENJEVANJE**
- učni načrt opredeljuje splošne standarde znanja
  - učni načrt poudarja individualizacijo

DELO Z NADARJENIMI PRI POUKU ŠPORTNE VZGOJE

dr. Marjeta Kovač

VSEBINA

MOŽNOSTI ZA DELO S ŠPORTNO NADARJENIMI UČENCI

- INTERESNE DEJAVNOSTI
- NIVOJSKI POUK
- ŠPORTNI ODDELKI V OSNOVNI IN SREDNJI ŠOLI
- PRAVILNIK O PRILAGAJANJU ŠOLSKIH OBVEZNOSTI (ureja status učencev in dijakov športnikov)

LITERATURA

- Cankar, A. s sod. (1991). Konceptija in strategija športne vzgoje v Sloveniji. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.
- Cankar, A. s sod. (1995). Športni oddelek v gimnaziji - Možnosti za delo z dijaki, nadarjenimi za šport. Ljubljana: MŠŠ in Zavod RS za šolstvo.
- Cankar, A., Kovač, M., Novak, J. (1996). Možnosti za delo z učenci in dijaki, nadarjenimi za šport. Ljubljana: MŠŠ. Šport mladih 96/20-21.
- Kovač, M. s sod. (1991). Možnosti za delo s športno nadarjenimi učenci - Športni oddelek v osnovni šoli. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo in šport.
- Kovač, M. s sod. (1999). Športniki in zakonodaja. Ljubljana: Zavod za šport Slovenije, MŠŠ in FŠ.
- Kovač, M. (1999). Športne interesne dejavnosti in športni oddelki v osnovni šoli. Ljubljana: OKS.
- Novak, D., Petrović, K., Tušak, M., Kovač, M. (1990). Športni razred z motoričnega, socialno-demografskega, psihološkega in mikrosociološkega vidika. Ljubljana: Inštitut za kineziologijo.
- Šturm, J. (1992). Nekateri splošni vidiki dela s športno nadarjenimi učenci: Gradivo za seminar v okviru stalnega strokovnega spopolnjevanja športnih pedagogov. Ljubljana: Fakulteta za šport.

□ Nacionalni program športa v Republiki Sloveniji (2000). Ljubljana: MŠŠ in Zavod za šport Slovenije.

□ Učni načrt za športno vzgojo za osnovno šolo (1998). Ljubljana: Urad za šolstvo RS.

□ Učni načrt za športno vzgojo za gimnazije s športnimi oddelki (1998). Ljubljana: Urad za šolstvo RS.

ZGODOVINA

□ interesne dejavnosti se pojavljajo že pred drugo svetovno vojno

□ nivojski pouk se je pojavil leta 1991

□ športni oddelki v osnovni šoli in gimnaziji so v Sloveniji organizirani že v sedemdesetih letih

□ uradno se pojavi prvi športni razred na OŠ v šol. letu 1985/86

□ športni oddelki v gimnaziji so uradno ustanovljeni 1990/91

ZAKAJ SKRIB ZA NADARJENE

↳ strokovnosti dela z mladimi

↳ skrbi za usklajen športni razvoj in šolanje mladih

KAJ JE NADARJENOST

Strmčnik (1995): "Nadarjenost je vsota danih in pridobljenih dejavnikov, ki omogočajo nadpovprečne stvarne ali le latentne, osebno ali družbeno koristne stvaritve na enem ali več toriščih ljudske dejavnosti."

Šturm (1992): "...nadarjen je tisti subjekt, ki doseže visoko raven učinkovitosti v neki dejavnosti ali na nekem področju dejavnosti".

ODPRTA VPRAŠANJA

□ **struktura nadarjenosti** (šport, umetnost, jeziki)

□ **obseg nadarjenosti** (parcialna nadarjenost ali univerzalna nadarjenost)

□ **graduacija** (stopnja nadarjenosti ali nenadarjenosti)

□ **poreklo** (prirojenost, pridobljenost)

ODPRTA VPRAŠANJA

□ kdaj in kako odkrivati nadarjene

□ kako jih usmerjati

□ kako skrbeti za njihov razvoj

IZHODIŠČA ZA DELO

V ospredju morata biti dve izhodišči:

□ razvoj nadarjenosti ne sme škoditi razvoju otroka

□ pri skrbi za nadarjene ne smejo biti v ospredju komercialni in politični cilji

NEGATIVNE USMERITVE PRI DELU Z MLADIMI

- zanemarjanje strokovnega in povečevanje amaterskega dela
- finančna sredstva se delijo na podlagi rezultatov, kar povzroča hiter razvoj in relativno uspešnost v mlajših kategorijah ter pogosto neuspešnost v kasnejšem obdobju
- številne poškodbe mladih
- zanemarjanje šole

ŠPORTNI ODDELKI V OSNOVNI ŠOLI

- okrog 40 šol s športnimi oddelki
- bogatejša športna vzgoja običajno s petimi urami tedensko in dodatnimi tečaji ali šolami v naravi
- tri šole tak način dela ponujajo vsem učencem
- vpis je odprt, program je dostopen vsem

ŠPORTNI ODDELKI V OSNOVNI ŠOLI

- šola organizira športne oddelke, če se za to odloči svet šole
- finančni prispevki staršev ali lokalne skupnosti za povečano število ur in dva učitelja na uri ter dodatne programe
- finančni prispevki staršev so od 700,00 SIT do 2000,00 SIT

DOSEDANJE IZKUŠNJE

- Opravljene raziskave kažejo, da športni oddeli pozitivno vplivajo na športno življenje celotne šole (Novak s sod., 1990)
- v začetnem obdobju so starši vpisovali otroke predvsem zaradi tega, ker so jih želeli vključiti v vrhunski šport (Gubanc, 1999)
- danes starši vpisujejo otroke predvsem zato, ker menijo, da je to koristno za njihovega otroka predvsem zaradi zdravja, pridobivanja novih znanj in koristnega preživljanja otrokovega časa (Gubanc, 1999)

ŠPORTNI ODDELKI V GIMNAZIJI

- v Sloveniji imamo enajst gimnazij s športnimi oddelki
- namenjeni so nadarjenim mladim športnikom, ki redno trenirajo in tekmujejo v mladinskih ali članskih kategorijah in dosejajo zelo dobre rezultate
- vpis: učni uspeh v OŠ, športni dosežki, zdravniško potrdilo o zdravstvenem statusu, potrdilo kluba o rednem treningu

ŠPORTNI ODDELKI V GIMNAZIJI - RAZISKAVA

- preučevali smo uspešnost dela z vzgojno-izobraževalnega, psihološkega in sociološkega vidika
- vpliv posebne organizacije na športni razvoj posameznika
- optimalno organizacijo dela
- finačno strukturo modela

uskladitev z zakonodajo
DOSEDANJE IZKUŠNJE

- Športniki ne zaostajajo bistveno v učnem uspehu od dijakov v običajnih razredih
- stabilnost šolskih dosežkov pozitivno vpliva tudi na športne dosežke
- sodelovanje s trenerji še vedno ni najboljše
- izjemno pozitivne vplive ima individualno delo s posamezniki
- na športnem področju je v prvih dveh letih v ospredju široko zasnovano delo, nato pa sledi specializacija, kjer se v delo vključujejo trenerji
- v tretjem letniku številni športniki prenehajo z rednim treningom ali pa se preusmerijo v drug šport

FINANCIRANJE ŠPORTNIH ODDELKOV V GIMNAZIJAH

Državni proračun - šolstvo:

- celoten program dela v šoli (šest ur športne vzgoje tedensko, manjše število dijakov v oddelku - največ 22, individualno delo z dijaki, strokono spopolnjevanje kadrov)

Državni proračun - šport:

- nadstandardna športna oprema, zavarovanje dijakov in pedagogov

FINANCIRANJE ŠPORTNIH ODDELKOV V GIMNAZIJAH

Lokalne skupnosti:

- prispevajo del sredstev za najem športnih objektov (npr. stadion, bazen...)

Šola in starši ter sponzorji in donatorji:

- posebna športna oprema, šole v naravi, prehrana

ZAKONODAJA

– ZAKON O OSNOVNI ŠOLI

– ZAKON O GIMNAZIJAH

– ZAKON O POKLICNEM IN STROKOVNEM IZOBRAŽEVANJU

– PRAVILNIK O PRILAGAJANJU ŠOLSКИH OBVEZNOSTI

– PRAVILNIK O PREVERJANJU IN OCENJEVANJU ZNANJA TER
NAPREDOVANJU UČENCEV V OSNOVNI ŠOLI

– PRAVILNIK O PREVERJANJU IN OCENJEVANJU ZNANJA TER
NAPREDOVANJU UČENCEV V 9-LETNI OSNOVNI ŠOLI

– PRAVILNIK O PRAVICAH IN DOLŽNOSTIH UČENCEV V OSNOVNI ŠOLI

– PRAVILNIK O PREVERJANJU IN OCENJEVANJU ZNANJA V
GIMNAZIJAH

– PRAVILNIK O PREVERJANJU IN OCENJEVANJU ZNANJA V POKLICNEM
IN STROKOVNEM IZOBRAŽEVANJU

ZAKONODAJA

– PRAVILNIK O OCENJEVANJU ZNANJA, JAVNIH LISTINAH IN VODENJU
EVIDENC V VIŠJIH STROKOVNIH ŠOLAH

– PRAVILNIK O MATURI

– PRAVILNIK O ŠOLSKEM REDU ZA GIMNAZIJE, POKLICNE, SREDNJE
TEHNIŠKE IN STROKOVNE ŠOLE

– ODREDBA O NORMATIVIH IN STANDARDIH V SPLOŠNIH IN STROKOVNIH GIMNAZIJAH

ŠOLSKA ZAKONODAJA

- možnost daljše odsotnosti
  - možnost podaljšanja šolanja za dve leti
  - možnost opravljanja izpitov
  - dijaki lahko večkrat obiskujejo isti letnik
  - lahko pogojno napredujejo
  - vpis v maturitetni tečaj kot priprava za maturo
- PRAVILNIK O PRILAGAJANJU ŠOLSKIH OBVEZNOSTI (1998)**
Ureja status učencev in dijakov, ki:

- se vzporedno izobražujejo v glasbenih, baletnih in drugih šolah,
  - so perspektivni ali vrhunski športniki,
  - se pripravljajo na mednarodna tekmovanja v znanju
  - učenci OŠ lahko pridobijo status perspektivnega športnika
  - dijaki lahko pridobijo status perspektivnega ali vrhunskega športnika
  - status si pridobijo na podlagi vloge s predloženimi dokazili na začetku šolskega leta
  - status podeli ravnatelj
- status perspektivnega športnika - učenci ali dijaki morajo biti registrirani pri nacionalni panožni zvezi in tekmujejo v uradnih tekmovanjih te zveze
- status vrhunskega športnika - kategorizacija OKS
- status praviloma velja za eno šolsko leto, lahko pa tudi za krajši ali daljši čas
- perspektivni športnik - status se dodeli s sklepom
- vrhunski športnik - status se dodeli s sklepom, podpiše pa se še pogodba med šolo, starši in klubom
- Prilagodijo se zlasti:
- obdobja obvezne navzočnosti pri pouku
  - obveznosti učenca ali dijaka
  - način in roki za ocenjevanje
  - druge ugodnosti in obveznosti